

4 Β.Β.

Β Ι Α Σ Μ Ο Σ

ΓΥΝΑΙΚΑ - ΘΥΜΑ . ΑΝΤΡΑΣ - ΔΡΑΣΤΗΣ

ΜΕΤΕΧΟΥΣΕΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ

ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ ΠΗΝΕΛΟΠΗ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΕΥΓΕΝΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

Πτυχιακή εργασία για τη λήψη του πτυχίου στην Κοινωνική Εργασία από το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.) Πάτρας.

ΠΑΤΡΑ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ 1995

ΑΡΙΘΜΟΣ	1607
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	

5582

Η Επιτροπή για την έγκριση της πτυχιακής εργασίας

Υπογραφή:

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

Υπογραφή:

Υπογραφή:

Α Ν Α Γ Ν Ω Ρ Ι Σ Η

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε την υπεύθυνη καθηγήτρια κ. Γεωργίου για τις κατευθύνσεις που μας έδωσε και το χρόνο που δέλεσε. Επίσης την κ. Γραβάνη για τη συμβολή της στο ερωτηματολόγιο, καθώς και όλους τους επαγγελματίες που απάντησαν για το χρόνο που μας δέλεσαν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σκοπός της μελέτης που ακολουθεί είναι η εξέταση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης και η παρουσίαση της γυναίκας - θύματος και του άντρα - δράστη.

Για την πραγματοποίηση του σκοπού αυτού χρησιμοποιήθηκε βιβλιογραφική μελέτη και διερευνητική έρευνα.

Αναλυτικότερα η μελέτη περιλαμβάνει:

Το πρώτο κεφάλαιο, στο οποίο αναφέρεται ο λόγος που επιλέχθηκε το θέμα, ο σκοπός της μελέτης, οι επιμέρους στόχοι και οι ορισμοί όρων που χρησιμοποιούνται συχνά.

Το δεύτερο κεφάλαιο στο οποίο εξετάζεται το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης. Πιο συγκεκριμένα:

- ο τρόπος που αντιμετωπίζεται η σεξουαλική κακοποίηση από την αρχαιότητα ως σήμερα
- η έκταση, η έννοια και οι μορφές της σεξουαλικής κακοποίησης
- οι θεωρίες που έχουν αναπτυχθεί σε σχέση με το φαινόμενο αυτό
- οι κοινωνικοί και βιολογικοί παράγοντες που συντελούν στην ύπαρξη και διαίωνιση του φαινομένου
- η σχέση της σεξουαλικής κακοποίησης με την πορνεία, την πορνογραφία, τον τύπο και τα Μ.Μ.Ε.
- η σχέση της σεξουαλικής κακοποίησης με το σεξ, τον έρωτα και την ελευθερία
- η επίδραση της απειλής της σεξουαλικής κακοποίησης στο σύνολο του γυναικείου πληθυσμού

Το τρίτο κεφάλαιο, το οποίο αναφέρεται στη γυναίκα -

θύμα και ειδικότερα:

- στους μύθους που καλλιεργούνται γύρω από τη γυναίκα - θύμα
- στον τρόπο αντίδρασης της κατά την επίθεση
- στα συναισθηματα που βιώνει
- στις επιπτώσεις που έχει η σεξουαλική κακοποίηση
- στη διαδικασία στην οποία υποβάλλεται η γυναίκα - θύμα αν αποφασίσει να καταγγείλει το συμβάν και τα συναισθηματα που βιώνει κατά τη διάρκεια αυτής
- στον τρόπο που επιδρά η σεξουαλική κακοποίηση στη σχέση της γυναίκας - θύματος με την οικογένεια, το σύντροφο, το κοινωνικό της περίγυρο, το αντίθετο φύλο.

Το τέταρτο κεφάλαιο, το οποίο αναφέρεται στον άντρα - δράστη και συγκεκριμένα:

- στους μύθους σχετικά με τον άντρα - δράστη
- στο ψυχολογικό προφίλ του
- στους παράγοντες που τον ωθούν στην διαπράξη της σεξουαλικής κακοποίησης
- στο τι του προσφέρει η σεξουαλική κακοποίηση
- στους διαφορετικούς τύπους που είναι δυνατό να καταταχθεί ο άντρας - δράστης ανάλογα με τον τρόπο που διαπράττει την επίθεση

Το πέμπτο κεφάλαιο αναφέρεται στη μεθοδολογία της έρευνας. Σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση της επικρατούσας άποψης σχετικά με το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης και το πορτραίτο της γυναίκας - θύματος και του άντρα - δράστη.

Το έκτο κεφάλαιο, στο οποίο παραθέτονται τα στατιστικά

αποτελέσματα της έρευνας.

Το έβδομο κεφάλαιο, στο οποίο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και οι προτάσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

	ΣΕΛ.
<u>Πίνακας 1:</u> Φύλο των ερωτωμένων	125
<u>Πίνακας 2:</u> Ηλικία των ερωτωμένων	126
<u>Πίνακας 3:</u> Πότε ήταν σε έξαρση το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης	127
<u>Πίνακας 4:</u> Η σεξουαλική κακοποίηση είναι στη φύση του ανθρώπου, είναι ψυχοπαθολογικό σύμπτωμα ή είναι αποτέλεσμα κοινωνικών δομών	128
<u>Πίνακας 5:</u> Η αποψη για τη συμβολή κάποιων παραχόντων στην οργάνωση και λειτουργία του κοινωνικού συστήματος στην ύπαρξη και διαίωνιση του φαινομένου του βιασμού.	130
<u>Πίνακας 6:</u> Παράγοντες κοινωνικής οργάνωσης που συμβάλλουν στην ύπαρξη και διαίωνιση του φαινομένου του βιασμού	132
<u>Πίνακας 7:</u> Σε ποιες περιοχές συμβαίνει πιο συχνά το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης	133
<u>Πίνακας 8:</u> Σχέση βαθμου ελευθεριότητας σεξουαλικών ηθών και συχνότητας βιασμών	135
<u>Πίνακας 9:</u> Ποιό φύλο βιάζεται συνήθως.	137
<u>Πίνακας 10:</u> Σε ποιά κατηγορία εγκλημάτων κατατάσσεται η σεξουαλική κακοποίηση	138
<u>Πίνακας 11:</u> Η αναγκαιότητα ύπαρξης σωματικών σημαδιών για την απόδειξη της σεξουαλικής κακοποίησης	140
<u>Πίνακας 12:</u> Ποιές περιπτώσεις θεωρούνται ως υποθέ-	

	ΣΕΛ.
θέσεις σεξουαλικής κακοποίησης	142
<u>Πίνακας 13:</u> Η άποψη για το ρόλο της πορνογραφίας στην εκδήλωση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης	143
<u>Πίνακας 14:</u> Η άποψη για το ρόλο των Μ.Μ.Ε. στην εκδήλωση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης	145
<u>Πίνακας 15:</u> Η άποψη για το ρόλο του κινηματογράφου στην εκδήλωση του φαινομένου του βιασμού	147
<u>Πίνακας 16:</u> Η άποψη για το ρόλο της διαφήμισης στην εκδήλωση του φαινομένου του βιασμού	148
<u>Πίνακας 17:</u> Ποιες γυναίκες κακοποιούνται σεξουαλικά	149
<u>Πίνακας 18:</u> Ποιά είναι συνήθως η ηλικία της γυναίκας-θύμα βιασμού	151
<u>Πίνακας 19:</u> Η άποψη για τα συναισθήματα που βιώνει η γυναίκα ως αποτέλεσμα του βιασμού	153
<u>Πίνακας 20:</u> Συχνότητα καταγγελίας βιασμών στην αστυνομία	154
<u>Πίνακας 21:</u> Λόγοι καταγγελίας του βιασμού	155
<u>Πίνακας 22:</u> Λόγοι μη καταγγελίας του βιασμού	158
<u>Πίνακας 23:</u> Πηγές υποστήριξης για τη γυναίκα-θύμα	160
<u>Πίνακας 24:</u> Επιπτώσεις του βιασμού στη σχέση της γυναίκας-θύματος με το αντίθετο φύλο	162
<u>Πίνακας 25:</u> Επιπτώσεις του βιασμού στις διαπροσωπι-	

	κές σχέσεις της γυναίκας - θύματος	165
<u>Πίνακας 26:</u>	Επιπτώσεις του βιασμού στη σεξουαλική σχέση της γυναίκας-θύματος με τον σύντροφό της	167
<u>Πίνακας 27:</u>	Επιπτώσεις του βιασμού στη σεξουαλική ζωή της γυναίκας	168
<u>Πίνακας 28:</u>	Ψυχολογικές επιπτώσεις του βιασμού στη γυναίκα-θύμα	169
<u>Πίνακας 29:</u>	Σχέση προηγούμενης σεξουαλικής ζωής της γυναίκας - θύματος και του τρόπου που βιώνει την εμπειρία της σεξουαλικής κακο- ποίησης	171
<u>Πίνακας 30:</u>	Σχέση άντρα-δράστη - γυναίκας - θύματος	172
<u>Πίνακας 31:</u>	Ηλικία του άντρα - δράστη	174
<u>Πίνακας 32:</u>	Επαγγελματική κατάσταση άντρα - δράστη	175
<u>Πίνακας 33:</u>	Κοινωνική τάξη άντρα - δράστη	176
<u>Πίνακας 34:</u>	Η άποψη σχετικά με το ποιά είναι η κατηγορία ανθρώπων στην οποία ανήκει ο άντρας - δράστης	177
<u>Πίνακας 35:</u>	Οικογενειακή κατάσταση άντρα - δράστη	178
<u>Πίνακας 36:</u>	Σεξουαλική ζωή άντρα - δράστη	179
<u>Πίνακας 37:</u>	Κίνητρα που ωθούν τον άντρα - δράστη στην πράξη του	181
<u>Πίνακας 38:</u>	Τι προσφέρει ο βιασμός στον άντρα - δράστη	183
<u>Πίνακας 39:</u>	Η άποψη για το αν ο βιασμός είναι αποτέλε- σμα έντονων σεξουαλικών ορμών	184

	ΣΕΛ.
<u>Πίνακας 40:</u> Βαθμος προσχεδιασμού της πράξης του βια- σμού	185
<u>Πίνακας 41:</u> Η άποψη για το αν ο άντρας -δράστης επαναλαμβάνει την πράξη του	186

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	ΣΕΛ.
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	I
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	II
ΠΙΝΑΚΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ	V
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I	
1.Εισαγωγή	1
2.Το πρόβλημα	2
3.Σκοπός της Μελέτης	3
4.Ορισμοί Όρων	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II	
ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΒΙΑΣΜΟΥ	
1.Η σεξουαλική κακοποίηση από την αρχαιότητα ως σήμερα	7
2.Η σεξουαλική κακοποίηση και οι μορφές της	11
3.Θεωρίες για την σεξουαλική κακοποίηση	15
4.Κοινωνικά αίτια σεξουαλικής κακοποίησης	22
5.Βιολογικά αίτια σεξουαλικής κακοποίησης	27
6.Σχέση βιασμού-σεξ	29
7.Σχέση βιασμού-Έρωτα και Βιασμού-Ελευθερίας	32
8.Σχέση πορνείας-βιασμού	
9.Σχέση πορνογραφίας βιασμού	
10.Βιασμός και τύπος	
11.Η απειλή της σεξουαλικής κακοποίησης και πως επιδρά στον τρόπο ζωής της γυναίκας	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III	
Η ΓΥΝΑΙΚΑ - ΘΥΜΑ	
1.Μύθοι για τη γυναίκα-θύμα	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

1.Σκοπός και είδος της έρευνας	115
2.Ερωτήσεις-Υποθέσεις	117
3.Πληθυσμός	119
4.Ερωτηματολόγιο	120
5.Πλαίσιο για τη Μελέτη	122
6.Περιορισμοί της Έρευνας	123
7.Τρόπος ανάλυσης πληροφοριών	124

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

1.Αποτελέσματα της έρευνας	125

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

1.Συμπεράσματα	187
2.Πρόταση	196
3.Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού	201

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Ερωτηματολόγιο	205

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Νόμος για το βιασμό	215

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	218

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι περισσότερες γυναίκες έχουν νιώσει φόβο όταν περπατούν μόνες σε σκοτεινούς δρόμους ή όταν αισθανθούν ότι κάποιος τις ακολουθεί.

Από την άλλη πλευρά σε συζητήσεις, ερχόταν στην επιφάνεια η δυσκολία των αντρών να κατανοήσουν αυτό το φόβο, ενώ αντιμετώπιζαν τη σεξουαλική κακοποίηση με φαιδρότητα. Πολλές φορές μάλιστα έβλεπαν με δυσπιστία το γεγονός ότι πολλές γυναίκες - θύματα χρειάζονται χρόνια ολόκληρα για να κατορθώσουν να ξεπεράσουν την τραυματική αυτή εμπειρία.

Αυτό όμως που μας ώθησε να ασχοληθούμε πιο διεξοδικά με το θέμα της σεξουαλικής κακοποίησης ήταν η εμπειρία που είχαμε κατά την επίσκεψή μας στο Ρέθυμνο. Εκεί, ο φόβος να κυκλοφορήσει μια γυναίκα το βράδυ μόνη ήταν έντονα αισθητός και δικαιολογημένος. Οι περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης φοιτητριών πολλές. Ενώ κάθε φοιτήτρια είχε να διηγηθεί ένα περιστατικό απόπειρας σεξουαλικής κακοποίησης, που αποφεύχθηκε τη τελευταία στιγμή. Το φαινόμενο είναι τόσο έντονο που έχει προκαλέσει κινητοποιήσεις από την πλευρά της πανεπιστημιακής κοινότητας.

Θελήσαμε λοιπόν να μελετήσουμε το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης και να ασχοληθούμε πιο διεξοδικά με τη γυναίκα - θύμα και τον άντρα - δράστη.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης θα μπορούσε να χαρακτηριστεί διαχρονικό. Απαντάτε δια μέσω των αιώνων σε διάφορους τύπους σχέσεων και συνθηκών.

Κατά καιρούς έχουν αναπτυχθεί διάφορες θεωρίες που φιλοδοξούν να αναλύσουν το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης και να ανακαλύψουν τους παράγοντες που οδηγούν σ' αυτό.

Ιδιαίτερα κατά τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μια στροφή και προς τη γυναίκα - θύμα, δίνοντας βαρύτητα στις αντιδράσεις και τα συναισθήματα και επιπτώσεις που είναι δυνατό να προκληθούν από τη σεξουαλική κακοποίηση, καθώς και προς τον άντρα - δράστη όπου επικεντρώνονται στη σκλαχράφηση των χαρακτηριστικών του και της προσωπικότητάς του.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της μελέτης μας είναι η διερεύνηση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης και η παρουσίαση της γυναίκας - θύματος και του άντρα - δράστη.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ

Η παρουσίαση του τρόπου που αντιμετωπίζεται το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης δια μέσω των αιώνων.

Η παρουσίαση της έκτασης, της έννοιας και των μορφών της σεξουαλικής κακοποίησης.

Η διερεύνηση των στοιχείων που οδηγούν στη σεξουαλική κακοποίηση.

Η μελέτη του ρόλου του τύπου και των Μ.Μ.Ε. στην ύπαρξη του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης και των μύθων που κυκλοφορούν σε σχέση μ' αυτό.

Η μελέτη του τρόπου που επιδρά η σεξουαλική κακοποίηση στο σύνολο του γυναικείου πληθυσμού.

Η παρουσίαση των αντιδράσεων της γυναίκας - θύματος κατά τη διάρκεια της επίθεσης.

Η παρουσίαση των συναισθημάτων που βιώνει η γυναίκα - θύμα και των επιπτώσεων λόγω της σεξουαλικής κακοποίησης.

Η παρουσίαση της διαδικασίας που πρέπει να περάσει η γυναίκα - θύμα αν αποφασίσει να καταγγείλει το συμβάν και των συναισθημάτων που βιώνει εξαιτίας αυτής.

Η διερεύνηση του αν ο βιασμός έχει ως πρωταγωνιστές μια συγκεκριμένη ομάδα αντρών (αθλητές, ψυχοπαθείς) και γυναικών (σεξουαλικά απελευθερωμένες) ή όχι.

Η παρουσίαση του ψυχολογικού προφίλ του άντρα - δράστη.

Η διερεύνηση του τι είναι αυτό που
σεξουαλική κακοποίηση στον άντρα - δράστη.

ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ

Βιασμός: Είναι μια ψευδοσεξουαλική πράξη, ένα προτυπο σεξουαλικής συμπεριφοράς που σχετίζεται πολύ περισσότερο με τη θέση, την εχθρότητα, τον έλεγχο, την κυριαρχία, παρα με την αισθησιακή ευχαρίστηση ή την σεξουαλική ικανοποίηση. Είναι μια σεξουαλική συμπεριφορά στην πρωταρχική υπηρεσία μη σεξουαλικών αναγκών (Timothy Beneke, Men on Rope, St. Martin's Press, New York, 1982,σελ.16).

Βιασμός: Σεξουαλική επαφή με τη βία ενάντια στη θέληση του άλλου. Από ψυχολογική αποψη ο βιασμός δείχνει την ανικανότητα για επαφή και τις σαδιστικές τάσεις του δράστη (Martin Goldstein, Επίτομο Εικονογραφημένο Σεξουαλικό Λεξικό, Μετάφραση Αγγέλα Σουνιώτη, Εκδόσεις Α.Λιβάνη, Νέα Σύνορα Αθήνα, 1979).

Βιασμός: Ο εξαναγκασμός της γυναίκας σε εξώγαμη συνουσία με τη χρήση σωματικής βίας ή με την απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου (Εγκυκλοπαίδεια Υδρία, Εταιρεία Ελληνικών Εκδόσεων Α.6, σελ.214)

Στη μελέτη που ακολουθεί ο όρος βιασμός εναλλάσσεται με τον όρο σεξουαλική κακοποίηση.

Ερωτας: Συναισθηματική και σωματική έλξη δύο ανθρώπων σε όλες τις μορφές από την πρώτη γνωριμία μέχρι την μόνιμη ένωση (Martin Goldstein, Επίτομο Εικονογραφημένο Σεξουαλικό Λεξικό, Μετάφραση Αγγέλα Σουνιώτη, Εκδόσεις Α.Λιβάνη, Νέα Σύνορα Αθήνα, 1979).

Πορνεία: Είναι η εμπορική εκμετάλλευση της ατομικής σεξουαλικότητας ή η προσφορά σεξουαλικών υπηρεσιών για οικονομικό όφελος (Ειρήνη Φερέτη, "Γυναίκα και Εγκλημα"

Ο Αγώνας της Γυναίκας 1990, τεύχος 45, σελ.26).

Πορνογραφία: Απεικόνιση ή περιγραφή σεξουαλικής επαφής, σεξουαλικών πράξεων ή σεξουαλικών ερεθιστικών μοτίβων (Martin Goldstein, Επίτομο Εικονογραφημένο Σεξουαλικό Λεξικό, Μετάφραση Αχγέλα Σουνιώτη, Εκδόσεις Α.Λιβάνη, Νέα Σύνορα Αθήνα, 1979).

Σεξουαλική ικανοποίηση: Απολαυστικό, ευεργετικό βίωμα όταν εκπληρώνεται μια ανάγκη που εκφραζόταν με σωματική και συναίσθηματική ένταση, ανησυχία και επιθυμίες. Η σεξουαλική ικανοποίηση είναι το απαραίτητο επακόλουθο του σεξουαλικού ενστίκτου. Στην σεξουαλική ικανοποίηση τα σωματικά αισθήματα συνδυάζονται με τα ψυχικά βιώματα. Η σεξουαλική ικανοποίηση είναι πάντα ικανοποίηση του συγκεκριμένου ανθρώπου και όχι μόνο του σεξουαλικού ενστίκτου (Martin Goldstein, Επίτομο Εικονογραφημένο Σεξουαλικό Λεξικό, Μετάφραση Αχγέλα Σουνιώτη, Εκδόσεις Α.Λιβάνη, Νέα Σύνορα Αθήνα, 1979).

Σεξουαλικότητα: Ζωτική θέληση που αντανακλάται στο σωματικό και στο ψυχικό - πνευματικό τομέα και στην επιθυμία για ηδονή, επαφή και τρυφερότητα και κάνει δυνατή την εκπλήρωση αυτών των επιθυμιών (Martin Goldstein, Επίτομο Εικονογραφημένο Σεξουαλικό Λεξικό, Μετάφραση Αχγέλα Σουνιώτη, Εκδόσεις Α.Λιβάνη, Νέα Σύνορα Αθήνα, 1979).

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ι Ι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΒΙΑΣΜΟΥ

Η ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

Το έγκλημα της σεξουαλικής κακοποίησης είναι τόσο παλιό, όσο και η αντρική κυριαρχία στον πλανήτη μας. Η ελληνική μυθολογία είναι γεμάτη από ιστορίες βιασμού. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Φιλομήλας που τη βίασε ο Τηρέας και στη συνέχεια της έκοψε τη γλώσσα για να μη φανερώσει το γεγονός. Αλλά εκείνη βρήκε τρόπο να το φανερώσει στην αδελφή της και γυναίκα του Τηρέα, κεντώντας όλο το περιστατικό. Και δεν είναι μόνο οι θνητοί αλλά και οι θεοί και οι ημίθεοι που διαπράττουν βιασμούς. Μάλιστα ο πρώτος διδάξας είναι ο Δίας, ο οποίος χρησιμοποίησε όλη τη γκάμα των θεϊκών δυνατοτήτων του, προκειμένου να επιβληθεί σεξουαλικά δια της βίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, το πως παραπλάνησε τη Λήδα, μεταμορφωμένος σε κύκνο. Ο βιασμός αυτός κατέληξε στη γέννηση της Ωραίας Ελένης και στον Τρωϊκό Πόλεμο. Οι θνητές δεν ήταν οι μόνες τρωτές απέναντι στις σεξουαλικές ορέξεις των αθανάτων. Ως γυναίκες ακόμα και οι θεές δεν ήταν ικανές να αποφύγουν το βιασμό. Οι βιασμοί της Ηρας υπήρξαν παροιμιώδεις, ενώ όλες οι θεές υπήρξαν θύματα βιασμού, με μόνη παρουσιαζόμενη συνέπεια τη γέννηση παιδιών (Ρένα Λάμψα, 1980, Τεύχος 5).

Όπως σημειώνει η Φωτεινή Τσαλίκου (1989), η γυναίκα από την αρχαιότητα αντιμετωπιζόταν ως περιουσία του άνδρα - κυρίου της. Μ' αυτό το σκεπτικό ο βιασμός εθεωρείτο ως έγκλημα κατά της ιδιοκτησίας ως κλοπή σεξουαλικής

ιδιοκτησίας του πατέρα ή συζύγου αφέντη.

Έτσι, κατά την Αλίκη Μαραγκοπούλου (1985, τεύχος 27), ο βιασμός έγινε έγκλημα όχι για την προστασία της γυναίκας, αλλά του άνδρα - κυρίου της. Όπως αναφέρει η ίδια, ο μέλλον σύζυγος αγόραζε την παρθένα από τον πατέρα της. Αν η κοπέλα υφίστατο βιασμό, γεγονός που θα είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια της παρθενιάς, γινόταν αζήτητο εμπόρευμα. Για το λόγο αυτό ο βιαστής όφειλε να αποζημιώσει τον πατέρα της μ' ένα χρηματικό ποσό ή ορισμένα είδη και να την πάρει γυναίκα του.

Στις πρωτόγονες κοινωνίες έγκλημα βιασμού κατά παντρεμένης δεν υπήρχε, αφού, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, βιασμός ήταν η καταστροφή της παρθενιάς. Την πράξη εκάλυπτε το έγκλημα της μοιχείας, που διαπραττόταν μόνο από τη σύζυγο και όχι από το σύζυγο. Η τιμώρηση της παντρεμένης στην αρχή ήταν άσχετη με την ακούσια ή εκούσια συμμετοχή της στην πράξη. Αλλά και αργότερα όταν ο βιασμός ξεχώρισε από την μοιχεία, και πάλι ο νόμος δεν απέβλεπε στην προστασία της γυναίκας. Αντιμετωπιζόταν ως έγκλημα *laesae maiestatis* του συζύγου της, προσβολή της τιμής του και της εξουσίας του πάνω σ'αυτήν. Συγχρόνως ήταν ατίμωση για τη γυναίκα, αφού χρησιμοποιήθηκε και από άλλον άντρα. (Α. Μαραγκοπούλου, 1985, τεύχος 27).

Η παραπάνω αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης συναντάται και στην Παλαιά Διαθήκη: "Αυτός που βιάζει παρθένα, αρραβωνιασμένη με άλλον, τιμωρείται με θάνατο. Αυτός που βιάζει παρθένα μη αρραβωνιασμένη, καταδικάζεται να δώσει στον πατέρα της 30 δίδραχμα από άργυρο". Ας σημειωθεί

ότι σε παλιότερα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης υπήρχε διαφορετική στάση. Η βιασμένη και ο βιαστής είχαν κοινή τύχη θανάτωση με λιθοβολισμό (Κ.Γρίβας, 1987).

Στο ρωμαϊκό δίκαιο ο βιασμός αντιμετωπίζεται σαν μια περίπτωση του γενικού αδικήματος της βίας. Αφορά μόνο τους ελεύθερους, δεδομένου ότι ο δούλος θεωρούμενος ως πράγμα δεν μπορεί να αποτελέσει θύμα βιασμού (Κ.Γρίβας, 1987).

Στο μεσαίωνα ο βιασμός είναι ιδιαίτερο αδίκημα, το οποίο προσβάλλει την γεννητήσια τιμή όχι του θύματος, αλλά της οικογένειας στην οποία ανήκει. Οσον αφορά το βιαστή θανατωνόταν μόνο στην περίπτωση που η γυναίκα ήταν παρθένα (Κ.Γρίβας, 1987).

Αυτή η στάση συνεχίζει να υπάρχει ακόμα και σήμερα. Διαφορετικά αντιμετωπίζεται ένα θύμα βιασμού όταν είναι παρθένα ή χωρίς σεξουαλικές εμπειρίες και διαφορετικά μια πόρνη που θεωρείται περιουσία όλων των αντρών.

Τα πολιτιστικά και κοινωνικά δεδομένα έχουν αλλάξει και συνεχώς μεταβάλλονται. Εντούτοις, όπως επισημαίνει η Φωτεινή Τσαλίκογλου (1989), ο απόηχος της αλλοτινής εκείνης θεώρησης που συνυφαίνει το βιασμό με την κλοπή ξένης ιδιοκτησίας, επιβιώνει μέχρι σήμερα και προσδιορίζει την ιδιαιτερότητα της κοινωνικής αντίδρασης στο βιασμό. Ο επιλεκτικός τρόπος λειτουργίας του νόμου και της απονομής πολιτικής δικαιοσύνης αποτελούν ζωντανή απόδειξη των παραπάνω. Οι πόρνες οι γυναίκες ελεύθερων ηθών, οι σεξουαλικά δραστήριες γυναίκες, όσες με άλλα λόγια δεν ανήκουν σε κάποιον άντρα, και οι συμπεριφορές τους αποκλίνουν από το κυρίαρχο θηλυκό στερεότυπο, δεν θεωρούνται αξιόπιστα θύματα βιασμού.

Αντίθετα μια πιστή σύζυγος ή μια παρθένα απόλυτα εναρμονισμένη με το αποδεκτό γυναικείο μοντέλο, απολαμβάνει την αμέριστη συμπαράσταση του νόμου, αφού θεωρείται ως το πλέον αξιόπιστο θύμα βιασμού. Παρ'όλα αυτά ακόμα και αυτή η κατηγορία γυναικών δεν νομιμοποιείται να καταγγείλει το βιαστή σύζυγό της.

Τελικά ισχύει αυτό που υπογραμμίζουν οι Clark και Lewis: "οι γυναίκες εκείνες που με έναν ορατό τρόπο εξαρτώνται από τον αρσενικό ιδιοκτήτη - προστάτη τους είναι εκείνες που κατεξοχήν θα θεωρηθούν αξίες να προστατευθούν από το νόμο για τον βιασμό" (Φ.Τσαλίκουχλου, 1989).

Κατά την Φωτεινή Τσαλίκουχλου (1989), οι προκαταλήψεις, η άγνοια, ο φόβος μοιάζουν να είναι βαθειά ριζωμένα στις αντιλήψεις της κοινής γνώμης αλλά και της δικαιοσύνης. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αναπτύσσεται μια κουλτούρα ανοχής στο βιασμό.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Schur: "Είναι σαν να αναγνωρίζεται στον άνδρα κάτω από ορισμένες συνθήκες ένα "δικαίωμα στο βιασμό" της γυναίκας". (Φ. Τσαλίκουχλου, 1989).

Η ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ

Η σεξουαλική κακοποίηση αποτελεί μια από τις σημαντικότερες μορφές βίας. Σηματοδοτεί, σύμφωνα με την Σούζαν Μπρέγκερ (1984), την χειρότερη μορφή ρατσισμού που αφορά το μισό του παγκόσμιου πληθυσμού και εκφράζεται σε κώδικες, σε σιωπηρά αποδεκτούς κανόνες συμπεριφοράς που αποκαλύπτονται μόνο όταν παραβιάζονται. Τον σεξισμό.

Η σεξουαλική κακοποίηση αποτελεί ένα έντονο κοινωνικό πρόβλημα. Όπως αναφέρει η Anja Meulenbelt (1984), σχεδόν όλες οι γυναίκες αντιμετωπίζουν κάποια στιγμή στη ζωή τους το βιασμό.

Ενώ όπως τονίζει ο Timothy Beneke (1982) στην Αμερική ο βιασμός θεωρείται το πιο χρήγορα εξαπλωμένο έγκλημα.

Η κλίμακα του προβλήματος δεν αντιπροσωπεύεται αληθώς από τις επίσημες στατιστικές, όπου αυτές υπάρχουν. Συνήθως παρουσιάζεται μόνο η κορυφή του παχόβουνου.

Η Jane Dowdeswell (1986), εκτιμά ότι τα νούμερα που δίνονται θα πρέπει να πολλαπλασιαστούν επί το 10 ή το 20, ώστε να αποδώσουν την πραγματική εικόνα της κατάστασης.

Η έννοια της σεξουαλικής κακοποίησης συνήθως περιορίζεται στον εξαναγκασμό της γυναίκας σε τέλεση της ερωτικής πράξης.

Σύμφωνα με την Anja Meulenbelt(1984), αν στον όρο συμπεριληφθεί κάθε μορφή καταναγκαστικής σεξουαλικότητας τότε ο βιασμός φτάνει να είναι καθημερινή ρουτίνα. Γιατί τότε θα αντιμετωπίζεται ως σεξουαλική κακοποίηση το "πείραγμα" στο δρόμο. Η φραστική βία, όπως αυτή εκδηλώνεται με τις χυδαιολογίες που αναγκάζεται η γυναίκα να ανέχεται

στο δρόμο ή και στο τηλέφωνο, αποτελεί έναν εξαναγκασμό, μια μορφή βίας που την ταπεινώνει, την εξευτελίζει, τη θυμώνει.

Επιπλέον θα αντιμετωπίζονται ως σεξουαλική κακοποίηση και τόσες άλλες περιπτώσεις όπου η γυναίκα αναγκάζεται να υποστεί κάποιες πράξεις ή λόγια με σεξουαλικά υπονοούμενα, με τα οποία δεν είναι καθόλου σύμφωνη. Οι περιπτώσεις αυτές συγκροτούν σύμφωνα με τη Σούζαν Μπρέγκερ (1984) το φαινόμενο του συγκαλυμμένου βιασμού.

Ο αριθμός μεγαλώνει ακόμα περισσότερο αν συμπεριληφθούν και εκείνες οι περιπτώσεις βιασμών άντρα από άντρα. Οι σιδηρόφρακτες πύλες των φυλακών κρύβουν πολλά περιστατικά. Είναι γνωστές οι φοβερές ιστορίες που κατά καιρούς έρχονται στην επιφάνεια, κατά τις οποίες παλλοί κατάδικοι μετατρέπουν νεοαφιχθέντες σε γυναίκες, και είτε τους παίρνουν για μόνιμο σύντροφο ή τους βιάζουν ο ένας μετά τον άλλον.

Οι ομοφυλόφιλοι αποτελούν μια ακόμα ομάδα ανθρώπων που υφίστανται τον εξευτελισμό και όλα τα άλλα συνακόλουθα της σεξουαλικής κακοποίησης. Είναι επόμενο να έχουν την ίδια τύχη με τις γυναίκες τη στιγμή που έχουν διαλέξει να παίξουν το ρόλο τους.

Εκτός από την περίπτωση σεξουαλικής κακοποίησης της γυναίκας από κάποιον άγνωστο, που σύμφωνα με την Jane Dowdeswell (1986) αποτελεί την πιο ευρέως παρουσιαζόμενη στην κοινή γνώμη περίπτωση, ο βιασμός συναντάται ακόμα:

- Στο γάμο, όπου αφορά τη σεξουαλική κακοποίηση της συζύγου από τον σύζυγο
- Στην οικογένεια, όπου η σεξουαλική κακοποίηση έχει ως θύματα παιδιά ή εφήβους που έχουν συγγένεια εξ αίματος με

τον δράστη

- Στον πόλεμο, όπου οι στρατιώτες κακοποιούν σεξουαλικά τις γυναίκες των κατακτημένων περιοχών
- Στα ιδρύματα. Αφορά τη σεξουαλική κακοποίηση ψυχικά αρρώστων ή πνευματικά καθυστερημένων γυναικών από το προσωπικό του ιδρύματος στο οποίο νοσηλεύονται ή περιβάλλονται
- Στον εργασιακό χώρο, όπου εκδηλώνεται με την επιβολή των σεξουαλικών ορέξεων του εργοδότη στην εργαζόμενη γυναίκα. Όπως αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκη (1989), σύμφωνα με τη Mackinnon πρόκειται για μια οικονομικά προσδιορισμένη σεξουαλική εκμετάλλευση των γυναικών.

Σε κάποιες περιπτώσεις η σεξουαλική κακοποίηση δεν αφορά μόνο δύο άτομα. Είναι δυνατό να εμπλέκονται τρία ή και περισσότερα άτομα. Είναι η περίπτωση του ομαδικού βιασμού. Με τον όρο ομαδικό βιασμό, εννοείται η σεξουαλική κακοποίηση της γυναίκας από δύο ή περισσότερους άντρες την ίδια χρονική στιγμή. Σύμφωνα με τον Amir (1971) ένα 40% των βιασμών που διαπράττονται είναι ομαδικοί.

Μια ακόμα διάκριση που γίνεται, αφορά στο βαθμό προσχεδιασμού του βιασμού. Ο Amir, όπως αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκη (1989), κατατάσσει τους βιασμούς σε 3 κατηγορίες: σε προσχεδιασμένους, εν μέρει προσχεδιασμένους και μη προσχεδιασμένους. Οι περισσότεροι βιασμοί είναι προσχεδιασμένοι, ενώ υπογραμμίζεται μια σύνδεση ανάμεσα στον προσχεδιασμό και τον αριθμό των δραστών. Υπάρχει μια σχέση αναλογίας ανάμεσα στις δύο μεταβλητές. Ειδικότερα μέσα από έρευνες προκύπτουν τα εξής: 58% των βιασμών που διαπράττονται

από ένα άτομο είναι προγραμματισμένο, στην περίπτωση που οι δράστες είναι δύο το ποσοστό αυτό φτάνει στο 83%, ενώ αγγίζει το 90% όταν οι δράστες είναι περισσότεροι από δύο.

Τέλος θα πρέπει να αναγνωριστεί ως μορφή σεξουαλικής κακοποίησης η άσεμνη επίθεση. Κατά την Jane Dowdeswell (1986) με τον όρο άσεμνη επίθεση καλύπτεται μια μεγάλη περιοχή αδικημάτων χωρίς να υπάρχει σαφής ορισμός. Αναφέρεται στη διείσδυση στον κόλπο ή στον πρωκτό διαφόρων αντικειμένων. Η πράξη αυτή αντιμετωπίζεται ως νομικά μικρότερο αδίκημα και τελείως άσχετα με το βιασμό. Εντούτοις ο εξευτελισμός, ο πόνος, η ζημιά και η υποβίβαση είναι παρόντα, ίσως σε μεγαλύτερο βαθμό απ'ότι στη σεξουαλική κακοποίηση.

ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

Η προσπάθεια μελέτης και ανάλυσης του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη κάποιων θεωριών, σχετικά με τα αίτια της εμφάνισής του. Οι θεωρίες αυτές, σύμφωνα με την Φωτεινή Τσαλίκη (1989), χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

- Στις ψυχοπαθολογικές, οι οποίες αναζητούν τα αίτια του βιασμού σε ατομικούς παράγοντες
- Στις κοινωνιολογικές, που τα αναζητούν στους όρους του κοινωνικού περιβάλλοντος του δράστη.

ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

Οι ψυχοπαθολογικές θεωρίες υποστηρίζουν ότι ο βιασμός αποτελεί μια έκφραση είτε νευρωτικής, είτε ψυχοπαθητικής, είτε σχιζοφρενικής συμπτωματολογίας. Ο βιαστής αποτελεί το επίκεντρο του ενδιαφέροντος τους. Θεωρούν ότι είναι άτομο ψυχικά διαταραχμένο και μάλιστα ότι παρουσιάζει κάποια ειδικά γνωρίσματα τα οποία είναι ικανά να τον διαφοροποιήσουν από άλλους εγκληματίες (Φ. Τσαλίκη, 1989).

Η άποψη αυτή κάνει την εμφάνισή της τον περασμένο αιώνα όταν για πρώτη φορά επιχειρείται να μελετηθεί επιστημονικά η σεξουαλική παρέκκλιση. Ο Krafft - Ebing, πρωτοπόρος της κατεύθυνσης αυτής, όπως αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκη (1989), θεωρεί ότι ο βιασμός αποτελεί "λειτουργικό σύμπτωμα εκφυλισμού".

Ο Regis αναφέρει: "οι σεξουαλικές παρορμήσεις ανήκουν στις ψυχοπαθολογικές καταστάσεις, όπως στις μανίες, στους μανιακούς ερεθισμούς, στις γενικές παραλησίες" (Φ.

Τσαλίκου, 1989).

Ενώ ο Taudieu θεωρεί το βιασμό ως σύμπτωμα πνευματικής καθυστέρησης:

"Οι πνευματικά καθυστερημένοι επιδιώκουν να ικανοποιήσουν την ερωτική τους διάθεση με κτηνωδία, ορμώντας στην πρώτη γυναίκα που θα συναντήσουν, όποια και αν είναι η ηλικία της και η θέση της". (Φ. Τσαλίκου, 1989).

Παράλληλα, όπως αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκου (1989), επικρατεί η άποψη ότι υπάρχει μια προδιάθεση στο βιασμό:

"ο δράστης του βιασμού είναι προορισμένος από την αρχή της ζωής του να διαπράξει βιασμούς εξαιτίας μιας αρρωστημένης ιδιοσυγκρασίας.

Χαμηλός δείκτης νοημοσύνης, αλκοολισμός, επιληψία, υστερία, συνθετούν ορισμένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της "αρρωστημένης" αυτής ιδιοσυγκρασίας.

Ο Porot έρχεται να προσθέσει στα παραπάνω ότι ο βιαστής είναι ένα άτομο ψυχικά διαταραχμένο, ασταθές, ανήθικο. (Φ. Τσαλίκου, 1989).

Όπως αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκου (1989), οι ψυχοπαθολογικές θεωρήσεις υποστηρίζουν ότι ο βιαστής:

- Πάσχει από ένα απωθημένο σύμπλεγμα ευνουχισμού ή σεξουαλικής ανεπάρκειας που αναγκάζεται να μεταμφιέσει μέσα από μια επιθετική σεξουαλική συμπεριφορά.
- Πάσχει από ενδοψυχικές συγκρούσεις, εσωτερική δυσαρμονία και κοινωνική απομόνωση.
- Έχει λανθάνουσες ομοφυλόφιλες τάσεις, που συγκαλύπτει αναπτύσσοντας βίαιες συμπεριφορές εναντίον των γυναικών.

- Υπήρξε ο ίδιος θύμα σεξουαλικής παρενόχλησης στη διάρκεια της παιδικής του ηλικίας.

- Η αντιφατική, ταυτόχρονα σκληρή και ερωτική μητρική συμπεριφορά αποτελεί έναν καθοριστικό παράγοντα στο βιασμό.

Οι ψυχοπαθολογικές προσεγγίσεις οδήγησαν στην ψυχιατρικοποίηση του βιασμού, γεγονός που είχε τις εξής συνέπειες:

- Το πρόβλημα της σεξουαλικής κακοποίησης αντιμετωπίζεται μονόπλευρα. Γιατί, όπως επισημαίνει ο Κλεάνθης Γρίβας (1987), δεχόμενοι ότι ο βιασμός είναι μια αρρωστημένη δραστηριότητα και ο βιαστής άρρωστος, παραγκωνίζεται η επίδραση της νοσογόνου κοινωνικής δομής, που συνεχώς αναπαραγάγει το φαινόμενο.

- Οδηγεί στην απενοχοποίηση του βιαστή και της κοινωνίας που τον κατασκευάζει. Σύμφωνα με τον Κλεάνθη Γρίβα (1987), η ψυχιατρικοποίηση του βιασμού ανάγει ένα έγκλημα, για το οποίο ευθύνεται τόσο το άτομο δράστης, όσο και η κοινωνική δομή - παραγωγός του, σε τυχαίο συμβάν.

Τελικά, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Κλεάνθης Γρίβας (1987), η ψυχιατρική, ως ιδεολογικό κατασκεύασμα της ανδροκρατικής κοινωνίας, έρχεται στο σημείο αυτό να "προστατέψει" τον δημιουργό της.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

Οι κοινωνιολογικές θεωρήσεις επικεντρώνουν την προσοχή τους στους όρους του κοινωνικού περιβάλλοντος του δράστη, όπου και αναζητούν τα αίτια του βιασμού. Ο βιαστής δεν αντιμετωπίζεται πλέον ως μια ιδιότυπη βιολογική ή ψυχολογική περίπτωση, αλλά ως μια ιδιότυπη "κοινωνική" περίπτωση (Φ.

Τσαλίκου, 1989).

α. Η θεωρία του υπο-πολιτισμού της βίας

Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή ο βιασμός εκπηγάει από έναν υποπολιτισμό, χαρακτηριστικό των πιο χαμηλών κοινωνικο - οικονομικών τάξεων. Τα αρνητικά στοιχεία που συνοδεύουν τον ψυχισμό των ατόμων που ανήκουν στα χαμηλά κοινωνικο - οικονομικά στρώματα, όπως η μειονεξία τους κάνουν να αποζητούν την επιβεβαίωση του κύρους και του γοήτρου τους με κάθε τρόπο. Στην προσπάθειά τους αυτή καταφεύγουν στη σεξουαλική κακοποίηση που τους προσφέρει την ικανοποίηση, όχι βέβαια των σεξουαλικών τους ενστίκτων, αλλά της ανάγκης να αισθανθούν δυνατοί. Βασικός εμπνευστής της θεωρίας αυτής ήταν ο Wolfgang, ο οποίος εφάρμοσε τη θεωρία αυτή στην ανθρωποκτονία. Ως ερμηνευτικό σχήμα του βιασμού χρησιμοποιήθηκε από τον Amir (Φ. Τσαλίκου, 1989).

β. Η θεωρία της σχετικής αποστέρησης

Η θεωρία της σχετικής αποστέρησης στηρίχτηκε στα αποτελέσματα μιας μελέτης που έγινε στην Αμερική και είχε ως αφετηρία την διαπίστωση σημαντικών διαφορών στο δείκτη βιασμών από περιοχή σε περιοχή. Η έρευνα διενεργήθηκε στο Λος Άντζελες και στη Βοστώνη. Ο D.Chappel, όπως αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκου (1989), στην προσπάθειά του να ερμηνεύσει τη μεγαλύτερη συχνότητα βιασμών στο Λος Άντζελες απ'ότι στη Βοστώνη, θέλησε να ελέγξει κατά πόσο ο βιασμός συσχετίζεται με το βαθμό σεξουαλικής απαγορευτικότητας του κοινωνικού περιβάλλοντος. Δηλαδή κατά πόσο η έλλειψη ευκαιριών για εξωγαμικές σεξουαλικές σχέσεις, που χαρακτηρίζει μια απαγορευτική - συντηρητική κοινωνία ευνοεί

τη διάπραξη βιασμών. Τα ερευνητικά δεδομένα έδειξαν ότι αυτός ο συσχετισμός δεν ισχύει, αφού στη Βοστώνη όπου οι κώδικες σεξουαλικής συμπεριφοράς είναι πολύ πιο αυστηροί απ' ό,τι στο Λος Άντζελες ο δείκτης βιασμών είναι χαμηλότερος.

Αντίθετα διαπιστώθηκε μια σχέση αναλογίας ανάμεσα στο βαθμό φιλελευθεροποίησης των σεξουαλικών ηθών μιας κοινωνίας και του δείκτη βιασμών. Ο Chappel ερμηνεύει το παραπάνω γεγονός βάση της θεωρίας της "σχετικής αποστέρησης". Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή η φιλελεύθερη σεξουαλικά κοινωνία αποτελεί ένα πλαίσιο στο οποίο ο άντρας είναι δυνατό να βιώσει πολύ πιο έντονα την απόρριψη από μια γυναίκα, απ' ό,τι σε μια απαγορευτική - συντηρητική κοινωνία. Αυτό συμβαίνει γιατί σε μια απαγορευτική κοινωνία, οι κοινωνικές απαγορεύσεις λειτουργούν προστατευτικά για το "εγώ" του άνδρα, ο οποίος στην περίπτωση απόρριψής του θέτει σε λειτουργία τον μηχανισμό της εκλογίκευσης και ερμηνεύει το γεγονός ως αποτέλεσμα των περιστάσεων και όχι της δικής του ανεπάρκειας. Έτσι η ανδρική του αυτοεκτίμηση παραμένει ανέπαφη. Σε μια σεξουαλικά φιλελεύθερη κοινωνία όμως όπου απουσιάζουν οι απαγορεύσεις, η εκλογίκευση δεν βοηθάει. Το "εγώ" του άντρα βρίσκεται εκτεθειμένο μπρος στην πραγματικότητα της απόρριψης την οποία βιώνει ως σημαντική αποστέρηση, για την οποία ευθύνεται αποκλειστικά και μόνο ο ίδιος. Ο ναρκισσισμός του άνδρα πληγώνεται, γεγονός που λειτουργεί ως γενεσιουργός παράγοντας βίας ικανός να οδηγήσει στο βιασμό. (Φ. Τσαλίκου, 1989).

γ. Η θεωρία του διαφορικού ελέγχου

Η θεωρία του διαφορικού ελέγχου διατυπώθηκε από τον

ανθρωπολόγο Robert Levine. Όπως αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκου (1989), εναρκτήριο έναυσμα για τη διατύπωση αυτής της θεωρίας, αποτέλεσε η μελέτη των κανόνων συμπεριφοράς των Guisi στην Κένυα, όπου παρατηρείται ένας ιδιαίτερα ψηλός αριθμός βιασμών. Ο Levine μέσα από τη μελέτη του καταλήγει στο ότι ο διαφορικός έλεγχος που ασκείται στα δύο φύλα και η συνακόλουθη αποστέρηση που αυτός γεννά, είναι υπεύθυνα για το βιασμό.

Μάλιστα επισημαίνει και την ύπαρξη τεσσάρων βασικών παραχόντων στον τρόπο κοινωνικής οργάνωσης που συντελούν στην εκδήλωση της σεξουαλικής κακοποίησης. Οι παράγοντες αυτοί, όπως αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκου (1989), είναι οι εξής:

- Άυστηρότερος έλεγχος στη γυναίκα απ'ότι στον άντρα ως προς την ανδρική εξωγαμική σεξουαλική δραστηριότητα
- Ισχυρότερες σεξουαλικές αναστολές στη γυναίκα απ'ότι στον άνδρα
- Οικονομικά εμπόδια που παρατείνουν χρονικά την ανδρική αχαμιά, έτσι ώστε να εντείνεται η σεξουαλική αποστέρηση
- Απουσία σωματικού διαχωρισμού ανάμεσα στα δύο φύλα.

Η θεωρία έλλειψης "αποθεμάτων"

Ο Goode, όπως αναφέρει η Jalna Hammer (1979), προσπαθεί να ερμηνεύσει τις εκδηλώσεις βίας των ανδρών απέναντι στις γυναίκες, γενικά. Θεωρεί πως οι άνδρες καταφεύγουν στη βία για να αναπληρώσουν την έλλειψη "αποθεμάτων". Στον όρο "αποθέματα" περιλαμβάνονται τα οικονομικά μέσα, το γόητρο, η εκτίμηση, η φιλία, η αγάπη. Ο άνδρας έχει μάθει να καταφεύγει συχνά στη δύναμη και στην απειλή για να μπορέσει

να πάρει αυτό που θέλει, στην προκειμένη περίπτωση την αίσθηση ισχύος. Η γυναίκα από την άλλη μεριά σπάνια αναλαμβάνει ενεργητικούς ρόλους. Η κατάσταση αυτή συντελεί στη δημιουργία μιας τάξης πραγμάτων που ευνοεί την άσκηση βίας των ανδρών στις γυναίκες και κατ' επέκταση του βιασμού.

Η θεωρία της έλλειψης "αποθεμάτων" αποτελεί μια πιο γενικευμένη άποψη αυτής του υπο-πολιτισμού της βίας.

Τέλος η Angela Y. Davis (1989) υποστηρίζει ότι ο βιασμός είναι καθαρά κατασκεύασμα της καπιταλιστικής κοινωνίας. Η άποψη αυτή στηρίζεται στο γεγονός ότι στις σοσιαλιστικές χώρες οι δείκτες βιασμών σε σχέση με τις καπιταλιστικές χώρες είναι πολύ χαμηλοί. Ως αίτιο του φαινομένου θεωρείται ο τύπος των κοινωνικών σχέσεων, που χαρακτηρίζουν τον καπιταλισμό.

Οι θεωρίες που αναφέρθηκαν, αντιμετωπίζουν τον βιασμό ως αποτέλεσμα ύπαρξης μεμονομένων ψυχολογικών, κοινωνικών ή πολιτικών παραχόντων, χωρίς να εξετάζουν την πιθανή αλληλεπίδραση αυτών.

Επιπλέον οι ψυχοπαθολογικές θεωρίες, όπως και οι θεωρίες του υπο-πολιτισμού της βίας και της σχετικής αποστέρησης οριοθετούν το φαινόμενο του βιασμού σε συγκεκριμένες ομάδες ανθρώπων: ψυχοπαθείς, άτομα χαμηλού κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΙΤΙΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η προσπάθεια ανάλυσης και ερμηνείας του βιασμού όπως άλλωστε και οποιοδήποτε άλλου κοινωνικού φαινομένου επιχειρείται μέσα στα πλαίσια του κοινωνικού συστήματος στο οποίο εκδηλώνεται. Εστιάζοντας την προσοχή μας στις δομές και στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του κοινωνικού συστήματος, γίνεται αντιληπτό ότι διάφορες συντεταχμένες του δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για την εκδήλωση της σεξουαλικής κακοποίησης.

Το γεγονός αυτό εντοπίζεται μέσα από τον ορισμό που δίνει ο Κλεάνθης Γρίβας (1987, σελ.125), για το βιασμό:

"Ο βιασμός αποτελεί μια ειδική εκδήλωση της καταστρεπτικής επιθετικότητας που χαρακτηρίζει μόνο - ανάμεσα σ'όλα τα θηλαστικά- τον άνθρωπο που ζει στις συνθήκες ενός τύπου κοινωνικής οργάνωσης η οποία είναι θεμελιωμένη στη θεσμοποίηση του δίπτυχου "Ιδιοκτησία και Εξουσία".

Όπως αναφέρει ο Κλεάνθης Γρίβας (1987), στον άνθρωπο, όπως και στα ζώα, υπάρχει μια προγραμματισμένη επιθετικότητα, η οποία εξυπηρετεί το σκοπό της επιβίωσης του ατόμου και του είδους. Η επιθετικότητα αυτή σύμφωνα με τη διάκριση που κάνει ο E.Fromm, ορίζεται ως αμυντική ή επιβιωτική, ή θετική και κινείται από τέσσερις βασικές παρορμήσεις για τροφή, πάλη, φυγή και συνουσία. Η επιβιωτική επιθετικότητα έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Είναι γενετικά προγραμματισμένη
- Έχει σαφή σκοπό την επιβίωση

- Εκδηλώνεται μόνο όταν υπάρχει απειλή
- Παύει να υφίσταται όταν παύει να υπάρχει απειλή
- Δεν είναι κοινωνικά μεταπλάσιμη
- Είναι κοινή στον άνθρωπο και στα ζώα

Υπάρχει όμως και η καταστρεπτική επιθετικότητα, εκδηλώσεις της οποίας αποτελούν ο φόβος, ο βιασμός, ο βανδαλισμός, κ.ά.. Μερικοί υποστηρίζουν ότι και αυτή η μορφή επιθετικότητας είναι γενετικά προσδιορισμένη. Η άποψη αυτή δεν ευσταθεί. Διότι στην περίπτωση που η καταστρεπτική επιθετικότητα ήταν μια γενετικά προσδιορισμένη συμπεριφορά θα 'πρεπε να υφίσταται σ'όλες τις εξελικτικές περιόδους και σε όλες τις μορφές κοινωνικής οργάνωσης, με διαφορές όχι στην ποιότητα αλλά μόνο στην ένταση των εκδηλώσεών της (Κ. Γρίβας, 1987).

Όμως ανθρωπολογικές μελέτες που έχουν γίνει, δείχνουν ότι η καταστρεπτική επιθετικότητα δεν αποτελεί γνώρισμα όλων των κοινωνικών σχηματισμών.

Όπως αναφέρει ο Timothy Beneke (1987), έρευνες της ανθρωπολόγου Peggy Reeves Sanday σε 95 φυλετικές κοινωνίες δείχνουν ότι στο 47% δεν υπήρχε βιασμός, 18% ήταν επιρρεπής, 35% ήταν κάπου ανάμεσα.

Σύμφωνα με τον Κλεάνθη Γρίβα (1987), παρατηρώντας προσεκτικά διάφορους πρωτόγονους πολιτισμούς που έχουν μελετηθεί, διαπιστώνεται ότι ορισμένες κοινωνίες, όπως των Ινδιάνων Ζούπι Πουέμπλο, των Εσκιμών των Πολων, κ.ά. που λειτουργούσαν έξω από το θεσμό της ιδιοκτησίας και της εξουσίας είχαν ως κύριο χαρακτηριστικό τους την ισοτιμία των δύο φύλων και την θετική - αποδεκτική στάση απέναντι στη

βιασμός ήταν άγνωστα φαινόμενα.

Αντίθετα σε άλλες κοινωνίες, όπως των Νταμπού, των Χάιντας, των Ατζέκων, κ.ά. στις οποίες υφίσταται ο θεσμός της ιδιοκτησίας και της εξουσίας, οι εκδηλώσεις καταστρεπτικής επιθετικότητας, ο ανταγωνισμός και ο πόλεμος αποτελούν κύρια χαρακτηριστικά τους, ενώ η σεξουαλικότητα και η σχέση των δύο φύλων, αντιμετωπίζονται αρνητικά (Κ. Γρίβας, 1987).

Η Sanday, όπως αναφέρει ο Timothy Beneke (1987), μέσα από τα πορίσματα των ερευνών της, έρχεται να προσθέσει ότι ο βιασμός στις φυλετικές κοινωνίες είναι μέρος μιας συγκεκριμένης πολιτιστικής διαμόρφωσης που περιλαμβάνει διαπροσωπική βία, αντρική κυριαρχία και σεξουαλικό διαχωρισμό. Αυτή η διαμόρφωση αναπτύσσεται κυρίως σε κοινωνίες που αντιμετωπίζουν τέτοια προβλήματα, όπως π.χ. μειωμένες πηγές τροφής, που οδηγούν σε μια στήριξη - εξάρτηση από τις αντρικές ικανότητες. Σύμφωνα με την Sanday όταν οι άνθρωποι είναι σε αρμονία με το περιβάλλον τους ο βιασμός είναι συνήθως απών.

Επομένως η καταστρεπτική επιθετικότητα και ο βιασμός συναντώνται μόνο στις ανδροκρατούμενες κοινωνίες που έχουν θεσμοποιήσει την ιδιοκτησία και την εξουσία.

Το γεγονός ότι το κοινωνικό σύστημα ελέγχεται, διαμορφώνεται και διευθύνεται από άντρες, αποτελεί για την Σούζαν Μπρέγκερ (1984), έναν καθοριστικής σημασίας παράγοντα για την άσκηση σεξουαλικής βίας στη γυναίκα. Η ίδια στο βιβλίο της "Ελεύθερη για" (1984, σελ.161) υποστηρίζει τα παρακάτω!

"Ο βιασμός δεν σχετίζεται κατ'ανάγκη με την ανατομία ή τη βιολογία. Όταν το ένα φύλο βιάζεται και το άλλο όχι κάποια σχέση πρέπει να υπάρχει με τους διαφορετικούς μύθους και ιδέες που αποδίδουμε στα αντίστοιχα φύλα Σε μια κοινωνία όπου οι γυναίκες θα διέθεταν τη δύναμη, το πρέστιζ και τα χρήματα, και θα τα χρησιμοποιούσαν κατά τον τρόπο που τα χρησιμοποιούν σήμερα οι άντρες, οι άντρες θα βιάζονταν".

Όμως δεν είναι μόνο το παραπάνω γεγονός που μετατρέπει τις γυναίκες σε θύματα. Ένα σημαντικό μερίδιο κατέχει και ο τρόπος με τον οποίο αναπαράγεται και συντηρείται η κατάσταση αυτή, ο τρόπος με τον οποίο κοινωνικοποιούνται τα νεαρά άτομα. Η διαδικασία ένταξης στο κοινωνικό σύνολο είναι βασισμένη σε στερεότυπα χύρω από το αντρικό και γυναικείο φύλο.

Σύμφωνα με την Φωτεινή Τσαλίκουχλου (1989), το παιδί μέσα από τα μηνύματα και τις υποδείξεις που δέχεται από το περιβάλλον του, καθώς και την παρατήρηση των ενηλίκων του φύλου του, προσπαθεί να διαμορφώσει την ταυτότητά του. Τα μηνύματα που στέλνονται διαφοροποιούνται ανάλογα με το φύλο κατά τέτοιο τρόπο, ώστε το αγόρι να ωθείται να συκροτήσει μια αρσενική ταυτότητα, βασισμένη στην επίθετικότητα και την κυριαρχία, ενώ το κορίτσι μια γυναικεία ταυτότητα, βασισμένη στην παθητικότητα και την υποταγή. Το επιθετικό αγόρι και το παθητικό κορίτσι αποτελούν την επιτυχή έκφραση της

κοινωνικοποίησης. Ένα σημαντικό στοιχείο της γυναικείας ταυτότητας είναι η θυματοποίηση, η οποία προσδιορίζει ένα συγκεκριμένο πλαίσιο γυναικείων συμπεριφορών βιωμάτων και αντιδράσεων.

Η γυναίκα από παιδί ωθείται να ανέχεται, να υποφέρει παρά να ενεργεί, να υφίσταται παρά να πράττει, να αντιδρά παρά να δρα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκη (1989, σελ.115)

"η θεσμικά αυτή κατοχυρωμένη θυματοποίηση θα αποτελέσει ένα ευνοϊκό πλαίσιο για την ανάπτυξη μιας ιδεολογίας βίας, που με τη σειρά της θα τροφοδοτήσει με νομιμοποιητικές διεργασίες τον γυναικείο σεξουαλικό καταναγκασμό".

Με άλλα λόγια ο τρόπος με τον οποίο αναπαράγονται τα κοινωνικά πρόσωπα, συντηρεί μια κατάσταση η οποία περιλαμβάνει μια θεσμικά αποδεκτή αντρική βία και μια θεσμικά αποδεκτή θυματοποίηση της γυναίκας.

Βάσει του σκεπτικού αυτού, η Φωτεινή Τσαλίκη (1989, σελ.126) καταλήγει:

"ο βιασμός δεν αποτελεί ποιοτική αλλά ποσοτική απόκλιση Οριακή έκφραση μιας αποδεκτής κοινωνικά συμπεριφοράς, μιας συμπεριφοράς που εντάσσεται σ'ένα ευρύτερο σύστημα κοινωνικού ελέγχου της γυναίκας".

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΙΤΙΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η σεξουαλική κακοποίηση δεν είναι αποτέλεσμα μόνο των κοινωνικών δομών. Κατά τον Κλεάνθη Γρίβα (1987) σημαντικό είναι ο ρόλος της βιολογικής "ανισοτιμίας" που υπάρχει ανάμεσα στον άνδρα και την γυναίκα, και των σεξουαλικών διαφορών που προκύπτουν απ' αυτή.

Η βασική λειτουργική διαφορά των δύο φύλων έγκειται στο βιολογικά, καθορισμένο γεγονός της ικανότητας της γυναίκας για διαρκή σεξουαλική διαθεσιμότητα και στη βιολογικά καθορισμένη ανικανότητα του άνδρα για κάτι τέτοιο. Η διαφορά αυτή εγκαθιδρύει τη σεξουαλική υπεροχή της γυναίκας (Κ. Γρίβας, 1987).

Σύμφωνα με τον Κλεάνθη Γρίβα (1987), η σεξουαλική υπεροχή της γυναίκας αντιμετωπίζεται από το παρόν κοινωνικό σύστημα ως παράγοντας υπονόμησης της κοινωνικής κυριαρχίας του άνδρα. Αποτελεί για τον άνδρα μια διαρκή απειλή, η οποία όντας βιολογικά εδραιωμένη δεν είναι δυνατόν να υποβαθμιστεί στην πράξη.

Έτσι η ανδροκρατική κοινωνία επιστράτευσε πιο πλάγια μέσα. Όπως επισημαίνει ο Κ. Γρίβας (1987), διαμόρφωσε μια τέτοια ιδεολογία που οδήγησε στον περιορισμό της έκφρασης της γυναικείας σεξουαλικότητας, κατορθώνοντας έτσι να παρεμποδίσει την ελεύθερη σεξουαλική ζωή στον κατεξοχήν φορέα αυτής της δυνατότητας.

Σύμφωνα με την Κάρολ Βανς (1987), κατόρθωσε να οδηγήσει τη γυναίκα σε μια τέτοια κατάσταση που να φοβάται και να ντρέπεται να εκφράσει τις επιθυμίες της. Να βιώνει τις δικές

έθεσε την αυτοπειθαρχία και την προσεκτικότητα ως αρετές υψίστης σημασίας για τη γυναίκα.

Όπως τονίζει ο Κλεάνθης Γρίβας (1987), στην προσπάθεια του ιδεολογικού εκκλωβισμού της γυναικείας σεξουαλικότητας επιστρατεύτηκαν όλα εκείνα τα στοιχεία που απαρτίζουν το κοινωνικό εποικοδόμημα: θρησκεία, δίκαιο, ιατρική, ψυχολογία. Ενώ η όλη κίνηση για την σεξουαλική κακοποίηση δεν αποτελεί παρά μια ακραία εκδήλωση της σεξουαλικής κυριαρχίας του σεξουαλικά υποδεέστερου πάνω στο σεξουαλικά υπερέχοντα φύλο (Κ.Γρίβας, 1987).

ΣΧΕΣΗ ΒΙΑΣΜΟΥ - ΣΕΞ

Η σεξουαλική κακοποίηση στη σκέψη των περισσότερων ανθρώπων έχει συνδεθεί με το σεξ. Σύμφωνα με την Jane Dowdeswell (1986), αν κάποιος ρωτήσει στο δρόμο άνδρες και γυναίκες θα πουν ότι σχετίζεται κατ'ευθείαν με το σεξ. Όμως το γεγονός ότι οι επιθέσεις αφορούν όλες τις γυναίκες ανεξαρτήτου ηλικίας ή εμφάνισης υποδηλώνει ότι το κίνητρο δεν είναι πρωταρχικά σεξουαλικό.

Κατά την Φωτεινή Τσαλίκηογλου (1987), η συμπεριφορά του βιαστή χαρακτηρίζεται κυρίως από τα εξής στοιχεία: σκληρότητα, εχθρότητα, βιαιότητα. Στις περισσότερες περιπτώσεις η γυναίκα κακοποιείται όχι μόνο σεξουαλικά, αλλά και σωματικά και ψυχικά. Τα υβριστικά και εξευτελιστικά λόγια και ο Ξυλοδαρμός είναι συνυφασμένα με την πράξη της σεξουαλικής κακοποίησης. Τα στοιχεία αυτά εκφράζονται σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό απ'αυτόν που απαιτείται για να αποσπασθεί η "συγκατάθεση" του θύματος.

Όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell (1986), πολλές φορές η γυναίκα υφίσταται τέτοια σωματική κακοποίηση που έχει ανάγκη ιατρικής περίθαλψης, ενώ σε κάποιες ακραίες περιπτώσεις οδηγείται ακόμα και στο θάνατο.

Σύμφωνα με τη Φωτεινή Τσαλίκηογλου (1987), η ανάλυση της συμπεριφοράς του βιαστή υποδηλώνει ότι στόχος του δεν είναι η σεξουαλική απόλαυση, αλλά η υποταγή, ο εξευτελισμός, η ταπείνωση της γυναίκας.

Συμφωνώντας με την παραπάνω άποψη, ο Timothy Beneke (1982) επισημαίνει ότι ο βιασμός έρχεται να ικανοποιήσει περισσότερο το ένστικτο της βίας, παρά τα σεξουαλικά

ένστικτα. Αυτό που προσφέρει στο βιαστή δεν είναι η δυνατότητα να ικανοποιήσει τις σεξουαλικές του ορέξεις αυτό μπορεί να γίνει και κάτω από ήπιες συνθήκες. Του προσφέρει τη δυνατότητα να επιδείξει τη δύναμή του. Να αισθανθεί ότι έχει στα χέρια του τον έλεγχο της κατάστασης, ότι έχει εξουσία, ότι είναι ο κυρίαρχος του παιχνιδιού.

Κινούμενη στα ίδια πλαίσια, η Σούζαν Μπρέγκερ (1984), τονίζει ότι ο βιασμός δεν είναι σεξουαλική πράξη. Είναι πράξη σαδισμού, που υποκινείται από μίσος και περιφρόνηση για τη γυναίκα. Υποδηλώνει την έλλειψη σεβασμού στο άτομο και την ελευθερία του.

Για τον βιαστή το σεξ απλά είναι το μέσο που χρησιμοποιεί για να ταπεινώσει και να εξευτελίσει τον άλλον.

Την απάντηση στο ερώτημα ποιά είναι η σχέση του βιασμού με το σεξ έρχεται εύστοχα να δώσει ο κλινικός ψυχολόγος Nicolas Groth, ο οποίος ορίζει τον βιασμό ως μια "ψευδοσεξουαλική πράξη":

"Ο βιασμός είναι ένα σύνθετο και πολλαπλά προσδιορισμένο φαινόμενο. Παρα την πολυμορφία των αναγκών και παραχόντων που παρεμβάλλονται στην διάπραξη μιας τέτοιας ενέργειας συναντάμε σταθερά τα στοιχεία της οργής της εξουσίας και της σεξουαλικότητας. Ωστόσο σύμφωνα με τα εμπειρικά μας δεδομένα ανακαλύπτουμε ότι η οργή ή η εξουσία συνιστούν τις κυρίαρχες μεταβλητές και ότι ο βιασμός πολύ περισσότερο από έκφραση μιας σεξουαλικής επιθυμίας, αποτελεί στην πραγματικότητα τη χρησιμοποίηση της

στην πραγματικότητα τη χρησιμοποίηση της σεξουαλικότητας για έκφραση της οργής και της εξουσίας. Κατά συνέπεια ο βιασμός είναι μια ψευδοσεξουαλική ενέργεια, ένα σχήμα σεξουαλικής συμπεριφοράς που συσχετίζεται πολύ περισσότερο με την κοινωνική θέση, την εχθρότητα την εξουσία, παρά με την αισθησιακή ηδονή ή την σεξουαλική ικανοποίηση. Είναι μια σεξουαλική συμπεριφορά στην πρωταρχική υπηρεσία μη σεξουαλικών συμπεριφορών".

(Φ.Τσαλίκου, 1989-σελ.119)

ΣΧΕΣΗ ΒΙΑΣΜΟΥ - ΕΡΩΤΑ

ΚΑΙ

ΒΙΑΣΜΟΥ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Όπως αναφέρει ο Κλεάνθης Γρίβας (1987), ορισμένοι "προοδευτικοί" κύκλοι υποστηρίζουν ότι ο βιασμός συνιστά μια μορφή ερωτικής έκφρασης, και οποιοδήποτε περιοριστικό μέτρο σε σχέση μ' αυτόν θίγει την ανθρώπινη ελευθερία. Η θεώρηση αυτή θέτει ένα διπλό πρόβλημα. Τη σχέση του βιασμού με την ελευθερία και τη σχέση του βιασμού με τον έρωτα.

Ο έρωτας αποτελεί βασικό στοιχείο στη ζωή κάθε ατόμου. Σύμφωνα με τον Κλεάνθη Γρίβα (1987), είναι μια σημαντική εμπειρία - πηγή ευχαρίστησης - η οποία βιώνεται από δύο ανθρώπους σε μια σχέση στην οποία συμμετέχουν με την ελεύθερη βούλησή τους. Το τελευταίο αυτό στοιχείο είναι καθοριστικής σημασίας. Στην περίπτωση που ένα από τα δύο άτομα δεν συμμετέχει στη σχέση αυτή με την ελεύθερη βούλησή του, τότε παύει πλέον να είναι μια ευχάριστη εμπειρία και για τους δύο. Μετατρέπεται σε μια εμπειρία ικανοποιητική για τον έναν, επώδυνη, εξευτελιστική, διαλυτική για τον άλλον. Ο βιασμός - ο εξαναγκασμός σε σεξουαλική πράξη - δεν συνιστά μια σχέση ερωτική, αλλά μια σχέση εξουσιαστική.

Όσον αφορά τα μέτρα καταστολής του βιασμού, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως περιοριστικά της ελευθερίας του ατόμου, στην προκειμένη περίπτωση του βιαστή. Ο βιασμός δεν αποτελεί δικαίωμα του άνδρα. Δεν είναι δυνατό να θεωρείται ως έκφραση της ατομικής ελευθερίας τη στιγμή που εγκαθιστά μια σχέση δουλείας. Εξάλλου η ελευθερία δεν σημαίνει έλλειψη περιορισμού (Κ.Γρίβας, 1987).

ΣΧΕΣΗ ΠΟΡΝΕΙΑΣ - ΒΙΑΣΜΟΥ

Σύμφωνα με την Ειρήνη Φερέτη (1990) Πορνεία είναι η εμπορική εκμετάλλευση της ατομικής σεξουαλικότητας ή η προσφορά σεξουαλικών υπηρεσιών για οικονομικό όφελος.

Οι μορφές πορνείας είναι οι εξής: από γυναίκες για άντρες, από άντρες για άντρες, γυναίκες για γυναίκες και από άντρες για γυναίκες.

Η κυριότερη μορφή πορνείας είναι από γυναίκες για άντρες (Ειρήνη Φερέτη 1990).

Η πορνεία μαζί με το βιασμό αποτελούν χαρακτηριστικά του πατριαρχικού συστήματος και της ταξικής κοινωνίας. Και τα δύο φαινόμενα φέρουν την ανεξίτηλη σφραγίδα της αντρικής κυριαρχίας πάνω στη γυναίκα. Αποτελούν την έσχατη έκφραση της σεξουαλικής υποδούλωσης της γυναίκας. Διαστρέφουν την ανθρώπινη σεξουαλικότητα και παραμορφώνουν τις σχέσεις των ανθρώπων (Αδέσμευτη Κίνηση Γυναικών , 1986).

Στην πορνεία η γυναίκα δεν αντιμετωπίζεται ως άτομο με προσωπικότητα αλλά ως αντικείμενο ηδονής.

Το ίδιο συμβαίνει και στην σεξουαλική κακοποίηση. Όπως αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκογλου (1989) στην σεξουαλική κακοποίηση το γυναικείο πρόσωπο αποπροσωποποιείται. Δεν υπάρχει ως αυτόνομο αυτοπροσδιοριζόμενο όν. Τη θέση του καταλαμβάνουν τα διάφορα κυρίαρχα στερεότυπα που επικρατούν στη σκέψη του άντρα - δράστη. Το στερεότυπο της "εύκολης" κοινής γυναίκας έρχεται να εξουδετερώσει την ιδιαιτερότητα του άλλου και να ολοκληρώσει την διαδικασία αποπροσωποποίησης.

Επιπλέον δύο ακόμα στοιχεία που συνδυάζουν τα φαινόμενα αυτά, στην περίπτωση της εξαναγκαστικής πορνείας, είναι η

απουσία της συναίνεσης και η άσκηση βίας.

Στο Φόρουμ που έγινε στο Ναϊρόμπι το 1985 τονίστηκε η ανάγκη ο χάρτης των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων να περιλαμβάνει τα άτομα που υφίστανται τη σεξουαλική βία σ'όλες τις μορφές καθώς και την εξαναγκαστική πορνεία που είναι καθαρή βία ... (Αδέσμευτη κίνηση γυναικών, 1985).

Δεν θα πρέπει να παραληφθεί το γεγονός ότι πολλές γυναίκες που κινούνται στο χώρο της πορνείας κακοποιούνται σεξουαλικά.

Όμως σύμφωνα με τη Φωτεινή Τσαλίκη (1989) οι πόρνες, οι γυναίκες ελεύθερων ηθών, οι σεξουαλικά δραστήριες γυναίκες δεν μπορούν να θεωρηθούν αξιόπιστα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης. Ο νόμος δεν προστατεύει τις "αποκλίνουσες" αυτές γυναίκες στον ίδιο βαθμό που προστατεύει τις "ενάρετες" και αποδεκτές κοινωνικά γυναίκες.

Τελικά όπως υποστηρίζει η Smart, μέσα στα πλαίσια του ανδροκρατικού κοινωνικού συστήματος, η πορνεία, ο βιασμός και η ομαλή σεξουαλική συμπεριφορά, αποτελούν φαινόμενα άμεσα συνυφασμένα μεταξύ τους (Φωτεινή Τσαλίκη, 1989).

ΣΧΕΣΗ ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑΣ - ΒΙΑΣΜΟΥ

"Πορνογραφία είναι η σεξουαλική εκφρασμένη υποτέλεια των γυναικών μέσα από εικόνες ή λέξεις. Οι γυναίκες εμφανίζονται σαν σεξουαλικά αντικείμενα δείχνουν ηδονή στο πόνο, την ταπείνωση, το βιασμό. Βασανίζονται ή ακρωτηριάζονται, αντικείμενα ή ζώα εισχωρούν στο κόλπο τους, εμφανίζονται σε στάσεις σεξουαλικής υποτέλειας ή εκτίθενται στα βλέμματα οικειοθελώς" (Χρυσή Ιγυλέση, 1987, σελ.43).

Σύμφωνα με την Ειρήνη Φερέτη (1990, τεύχος 45) οι κυριότερες πηγές πορνογραφίας είναι περιοδικά, ταινίες, βίντεο, κινηματογραφικές ταινίες, ιδιωτικά κανάλια αποκλειστικά με πορνοταινίες, παιχνίδια σε δισκέτες για χρήση σε ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Όπως αναφέρει η Χρυσή Ιγυλέση (1987) υπάρχουν απόψεις για την πορνογραφία.

α) Η παραδοσιακή που ισχυρίζεται ότι είναι αβλαβής ή και επωφελής ακόμα, αφού λειτουργεί ως "βαλβίδα ασφαλείας" για τις σεξουαλικές ορμές των αντρών. Επιτρέποντάς τους τη θέα του βίαιου σεξ απομακρύνεται ή και εξαλείφεται η επιθυμία τους για να το κάνουν πράξη.

β) Η φεμινιστική άποψη που θεωρεί την πορνογραφία ένα μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα και υποστηρίζει ότι εφόσον η πορνογραφία απεικονίζει τις γυναίκες ως αντικείμενα σεξουαλικής ηδονής υιοθετεί και εντείνει την υποδεέστερη θέση τους γενικά και οδηγεί στη πράξη στη σωματική κακοποίηση, θυματοποίηση καθώς και σε περισσότερα σεξουαλικά εγκλήματα.

Όμως και μεταξύ των φεμινιστριών υπάρχει μια διάσταση απόψεων γύρω από το ρόλο της πορνογραφίας στην εκδήλωση

σεξουαλικής βίας και βίας απέναντι στη γυναίκα. Η διαμάχη αυτή ξεκίνησε το 1970 στις Η.Π.Α. Το θέμα πήρε δημοσιότητα το 1983 όταν η Συμμαχία γυναικών καθώς και άλλοι ενάντια στη πορνογραφία. Ζήτησαν την ψήφιση σχετικού νομοσχεδίου κατά της πορνογραφίας (Χρυσή Ιχθυόση, 1987, Τεύχος 2).

Οι υποστηρικτές αυτής της άποψης χρησιμοποιούν ως επιχείρημα την αυξανόμενη βία κατά των γυναικών που συμπίπτει χρονικά με την όλο και μεγαλύτερη βία στις απεικονίσεις σεξουαλικών πράξεων, στα πορνογραφικά περιοδικά (Χρυσή Ιχθυόση, 1987, τεύχος 2).

Επίσης επισημαίνουν ότι ο συνεχής βομβαρδισμός του κοινού με εξευτελιστικές και βίαιες απεικονίσεις γυναικών έχει ως αποτέλεσμα τον εθισμό και την ανοχή του κόσμου στα αδικήματα που συμβαίνουν στην πραγματικότητα, μια και του φαίνονται "φυσικά". Συγχρόνως τροφοδοτώντας και εξάπτοντας ένα δυναμει επιθετικό κοινό, η πορνογραφία τους ενθαρρύνει σε νέες πράξεις βίας (Χρυσή Ιχθυόση, 1987, τεύχος 2).

Ο αντίλογος έρχεται απ'αυτούς που επισημαίνουν το γεγονός ότι η πορνογραφία δεν αποτελεί το μοναδικό γενεσιουργό παράγοντα βίας ενάντια στις γυναίκες. Έτσι η απαγόρευση της πορνογραφίας δεν θα σημαίνει την εξάλειψη της βίας, εφόσον οι δομές καταπίεσης θα μείνουν ανέπαφες (Χρυσή Ιχθυόση, 1987, τεύχος 2).

Επιπλέον υποστηρίζουν ότι η αυξανόμενη βία κατά των γυναικών τόσο στην πράξη όσο και στις απεικονίσεις δεν αποτελεί απόδειξη ότι υπάρχει γραμμική σχέση αιτίου - αιτιατού ανάμεσα στα δύο φαινόμενα. Πρόκειται και στις δύο περιπτώσεις για συμπτώματα μισογυνισμού που οι αιτίες τους

είναι σύνθετες. Εξάλλου όπως επισημαίνουν οι απεικονίσεις βίας δεν είναι το ίδιο με τις πράξεις βίας (Χρυσή Ιχθυόση, 1987, τεύχος 2).

Σύμφωνα με τον Timothy Beneke (1982) η πορνογραφία συνταυτίζεται με την αντίληψη του σεξ ως κατάκτηση ενός εμπορεύματος και του σεξ ως επιθετικού υποβιβασμού, αντιλήψεις που υπάρχουν και στην περίπτωση του βιασμού.

Επίσης και στη πορνογραφία όπως και στο βιασμό η γυναίκα αντιμετωπίζεται, ως αντικείμενο χωρίς ψυχή, ως ιδιοκτησία για σεξουαλική ευχαρίστηση. Η γυναίκα αποπροσωποποιείται και χάνει την πνευματική, ηθική και αισθηματική της υπόσταση (Timothy Beneke, 1982).

Δεν είναι μόνο ο ρόλος της πορνογραφίας αμφιλεγόμενος, όσον αφορά την εκδήλωση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης. Το ίδιο συμβαίνει και με τις κινηματογραφικές ταινίες, τα κόμικς, τα μυθιστορήματα, τις διαφημίσεις που αποτελούν πηγές σημείων σεξουαλικής κακοποίησης. Όλα τα παραπάνω συντελούν στη δημιουργία σεξουαλικών φαντασιώσεων (Timothy Beneke, 1982).

ΒΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ

Ο τύπος είναι ένας από τους κύριους παράγοντες που έχουν την δυνατότητα να διαμορφώνουν την κοινή γνώμη σε θέματα που βιώνουμε καθημερινά σαν πολίτες και έμμεσα ή άμεσα έχουν αντίκτυπο στην ζωή μας πολιτική και πολιτιστική ζωή, κοινωνικά θέματα, φόνους, κλοπές, εγκλήματα τιμής, βιασμούς. Ο τύπος συμβάλλει στην διαμόρφωση της κοινής γνώμης χρησιμοποιώντας κάποιους μηχανισμούς οι οποίοι μηχανισμοί είναι σύνθετοι και η λειτουργία τους σ' αυτήν την διαδικασία δεν είναι πάντα εμφανείς (Τέσα Δουλκέρη).

Ο τύπος προσπαθεί με κάθε τρόπο, αναφέρει η Τέσα Δουλκέρη, να υποβιβάσει την γυναίκα. Δεν υπάρχει πληροφόρηση σχετικά με την γυναίκα που να είναι απασπασμένη από προκαταλήψεις. Έτσι η γυναίκα ακόμη και ως θύμα βιασμού αντιμετωπίζεται από τον τύπο με έντονες καχυποψίες και προκαταλήψεις και βλέπουμε να γίνεται μια προσπάθεια από τον τύπο με διπλό στόχο! από την μια μέσα από την εικόνα που δίνεται για την γυναίκα θύμα να αναφερθεί ή έστω να χάσει την βαρύτητά της αυτή καθαυτή η πράξη του βιασμού και από την άλλη να κατασκευαστεί συγκεκριμένη εικόνα για το πρόσωπο του βιαστή.

Η ομάδα τύπου από το σπίτι γυναικών (1981), αναφέρει κάποιους χαρακτηριστικούς τίτλους εφημερίδων που φαίνεται η προσπάθεια πραγματοποίησης του παραπάνω διπλού στόχου. Τίτλοι όπως!

- "Μπαρ-γουμαν κατήγγειλε βιασμό"

- "Της αρεσαν μόνο οι θωπιές"

- "Καταγγελλίες για περίεργους βιασμούς"

Αυτοί οι τίτλοι προκαταλαμβάνουν τον αναγνώστη δημιουργώντας του έστω και μη συνειδητές αμφιβολίες για το κατά πόσο η βιασθείσα έφταιγε ή και μπορεί και να τα ήθελε.

-Όσον αφορά τον πρώτο τίτλο "Μπαρ-γούμαν κατήγγειλε βιασμό" Αυτός ο τίτλος παραπέμπει τον αναγνώστη στην γνωστή ιδεολογία πως μια γυναίκα που αποφασίζει να γίνει μπαρ-γούμαν αφ'ενός ξέρει τις απαιτήσεις και τους κινδύνους του επαγγέλματος (άρα είναι άξια της τύχης της) και αφετέρου αποτελεί αναξιόπιστο πρόσωπο (άρα η καταγγελία της μπορεί να είναι ψευδή).

Το ίδιο ισχύει όταν θύματα βιασμού είναι πόρνες.

(Ομάδα τύπου, σπίτι γυναικών 1986).

-Όσον αφορά τον δεύτερο τίτλο "της άρεσαν μόνο οι θωπείες" Υπαγορεύει πως μια γυναίκα που έχει φτάσει να αγκαλιάζεται και να φιλά έναν άνδρα δεν μπορεί παρά να θέλει να ολοκληρώσει. Σε περίπτωση που διεκδικήσει το αντίθετο ο βιασμός είναι αναπόφευκτος και δικαιολογημένος, αφού οι αντρικές ορμές έχουν φουντώσει και δεν ελέγχονται.

-Όσον αφορά τον τρίτο τίτλο "Καταγγελίες για περίεργους βιασμούς". Αυτός ο τίτλος μας πληροφορεί πως γίνονται περίεργοι βιασμοί άρα έμμεσα υπονοείται πως υπάρχουν και βιασμοί μη περίεργοι δηλαδή νορμάλ (Ομάδα τύπου, "Σπίτι γυναικών", 1986).

Έτσι όσο και ουδέτερο να είναι το κείμενο που ακολουθεί ο ανώδυνος / τυχαίος τίτλος έχει ήδη λειτουργήσει.

Η ομάδα τυπου "Σπίτι γυναικών" (1986) αναφέρει πως όταν ο τύπος δεν έχει να τονίσει τίποτα για την ίδια την βιασμένη, επιλέγει να μας πληροφορήσει για συγγενικό

πρόσωπο. Όπως "η αδελφή του θύματος δούλεψε σε καμπαρέ" υπονοώντας πως το μήλο κάτω από την μηλιά θα πέσει. Ποτέ όμως σε αντίστοιχες περιπτώσεις δεν έχουμε δει να γράφεται πως η αδελφή του θύματος είναι δικηγόρος ή γιατρός.

Επίσης ο τύπος χρησιμοποιεί κάποιες φαινομενικά ανώδυνες εκφράσεις όπως "οι φερόμενοι ως δράστες" και "σύμφωνα πάντα με την καταγγελία" συνηγορούν για το αντίθετο και για την δημιουργία αμφιβολιών. Ήταν πράγματι βιασμός; (Ομάδα τύπου, "Σπίτι γυναικών, 1986).

Στις περιπτώσεις που ο βιασμός είναι αναμφισβήτητος τα άρθρα φτιάχνουν για τον βιαστή μια εικόνα που σαφώς δεν μοιάζει με τους ανθρώπους που καθημερινά συναναστρεφόμαστε φίλους, συναδέλφους, συγγενείς κ.τ.λ. Έτσι οι τίτλοι και το περιεχόμενο μας πληροφορούν πως οι βιαστές είναι: κτηνάνθρωποι, υπάνθρωποι, καμικάζοι, σάτυροι, δράκοι παραπέμποντας είτε σε κάποια ψυχική ανωμαλία είτε σε κάποια έκφραση κοινωνικής εκτροπής (Ομάδα τύπου "Σπίτι γυναικών", 1986).

Οι εφημερίδες θεωρούν υποχρέωσή τους να αναφέρουν, τονίζει η ομάδα τύπου "Σπίτι γυναικών" (1986), εκείνα τα στοιχεία που από την μια δημιουργούν οίκτο γι'αυτά τα πλάσματα και από την άλλη παρουσιάζουν την πράξη τους εν μέρει δικαιολογημένη στα πλαίσια των φυσικών αντρικών ορμών και της συγχυρίας!

-Οι τύψεις με τσάκισαν

-Μετανιώνω φέρθηκα σαν ζώο, θέλω να εξιλεωθώ και να κάνω οτιδήποτε γι'αυτήν, ακόμα και να την παντρευτώ".

Όπως εντοπίζει η ομάδα τύπου "Σπίτι γυναικών" (1986),

δεν είναι σύμπτωση ότι το 80-90% των ανακοινώσεων για θέματα βιασμού είναι κάπου κρυμμένες μεταξύ τρίτης και τελευταίας σελίδας.

Δεν είναι δυνατόν να έχουν την ίδια βαρύτητα και μεταχείριση τα οικονομικά, πολιτικά ζητήματα με κάποιο βιασμό, ένα καθαρά προσωπικό συμβάν. Βέβαια υπάρχουν και οι εξαιρέσεις. Έτσι πολλές φορές βλέπουμε ανακοινώσεις και άρθρα περί βιασμών να καταλαμβάνουν σημαντική θέση και να δίνεται μεγάλη δημοσιότητα στο θέμα. Οι περιπτώσεις αυτές αναφέρονται σχεδόν πάντα σε κάποιους βιασμούς που έχουν κατά πολύ ξεπεράσει κάθε παραδεκτό όριο κοινωνικής συμπεριφοράς ή συνδυάζονται με φόνο.

Τελικά ο τύπος συντελεί στην καλλιέργεια μύθων γύρω από το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης τη γυναίκα - θύμα και τον άνδρα - δράστη.

Μέσω αυτής της διαδικασίας το φαινόμενο περιορίζεται σε συγκεκριμένες ομάδες αντρών και γυναικών, και παρουσιάζεται ως μεμονωμένη πράξη κοινωνικής ή ψυχολογικής παθολογίας.

Έτσι επιτυγχάνεται η απενοχοποίηση της νοσογόνου κοινωνικής δομής σε σχέση με τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει στην ύπαρξη και διαίωξη του φαινομένου.

Η εικόνα που δίνεται από τον τύπο για τον άντρα - δράστη είναι του μανιακού, του ψυχοπαθή (Jane Dowdeswell).

Μ'αυτό το τρόπο καλλιεργείται η εντύπωση ότι μόνο αυτή η ομάδα αντρών είναι δράστες σεξουαλικής κακοποίησης.

Η ΑΠΕΙΛΗ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΩΣ ΕΠΙΔΡΑ ΣΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Οι επιπτώσεις της σεξουαλικής κακοποίησης δεν περιορίζονται μόνο στις γυναίκες θύματα. Η απειλή της σεξουαλικής κακοποίησης είναι υπαρκτή για όλες τις γυναίκες ανεξαρτήτου ηλικίας, φυλής, εθνικότητας ή θρησκειώματος και τις ακολουθεί σ'όλες τις εκφράσεις της καθημερινής τους ζωής.

Σύμφωνα με την Anja Meulenbelt (1984), ο φόβος, η αγωνία, η αίσθηση ότι θα πρέπει να βρίσκεται σε συνεχή εχρήγορη συνθέτουν το κλίμα μέσα στο οποίο σχεδόν κάθε γυναίκα αναγκάζεται να λειτουργεί, όταν βρίσκεται μόνη της αρχά τη νύκτα στο δρόμο, ή περπατά σε κάποια ερημική παραλία, ή στο δάσος, ή σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση.

Είναι χαρακτηριστικά τα ευρήματα μιας μελέτης που αποκαλύπτει ότι 8 στις 10 γυναίκες δεν αισθάνονται ασφαλείς να βγαίνουν στο δρόμο μόνες τους τη νύκτα, ενώ περισσότερες από 1 στις 3 δεν κυκλοφορούν ποτέ μόνες τους. (Jane Dowdeswell, 1986).

Και αυτή η στάση είναι αναμενόμενη, αφού όπως αναφέρει ο Timothy Beneke (1982), η απειλή της σεξουαλικής κακοποίησης επηρεάζει την αίσθηση και το νόημα της νύχτας και της φύσης για την γυναίκα. Όταν είναι μόνη λειτουργούν γι'αυτή απειλητικά, αφού στο μυαλό της απλά εκλαμβάνονται ως το σκηνικό στο οποίο είναι πιθανόν να δεχτούν κάποια επίθεση.

Παράλληλα, σύμφωνα με την Σούζαν Μπρέγκερ (1984), η απειλή της σεξουαλικής κακοποίησης επιδρά και στον τρόπο

επικοινωνίας με το αντίθετο φύλο. Εκτός από το αίσθημα ανασφάλειας που δημιουργεί, την κάνει να αισθάνεται ότι δεν μπορεί να έχει εμπιστοσύνη σε κανέναν. Έτσι η γυναίκα αναγκάζεται να γίνει πιο καχύποπτη και πιο προσεκτική απ'ότι θα ήθελε πραγματικά να είναι. Περιορίζει την ελεύθερη έκφραση της, τον αυθορμητισμό της. Αισθάνεται αμήχανα όταν θα πρέπει να αρνηθεί μια φιλική πρόσκληση από έναν άντρα, ή ακόμα και μια συζήτηση, φοβούμενη για το τι θα επακολουθήσει. Αισθάνεται άβολα όταν θα πρέπει συνεχώς να προσέχει το τι λέει και το πως αντιδρά, ώστε να μην δημιουργήσει τις προϋποθέσεις να επακολουθήσει μια δυσάρεστη κατάσταση.

Είναι σαφές ότι και σ'αυτήν την περίπτωση οι απόψεις του τύπου η γυναίκα προκαλεί τον βιασμό της και είναι υπεύθυνη γι'αυτό, επηρεάζουν τον τρόπο σκέψης της.

Τελικά, όπως αναφέρει η Anja Meulenbelt (1984), η γυναίκα ωθείται να τηρεί μια ψυχρή και απωθητική στάση απέναντι στους άντρες. Το αξιοπερίεργο είναι ότι στην περίπτωση που συμπεριφέρεται κατ'αυτόν τον τρόπο, αντιμετωπίζεται ως μια νευρωτική γεροντοκόρη. Η κατάσταση αυτή οδηγεί τη γυναίκα στη σχιζοφρένεια, αφού την κάνει να αισθάνεται ότι δεν έχει ποτέ δίκιο, καθώς επίσης και ότι σχεδόν πάντα είναι ένοχη για ό,τι και αν συμβεί.

Σύμφωνα με τον Timothy Beneke (1982), η απειλή της σεξουαλικής κακοποίησης επηρεάζει και τον τύπο των διαπροσωπικών - φιλικών σχέσεων της γυναίκας. Επειδή η γυναίκα ζει κάτω από το συνεχή φόβο, νοιώθει την ανάγκη να προστατευθεί. Για να το πετύχει αυτό δημιουργεί σχέσεις εξάρτησης είτε με άντρες, είτε με γυναίκες. Προσκολληώμενη σε

κάποιο άντρα ή γυναίκα παύει πλέον να είναι μόνη της και έτσι αισθάνεται περισσότερο ασφαλής. Η ανάγκη να αισθάνεται να είναι συνεχώς με κάποιον δίπλα της λειτουργεί απαγορευτικά στην κάλυψη μιας άλλης ανάγκης, που από καιρό σε καιρό έχουν όλοι οι άνθρωποι, αυτή της μόνωσης.

Κατά την Σούζαν Μπρέγκερ (1984), η απειλή της σεξουαλικής κακοποίησης συντελεί στο η γυναίκα τελικά να μη μπορεί να λειτουργήσει ελεύθερα μέσα στο κοινωνικό της περιβάλλον. Για να μπορεί η γυναίκα να αισθάνεται ασφαλής, θα πρέπει να ακολουθεί κάποιους κανόνες, που έχουν τεθεί από την ανδροκρατούμενη κοινωνία και που αφορούν αποκλειστικά και μόνο τη γυναίκα όπως να μη κυκλοφορεί μόνη της, να μην μιλάει στον οποιονδήποτε, να κυκλοφορεί μόνο σε "ασφαλείς" περιοχές, να μην κοιτάει το διπλανό της κ.τ.λ. Δηλαδή με λίγα λόγια κανόνες που αναιρούν την ελευθερία των κινήσεων και πράξεών της, την δυνατότητα να ορίζει τον εαυτό της.

Σύμφωνα με τον Timothy Beneke (1982), η απειλή του βιασμού αναχαιτίζει τη γυναικεία εκφραστικότητα. Ο περιορισμός της γυναικείας εκφραστικότητας αυτόματα σηματοδοτεί την ελάττωση της δημιουργικότητας, της σεξουαλικότητας και της ευχαρίστησης στη ζωή. Ιδιαίτερα η σεξουαλικότητα υπό τη σκιά αυτής της απειλής ακρωτηριάζεται.

Όπως αναφέρει η Karol Bana (1987), η γυναίκα αναγκάζεται να περιορίζει τις επιθυμίες της, να περιορίζει την έκφραση της σεξουαλικότητάς της, να δηλητηριάζει τον πόθο στη βάση του, σε μια προσπάθεια να εξισορροπήσει τα αντικρουόμενα αισθήματα απόλαυσης και κινδύνου που περιβάλλουν το θέμα αυτό. Μέσα από την όλη κατάσταση η

γυναίκα ωθείται να βιώνει τις επιθυμίες και το πάθος της ως κάτι το επικίνδυνο.

Επιπλέον αυτή η συνεχής ενασχόληση με το πως να αποφύγει το βιασμό, σύμφωνα με την Σούζαν Μπρέγκερ (1984), κάνει τη γυναίκα να αισθάνεται ότι δεν είναι ένα άτομο με προσωπικότητα, ενδιαφέροντα, ανησυχίες, αισθήματα, αλλά μόνο ένα αντικείμενο σεξ. Η αίσθηση αυτή την οδηγεί στη συνειδητοποίηση της φυλετικής ανισότητας και του ότι και μόνο το γεγονός πως είναι γυναίκα αρκεί για να αντιμετωπίζεται ως κατώτερη.

Παράλληλα όπως τονίζει η Φωτεινή Τσαλίκου (1989), μέσα από την όλη κατάσταση νομιμοποιείται η ιδεολογία της γυναικείας αδυναμίας και η ανάγκη προσφυγής στον άντρα ως ισχυρό προστάτη.

Κατά την Σούζαν Μπρέγκερ (1984), αυτή η κατάσταση φόβου που βιώνει την γυναίκα δεν είναι κάτι το έμφυτο. Το ανδροκρατούμενο κοινωνικό σύστημα φροντίζει να καλλιεργείται και να διαιώνίζεται.

Ισως ο πιο σημαντικός σύμμαχος στο σκοπό αυτό είναι τα Μ.Μ.Ε.

Σύμφωνα με την Φωτεινή Τσαλίκου (1989), τα Μ.Μ.Ε. μέσα από εντυπωσιακά αφιερώματα, διογκωμένες περιγραφές και δραματοποίηση μεμονωμένων περιστατικών, συμβάλλουν στο να δημιουργείται μια αλλοιωμένη εικόνα του φαινομένου, ενώ παράλληλα προμοδοτούν μια ιδεολογία παθολογισμού που συγκαλύπτει τις διαστάσεις του προβλήματος.

Τα αποτελέσματα είναι πραγματικά εντυπωσιακά.

Όπως επισημαίνει η Jane Dowdeswell (1986), η πλειοψηφία

των γυναικών βιώνει την απειλή αυτή ως δαμόκλειο σπάθη πάνω από το κεφάλι της. Παράλληλα αν συνυπολογιστεί το γεγονός ότι ο αριθμός των βιασμών σε σχέση με τον αριθμό των πιθανών θυμάτων είναι πολύ μικρός, γίνεται αντιληπτό ότι ο φόβος αυτός είναι κάπως υπερβολικός. Τελικά ο φόβος καταλήγει να είναι περισσότερο πρόβλημα απ'ότι ο πραγματικός κίνδυνος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ι Ι Ι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ - ΘΥΜΑ

ΜΥΘΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ ΘΥΜΑ

Το φαινόμενο του βιασμού, αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκουχλου (1989), αποτελεί πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη μιας πλούσιας μυθολογίας. Μιας μυθολογίας που περιβάλλει το θέμα αυτό, είτε με πέπλα μυστηρίου, είτε με απολυτότητες που παχιδεύουν τις πραγματικές διαστάσεις. Η ίδια η φύση του θέματος ευνοεί την ανάπτυξη μυθοπλαστικών κατασκευών. Είναι ένα θέμα που παραπέμπει σε έντονα ιδεολογικά και συναισθηματικά φορτισμένες έννοιες της σεξουαλικότητας, της γυναικείας φύσης, της ανδρικής φύσης, του έρωτα και του θανάτου.

Επίσης αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκουχλου (1989), πως εκεί που υπάρχει η αίσθηση κινδύνου και απειλής, η ανθρώπινη σκέψη τείνει με διάφορους συνειδητούς και ασυνειδητούς τρόπους να πλαστογραφήσει και να μεταμφιέσει την πραγματικότητα, κατανοούμε γιατί ο βιασμός είναι αναπότρεπτα συνυφασμένος με μια πλούσια μυθολογία. Ακόμη και η επιστημονική προσέγγιση του θέματος προσδιορίζεται εδώ και χρόνια από μια σειρά μυθοπλασιών.

Υπάρχουν μύθοι και για τα θύματα βιασμού και για τους δράστες βιασμού. Για τα θύματα υπάρχουν δύο βασικοί μύθοι: α) Οτι οι γυναίκες προκαλούν τον βιασμό τους και β) ο μύθος της μαζοχιστικής γυναικείας φύσης.

1ος Μύθος: Προκαλεί η γυναίκα τον βιασμό της

Οι άνδρες κατηγορούν το θύμα λέγοντας ότι "πήγαίνε χυρεύοντας" ή ότι "προκάλεσε τον βιασμό της". Τι εννοούν

όμως οι άνδρες λέγοντας αυτά. Ο Timothy Beneke (1982) δίνει την ερμηνεία παρακάτω σ'αυτά τα λεγόμενα!

α) Η εμφάνιση και η συμπεριφορά της γυναίκας λαμβάνεται ως ένας τύπος ομιλίας. Μια διαδεδομένη αντίληψη λέει: "οι πράξεις μιλούν δυνατότερα από τις λέξεις". Έτσι μπορεί να εννοηθεί ότι η γυναίκα συναίνεσε να έχει σεξ και δεν βιάστηκε πραγματικά ή ότι όντως βιάστηκε αλλά κατά κάποιο τρόπο το άξιζε.

β) Όταν η γυναίκα αξιώσει να ζήσει ελεύθερα χωρίς την παρουσία ενός άνδρα, τότε θεωρείται υπεύθυνη γι'αυτό που θα της συμβεί. Αν για παράδειγμα βγει μόνη της ένα βράδυ ασυνόδευτη και βιαστεί είναι υπεύθυνη. Για αυτούς τους άνδρες ο βιασμός θεωρείται ως κάτι το δοσμένο από τον νόμο, μέρος της φύσης. Αυτή η άποψη αντικατοπτρίζει την παραίτηση της ευθύνης για τον βιασμό, από την πλευρά των ανδρών.

γ) Η άποψη ότι είναι φυσικό για τους άνδρες να βιάζουν είναι στενά συνδεδεμένη με την άποψη ότι οι γυναίκες είναι εμπορεύματα. Αν αφήσεις ένα πολύτιμο εμπόρευμα κάπου που να μπορεί να παρθεί, είναι απλά στην φύση των ανδρών να το πάρουν.

δ) Το "πήχαινε χυρεύοντας" είναι ένα αχώριστος τύπος μιας γενικότερης "ψυχολογίας της απάτης. Αν δεν κρίνω σωστά τότε ο άλλος θα με εκμεταλλευθεί. Είναι κάτι το αναμενόμενο. Έτσι αν μια γυναίκα εμπιστευτεί έναν άνδρα και την βιάσει είναι κορόιδο και της άξιζε.

ε) Αν η γυναίκα είναι ελκυστική τότε οι άνδρες το δέχονται ως επίθεση με τα όπλα της (εμφάνιση) και αντεπιτίθενται με τα δικά τους όπλα (βιασμός). Ήταν το θύμα της δικής της

προκλητικής ομορφιάς. Η αντίληψη ότι τα σεξουαλικά αισθήματα κάνουν κάποιο αβοήθητο είναι μέρος της πολιτιστικής παραίτησης, από την ευθύνη για την σεξουαλικότητα.

στ) Οι άνδρες λαμβάνουν το "όχι" της γυναίκας, ως ένα είδος παιχνιδιού, μέχρι που να ενδώσουν. Οι γυναίκες όταν λένε "όχι" εννοούν "ναι". Ο άνδρας θέλει να πιστεύει πως όταν μια γυναίκα δεχτεί να πιεί ένα ποτό μαζί του (έστω και αν είναι άγνωστος), όταν φλερτάρει μαζί του, αυτό σημαίνει πως η γυναίκα θέλει και να κοιμηθεί μαζί του. Έτσι τάχα αλλάζει η διάθεση της γυναίκας και από φιλική και οικεία γίνεται αρνητική και επιθετική, όταν προχωράει ο άνδρας στη σεξουαλική επίθεση. Και ο δικαστής έπειτα ρωτάει: "Καλά και τι ήθελες και ήσουν μαζί του; Γιατί φλερτάρεις μαζί του; Άρα τα ήθελες και εσύ".

Η Κίνηση Δημοκρατικών Γυναικών (1985-σελ.77-78) αναφέρουν τις απόψεις κάποιων συγκεκριμένων ανδρών που δηλώνουν σχετικά με τα παραπάνω:

- Δημ.Σφακιανάκης: "Η προκλητική στάση της γυναίκας είναι η κυριότερη αιτία που οδηγεί συνήθως στον βιασμό, σύμφωνα βέβαια με τους ισχυρισμούς του θύτη".

- Σωτήρης Γκίνης, Φοιτητής: "Δεν είναι όλοι οι άνδρες βιαστές, εκτός βέβαια αν πέσεις σε γυναίκα που σε προκαλεί. Και όταν φτάσεις εσύ σ'ένα σημείο αυτή υποχωρεί. Όταν εσύ μετά προχωρείς, είσαι βιαστής".

- Βασ.Δούκας, Δημόσιος υπάλληλος: "Αυτό που κάνει έναν άνδρα να βιάσει είναι ότι θεωρεί την γυναίκα αντικείμενο ηδονής, και εξάρτημα της σεξουαλικής του απόλαυσης. Έτσι από την μια ο ίδιος πιστεύει ότι το θύμα δεν είχε δικαίωμα να στερήσει

από τον άνδρα την απόλαυση, από την άλλη η κοινωνία τον καλύπτει με το να διατηρεί την αντίληψη ότι η γυναίκα είναι εκείνη που "προκαλεί", που επιβεβαιώνει την σεξουαλικότητά της και που κατά συνέπεια την βρίσκει με τον βιασμό".

Η Θεοδώρα Γουλιάρου (1990) αναφέρει ότι η κοινωνία σήμερα σχετικά με τα θύματα βιασμού δηλαδή τις γυναίκες έχει δημιουργήσει μια αντίφαση! Απ' την μια η κοινωνία δέχεται τις γυναίκες δραστήριες, δυναμικές, επιστημόνισες, μάντζερ, διευθύντριες κ.τ.λ. που τα κατορθώνουν όλα "σαν να ήταν άνδρες" βέβαια χωρίς να ξεχνούν το ότι πρέπει πάντα να είναι ωραίες και ευχάριστες. Και απ' την άλλη ο βιασμός που αντιμετωπίζεται σαν κύρια ευθύνη των γυναικών. Έτσι αστυνομία, δικαστήρια, κοινωνία όλοι προσπαθούν να αποδείξουν το λάθος της, έχοντας στο νου τους ένα πρότυπο γυναίκας θα λέγαμε σεμνότυφο, που φυσικά δεν μπορεί καν να υπάρξει σήμερα, πόσο μάλλον να έχει σχέση μ' αυτό το νέο πρότυπο που προωθείται παντού (όσοι ακολουθούν αυτό το πρότυπο θεωρούνται άτομα ελαστικής ηλικίας).

Η Θεοδώρα Γουλιάρου (1990) αναφέρει επίσης πως η ιδιωτική ζωή της γυναίκας - θυματος, το ντύσιμό της, ο χαρακτήρας της, ο τρόπος ζωής της όλα μετρούνται και ερευνούνται. Το αν ήταν μόνη είναι ύποπτο, αν ήταν έξω την νύχτα μόνη είναι ύποπτο, το αν έχει επαφές με άνδρες π.χ. λόγω της δουλειάς της είναι ύποπτο, το αν διασκεδάζει μόνη της είναι ύποπτο, το αν είναι ντυμένη όπως είναι της μόδας είναι ύποπτο. Τώρα βέβαια πως μπορεί μια γυναίκα που είναι δραστήρια, που πρέπει να έχει δημόσιες σχέσεις, που εργάζεται με κόσμο, που πρέπει να ντύνεται σύμφωνα με τα

αποδεκτά πρότυπα, να ταιριάζει μ'αυτα που κατά τα άλλα πρέπει να ακολουθεί για να μην πέσει θύμα βιασμού, είναι πράγματι αξιοπερίεργο.

Βέβαια όλες οι γυναίκες ξέρουμε πια, αλλά και όλοι οι άνδρες ξέρουν καλά πια και κυρίως αυτά που με υποκρισία υποστηρίζουν τα ακριβώς αντίθετα, ότι καμιά συμπεριφορά, καμιά προφύλαξη, καμιά συγκεκριμένη νόρμα ζωής, δεν υπάρχει για τις γυναίκες σε σχέση με τους βιασμούς, που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως "ακίνδυνη" (Θεοδώρα Γουλιάρου, 1990).

Αυτό φαίνεται πολύ καθαρά απο το παθος που έχουν ορισμένοι βιαστές να βιάζουν γυναίκες άσχετα αν είναι νέες, χριές, όμορφες, άσχημες κ.λ.π. Σχετικά μ'αυτό ο Εμμανουήλ Καλαϊτζάκης (1981), αναφέρει τους παρακάτω τίτλους εφημερίδων:

"Τρεις νεαροί βίασαν άγρια 92χρονη (ΤΑ ΝΕΑ)

"Ναύτης βίασε 90χρονη (ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ)

"Ο βιαστής δεν αφήνει και 90άρες" (ΤΑ ΝΕΑ)

Ετσι συμβουλές, παραινήσεις και συνταχές προφύλαξης έχουν στόχο την υποταγή των γυναικών σε συγκεκριμένους ρόλους και όχι την αποτροπή των βιασμών.

2ος μύθος: Ο μύθος της μαζοχιστικής γυναικείας φύσης

Η Φωτεινή Τσαλίκογλου (1987) αναφέρει ότι η γυναίκα μέσα από τον μύθο προβαλλει, όχι απλώς σαν ένας δούλος, αλλά σαν ένας δούλος που επιπλέον επιθυμεί την δουλειά του. Επιστημονική κάλυψη της θεώρησης αυτής προσέφερε η ψυχαναλυτική θεωρία του Freud. Το 1924 σ'ένα άρθρο του γύρω από το πρόβλημα του μαζοχισμού, ο Freud θα υποστηρίξει το δόγμα ότι οι γυναίκες είναι από την φύση τους μαζοχίστριες

και αναζητούν την απόλαυση του πόνου. Ο μαζοχισμός, συνιστά έκφραση της σεξουαλικής γενετήσιας γυναικείας ωριμότητας. Στη συνέχεια η Helen Deutch στο βιβλίο της "η ψυχολογία της γυναίκας" θα υποστηρίξει ότι ο μαζοχισμός είναι ένα συστατικό στοιχείο της γυναικείας φύσης, προϋπόθεση της ίδιας της ερωτικής απόλαυσης.

Με την αποδοχή των απόψεων αυτών ο συνειδητός αγώνας ενάντια στη χυδαιότητα της ανδροκρατικής κοινωνίας μετατρέπεται με ταχυδακτυλουργικό τρόπο σ'έναν ασυνείδητο αγώνα ενάντια σε απαγορευμένες ενδοψυχικές επιθυμίες μαζοχιστικής απόλαυσης.

Πόσο όμως πράγματι ισχύει η άποψη που υποστηρίζει ότι η γυναίκα δεν μπορεί να επιθυμεί τον βιασμό της, την στιχημή που αυτός συνυφαινεται με τόσο καταστρεπτικές για την ίδια συνέπειες.

Ο μαζοχισμός μοιάζει πράγματι να προσδιορίζει ως ένα βαθμό την γυναίκα. Συχνά διαπιστώνεται από την μεριά της γυναίκας μια παθητική αποδοχή οδυνηρών καταστάσεων. Μια διαιώνιση π.χ. ερωτικών ή συζυγικών σχέσεων που εξευτελίζουν πλήρως την αξιοπρέπειά της, σχέσεων που ισοδυναμούν με την καταρράκωση της προσωπικότητας και του αυτοσεβασμού, σχέσεων που σηματοδοτούν ένα αρχό καθημερινό θάνατο. Είναι πράγματι αλήθεια ότι η γυναικεία συμπεριφορά κάποτε προσδιορίζεται από μια επιθυμία αυτοκαταστροφής. Και η αυτοκτονία δεν είναι μόνη έκφραση αυτής. Η επιθετικότητα στη γυναίκα, πιο συχνά απ'ότι στον άνδρα, παίρνει μια εσωτερικευμένη μορφή, στρέφεται στον ίδιο της τον εαυτό. Για παράδειγμα στον γυναικείο πληθυσμό υπερτερούν κατά πολύ οι καταθλίψεις, ενώ

η αντικοινωνική συμπεριφορά εμφανίζεται αισθητά μειωμένη σε σχέση με τον ανδρικό πληθυσμό (Φωτεινή Τσαλίκου, 1987).

Το ερώτημα όμως που γεννιέται είναι αν αυτή η παραδοξολογία, της γυναικείας επιθυμίας, είναι αμετάκλητα συνυφασμένη με την γυναικεία φύση. Ή αν αντίθετα δεν αποτελεί μια κοινωνικοποιημένη μορφή εκμαθημένης ψυχικής οργάνωσης, που εξωθεί τη γυναίκα να εξωτερικεύει το στερεότυπο ενός παθητικού αντικειμένου. Με τον τρόπο αυτό δεν προδίδει τις συλλογικές προσδοκίες του περιχυρού της που την βομβαρδίζει από την στιγμή της γέννησής της με συγκεκριμένα μηνύματα. Ενός περίχυρου που της υπενθυμίζει συνεχώς τις συντεταχμένες της ταυτότητάς της! Το γεγονός ότι πρέπει να υποφέρει παρά να ενεργεί, να υφίσταται παρά να πράττει, να αντιδρά παρά να δρα (Φωτεινή Τσαλίκου, 1987).

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΒΙΑΣΜΟ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ

Όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell (1986) η επιτυχία ή αποτυχία του βιασμού εξαρτάται στις περισσότερες περιπτώσεις και από την ύπαρξη ή όχι σωστής αντίδρασης του θύματος.

Οι αντιδράσεις στον βιασμό ποικίλουν! μερικές γυναίκες είναι απίστευτα ήρεμες, ενώ άλλες δείχνουν δυνατές συναισθηματικές αντιδράσεις. Πολλές σκέφτονται ότι αν δεχτούν επίθεση, θα αντιδράσουν, θα παλέψουν για να χλυτώσουν. Όμως η πραγματική αντίδραση είναι πολύ διαφορετική από αυτή που φαντάζονται. Μερικές δεν μπορούν να αντιδράσουν κατά τον βιασμό, άλλες φοβούνται να αντιδράσουν με τον φόβο ότι θα τις σκοτώσει ο βιαστής. Υπάρχουν πολλοί που λένε ότι η βία φέρνει περισσότερη βία και πολλές γυναίκες σκεπτόμενες κατά τον ίδιο τρόπο δεν αντιδρούν, δεν αμύνονται. Και άμυνα μπορεί να είναι να φωνάξει, να τρέξει μακριά ή να ξεφύγει με την συζήτηση. Πάντως το σοκ που παθαίνει η γυναίκα θύμα είναι αρκετό για να την ακινητοποιήσει.

Ο Εμμανουήλ Καλαϊτζής (1982), επισημαίνει ότι σε μια έρευνα που έκανε ο καθηγητής Φ.Γιαβορεκ του Γενικού Νοσοκομείου του Ντένβερ, στην πολιτεία του Κολοράντο, σε 36 επιτυχημένους βιασμούς και σε άλλες 36 απόπειρες βιασμού ανακάλυψε ότι: Στην αποτυχία της απόπειρας συντελούν πριν απ'όλα οι κραυγές του θύματος για βοήθεια και οι προσπάθειές του να ξεφύγει τρέχοντας για να χλυτώσει ή να παλαίψει για να αντισταθεί.

Λιγότερο αποτελεσματικοί συντελεστές αποτυχίας είναι η

περιοχή που γίνεται η απόπειρα (αν είναι ερημική ή πολυσύχναστη) και αν το θύμα ήταν ξύπνιο όταν δέχτηκε την επίθεση. Από τα θύματα που έβαλαν τις φωνίες και έτρεξαν για να ξεφύγουν, το 36% γλύτωσε τον βιασμό. Από τα θύματα που μόνο φώναξαν ή μόνο έτρεξαν μόνο το 68% ξέφυγε. Και απ'όσα θύματα δεν έκαναν καμιά προσπάθεια αντίστασης, μόνο το 20% γλύτωσε τον βιασμό.

Ο Tom Cox (1988) αναφέρει ότι στο κρατικό νοσοκομείο της Πολιτείας της Βοστώνης και στην περίοδο ενός ολόκληρου χρόνου, μελετήθηκαν 92 περιπτώσεις ενήλικων γυναικών που κατήγγειλαν πως υπήρξαν θύματα βιασμού. Οι μελετητές Μπουργκς και Χολμστρομ ανέλυσαν και κατέγραψαν τις αντιδράσεις των θυμάτων, στις φάσεις της απειλής της επίθεσης, κατά την διάρκεια της επίθεσης και μετά την επίθεση. Οι αντιδράσεις του θύματος στη φάση της απειλής της επίθεσης και στην φάση κατά την διάρκεια της επίθεσης είναι οι εξής:

Η απειλή της επίθεσης εμφανίζεται την στιγμή που το θύμα συνειδητοποιεί πως υπάρχει ένας συγκεκριμένος κίνδυνος για την ζωή του, πέρα από το γεγονός της σεξουαλικής πράξης. Η αγωνιστικότητα στην περίπτωση αυτή, τείνει σε γενικές γραμμές να "απαλλάξει" το υποκείμενο από την κατάσταση, πράγμα που εκφράζεται στην ανάπτυξη τριών διαφορετικών τύπων στρατηγικής.

α) Τα περισσότερα θύματα χρησιμοποίησαν μια ή περισσότερες παραλλαχές προφορικής στρατηγικής που απέβλεπε σε κάποια καθυστέρηση, κέρδος χρόνου, προσπάθεια να πείσουν τον εγκληματία να σκεφτεί λογικότερα, προσπάθεια να τον

συγκινηθούν, να τον κάνουν να γελάσει ή ακόμη να τον απειλήσουν για τις συνέπειες της πράξης του. β) Άλλα θύματα προσπάθησαν να αμυνθούν με φυσική δράση, είτε περνώντας στην βίαιη αντεπίθεση, είτε διαλέγοντας τον δρόμο της φυγής.

γ) Το ένα τρίτο όμως των θυμάτων ανέφεραν, πως την στιγμή της εκδήλωσης της απειλής, δεν μπόρεσαν να κάνουν τίποτα για να αντιδράσουν. Μερικές είπαν πως ένοιωσαν σαν παράλυτες, άλλες πως λιποθύμησαν κι άλλες πως ένοιωσαν τις δυνάμεις τους να τις εγκαταλείπουν (Tom Cox, 1988).

Την στιγμή της επίθεσης το θύμα ξέρει πολύ καλά πως δεν πρόκειται να γλυτώσει από την σεξουαλική πράξη. Η αγωνιστικότητα τότε στρέφεται αποκλειστικά προς την περιοχή της επιβίωσης. Οι στρατηγικές που υιοθετούνται εμφανίζουν μια σημαντική ποικιλία! α) Διανοητικές στρατηγικές, αρκετές από τις γυναίκες ανέφεραν πως προσπάθησαν να συγκεντρώσουν την σκέψη τους σε κάτι τελείως διαφορετικό, για να αποφύγουν την συνειδητοποίηση της δυσάρεστης εμπειρίας σ' όλη της την έκταση. Πρόκειται για την μέθοδο της απάρνησης της πραγματικότητας και την καταστολή. β) Τα θύματα προσπάθησαν να μείνουν ήρεμα για να μην προκαλέσουν κι άλλο τη βιαιότητα του εγκληματία. γ) Μια άλλη προσπάθεια ήταν να ζητήσουν βοήθεια ή ακόμη να απομνημονεύσουν λεπτομέρειες που θα μπορούσαν αργότερα ν' αποκαλύψουν την ταυτότητα του εγκληματία. δ) Η προφορική στρατηγική υπήρξε ένα άλλο κοινό σημείο των αντιδράσεων. Πήρε την μορφή είτε της κραυγής για εκφοβισμό και ταυτόχρονα για πρόσκληση βοήθειας είτε της ήρεμης ομιλίας με σκοπό να μειωθούν στο ελάχιστο οι πράξεις βίας. Σε μερικές περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε ο σαρκασμός και

η απειλή. ε) Ορισμένα θύματα άρχισαν να παλεύουν προς μεγάλη ικανοποίηση του βιαστή και στ) Άλλες εμφάνισαν ανεξέλεγκτες σωματικές αντιδράσεις όπως φωνές, στριγκλιές, ναυτία, εμετοί, απώλεια των αισθήσεων (Tom Cox, 1988).

Η έρευνα αυτή των Μπουρχκς και Χόλμστρομ δίνει σημαντικές λεπτομέρειες για τον πιθανό τρόπο αντίδρασης γυναικών σε μια ακραία κατάσταση στρες, τον βιασμό.

Ο Σπυρίδωνας Σιδέρης (1992) αναφέρει πως είναι δύσκολο να συμβουλέψει κανείς πως θα πρέπει ή θα έπρεπε ένα θύμα να αντιμετωπίσει τον βιαστή και τον βιασμό της. Παίζει σημαντικό ρόλο το θύμα, ο επιτιθέμενος και η όλη κατάσταση. Πρέπει όμως οι γυναίκες να ενημερωθούν για τον τρόπο αντίδρασης και για τα είδη άμυνας που μπορούν να χρησιμοποιήσουν σε μια τέτοια κατάσταση. Να ενημερωθούν και να σκεφτούν όμως τώρα γιατί κατά την διάρκεια της επίθεσης δεν θα έχουν τον χρόνο να σκεφτούν. Το μόνο που θα πρέπει να σκέφτονται τότε είναι η ασφάλειά τους και το ότι ο βιαστής θέλει και είναι πρόθυμος να χρησιμοποιήσει βία.

Υπάρχουν αρκετοί τρόποι που μπορούν να αντιδράσουν τα θύματα σε μια σεξουαλική επίθεση αναφέρει ο Σπυρίδωνας Σιδέρης (1992) και αναλύει παρακάτω!

Υ. Υποκύπτω στην επίθεση

Σε κάθε βιασμό ο επιτιθέμενος απειλεί την σωματική ακεραιότητα ή και την ζωή του θύματος. Μερικές φορές απειλεί την ζωή των παιδιών του θύματος ή άλλων μελών της οικογένειας. Το θύμα δεν πρέπει να αντισταθεί εάν πιστεύει ότι μπορεί να πληγωθεί αμυνόμενο ή εάν φοβάται να προβάλλει αντίσταση, μην αντισταθεί. Όταν το θύμα υποκύπτει στον

βιασμό ένεκα φόβου για την ζωή του ή για την ζωή της οικογενείας του δεν σημαίνει ότι συγκατατίθεται. Ακόμη και αν το θύμα δεν έχει κάποιο τραύμα ή μώλωπα πρέπει να το αναφέρει στην αστυνομία. Το θύμα που δεν αντιστέκεται δεν πρέπει να αισθάνεται ενοχή. Ο επιτιθέμενος είναι εκείνος που διαπράττει το έγκλημα και όχι το θύμα (Σπυρίδωνος Σιδέρης 1992).

II. Παθητική Αντίσταση

Μερικές φορές το θύμα θέλει να αντισταθεί αλλά φοβάται να φωνάξει ή να παλέψει. Σε αυτές τις περιπτώσεις μια πιο παθητική κατάσταση αντιστάσεως μπορεί να "καταλαχιάσει" τη βία του επιτιθέμενου, χρησιμοποιώντας παθητική αντίσταση.

- Το θύμα πρέπει να προσπαθήσει να καλμάρει τον επιτιθέμενο. Να χρησιμοποιήσει λόγια, χειρονομίες, πράξεις. Να προσπαθήσει να τον πείσει να αποφύγει την επίθεση. Εάν το θύμα κερδίσει την εμπιστοσύνη του, ίσως βρει τρόπο να ξεφύγει.

- Πρέπει το θύμα να πείσει τον επιτιθέμενο να απομακρυνθεί από τον σκοπό του προσπολούμενη την άρρωστη, την έγκυο, ή το ότι έχει κάποιο αφορισιο νόσημα.

- Πρέπει να αποθαρρύνει τον επιτιθέμενο προσπολούμενη την λιποθυμια, την διανοητικά ανάπηρη, την τρελλή.

- Εάν είστε σπίτι πείτε του ότι περιμένετε από ώρα σε ώρα κάποιο φίλο σας να έλθει ή ότι σύντομα επιστρέφει ο σύζυγός σας ή κάποιος σύνοικός σας (Σπυρίδωνος Σιδέρης, 1992).

III. Ενεργητική αντίσταση

Ο Σπυρίδωνος Σιδέρης (1992) τονίζει ότι για την ενεργητική αντίσταση - ουρλιαχτά, πάλη, αντεπίθεση - κανείς

δεν μπορεί να διαβεβαιώσει ότι είναι η σωστή αντίδραση. Σε μερικές περιπτώσεις μπορεί να τρομάξει τον επίδοξο βιαστή και να τον αποθαρρύνει ή να μεγαλώσει την επιθυμία του να δαμάσει το θύμα. Υπάρχουν πολλά είδη ενεργητικής αντίστασης. Στα πιο συνηθισμένα είδη θα επισημαίνουμε τα υπέρ και τα κατά!

- Το τρέξιμο είναι μια επιλογή. Θα πρέπει όμως να συνυπολογιστούν και οι εξής παράγοντες υπάρχει κάποιος κοντά να τρέξει το θύμα ένα μέρος όπου υπάρχουν άνθρωποι; Μπορεί το θύμα να τρέξει πιο γρήγορα από τον επιτιθέμενο;

- Τα ξεφωνητά μπορεί να αφήσουν έκπληκτο ή να τρομάξουν τον επιτιθέμενο, επειδή κάποιος μπορεί να ακούσει. Εάν όμως το θύμα είναι σε κάποιο απομονωμένο μέρος σίγουρα τα ξεφωνητά δεν θα βοηθήσουν.

- Μια ισχυρή αντεπίθεση και πάλι, μπορεί επίσης να αποθαρρύνει τον επιτιθέμενο, ή να δώσει την ευκαιρία στο θύμα να ξεφύγει.

- Οι γυναίκες έχουν πάνω τους πολλά όπλα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για την προστασία τους όπως π.χ. σπρέι που ρίχνοντας το στα μάτια του άλλου προσωρινά τυφλώνεται, λίμες, μια χτένα για να χδάρεις το πρόσωπο, καθρεπτάκι κ.τ.λ. Πρέπει όμως να χρησιμοποιηθούν σωστά ώστε να μην χρησιμοποιηθούν εναντίον τους.

- Το να μεταφέρουν οι γυναίκες μαζί τους κάποιο όπλο, μαχαίρι δεν είναι "σοφό" εκτός αν ξέρουν να τα χρησιμοποιούν σωστά και αν τα κατέχουν νομικά. Πιθανόν να χρησιμοποιηθούν εναντίον τους αν ο επιτιθέμενος καταφέρει να τους το αποσπάσει (Σπυρίωνας Σιδέρης, 1992).

Στον ενεργητικό τρόπο αντίστασης όπως τονίζει η Jane Dowdeswell (1986) λειτουργεί βοηθητικά για τη γυναίκα - θύμα εάν θυμώσει με τον τρόπο που η ζωή της περιορίζεται, εάν πιστεύει ότι είναι άξια υπεράσπισης και εάν πιστεύει ότι έχει δικαίωμα να κάνει πράγματα που θέλει κερδίζοντας αυτοσεβασμό και εμπιστοσύνη για την αξία της, αναπτύσσοντας έτσι το ένστικτο της επιβίωσης.

Η Jane Dowdeswell (1986) αναφέρει ότι σε πολλές σχολές αυτοάμυνας γυναικών δεν διδάσκονται πολεμικές τέχνες γιατί τους είναι άχρηστες. Διδάσκονται και μαθαίνουν το πως να έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και έπειτα να διεκδικούν αυτό που θέλουν με την σωματική τους δύναμη. Μαθαίνουν να παίρνουν πρωτοβουλία και αναπτύσσουν την δυνατότητα να εκτιμούν μια κατάσταση και να ξεφεύγουν (ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ).

Ο φόβος από την επίθεση μπορεί να προκαλέσει τέτοιο σοκ ώστε το θύμα να μην μπορεί να αντιδράσει. Είναι διαφορετικά όταν τα άτομα εξασκούνται στην σχολή και διαφορετικά όταν αντιμετωπίσουν την κατάσταση στην πραγματικότητα.

Γι' αυτό όπως αναφέρει πάλι η Jane Dowdeswell (1986) οι δάσκαλοι σ' αυτές τις σχολές αυτοάμυνας προκαλούν το θυμό ώστε να απελευθερωθεί ο φόβος. Αυτό με εξάσκηση δίνει δύναμη και εμπιστοσύνη. Οι μύς, η ηλικία, η σωματική κατάσταση δεν παίζουν κανένα ρόλο. Η Metropolitan Police εκπαιδεύει τυφλές, ηλικιωμένες, ανάπηρες. Με την αυτοάμυνα μαθαίνουν πως να χρησιμοποιούν τα φυσικά μας όπλα, δάχτυλα, νύχια, κ.τ.λ. Όμως η εξάσκηση και η εμπιστοσύνη στον εαυτό τους είναι τα στοιχεία για την επιτυχή χρησιμοποίησή τους.

Ετσι σύμφωνα με τα παραπάνω, τα θύματα την στιγμή που δέχονται την επίθεση πρέπει να μένουν όσο γίνεται περισσότερο ήρεμα και λιγότερο φοβισμένα ώστε να σκεφτούν πιο τρόπο αντίστασης (άμυνας) θα χρησιμοποιήσουν ώστε να επιβιώσουν ή να ξεφύγουν από τον επιτιθέμενο.

ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

Η σεξουαλική κακοποίηση απετέλεσε το αντικείμενο μελέτης του προγράμματος Συμβουλευτικής θυμάτων (Victim Counseling Program) στη Βοστώνη, το οποίο σχεδιάστηκε με τη συνεργασία της Σχολής Νοσηλευτικής και του Νοσοκομείου της Βοστώνης. Σκοπός του προγράμματος όπως αναφέρουν οι Any Wolbert Rurgess και Lynda Lytle Holmstrom (1974), ήταν να παρέχει μια 24ωρη παρέμβαση σε κρίση στα θύματα βιασμού και να μελετήσει τις αντιδράσεις και τα αισθήματα που το θύμα βιώνει, ως αποτέλεσμα της σεξουαλικής επίθεσης, που έχει υποστεί. Κατά την μελέτη τους κατέγραψαν την ύπαρξη ενός τραυματικού συνδρόμου και σκιαγράφησαν την συμπτωματολογία του, καθώς επίσης και δύο παραλλαγές του, την σύνθετη και τη σιωπηλή αντίδραση.

Τραυματικό Σύνδρομο Βιασμού

Σύμφωνα με τις Rurgess και Holmstrom (1974), το τραυματικό επίπεδο βιασμού εμφανίζεται ως αποτέλεσμα του βιασμού με άσκηση σωματικής βίας ή του επιχειρούμενου βιασμού αυτού του είδους και περιλαμβάνει ένα σύνολο σωματικών, συμπεριφοριακών και ψυχολογικών αντιφάσεων. Είναι μια οξεία πιεστική αντίδραση σε μια κατάσταση απειλητική για τη ζωή. Το σύνδρομο περιλαμβάνει δύο φάσεις:

Η πρώτη είναι μια οξεία φάση που έχει ως κύριο χαρακτηριστικό την αποδιοργάνωση του τρόπου ζωής της γυναίκας. Σωματικά συμπτώματα είναι ιδιαίτερα εμφανή σ' αυτό το στάδιο και ένα εξέχον αίσθημα που σημειώνεται είναι ο φόβος.

Η έναρξη της δεύτερης φάσης σημειώνεται όταν η γυναίκα αρχίζει να αναδιοργανώνει τον τρόπο ζωής της. Αυτό συμβαίνει συνήθως δύο ή τρεις εβδομάδες μετά την επίθεση. Κατά την περίοδο αυτή είναι πολύ πιθανό να παρατηρηθούν εφιάλτες και φοβίες.

Πρώτη φάση: ΟΞΕΙΑ ΦΑΣΗ ΑΠΟΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Όπως αναφέρουν οι Rurgess και Holmstrom (1974), στις αμέσως επόμενες ώρες από το βιασμό, η γυναίκα είναι δυνατό να βιώσει μια εξαιρετικά μεγάλη σειρά - ποικιλία αισθημάτων. Η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης μπορεί να είναι τόσο δριμύς, ώστε να προκαλέσει σοκ στη γυναίκα και ένα έντονο αίσθημα δυσπιστίας. Σ' αυτή τη φάση, παρατηρούνται κυρίως δύο τύποι αντιδράσεων: ο εκφραζόμενος και ο ελεγχόμενος τύπος.

Στον εκφραζόμενο τύπο τα συναισθήματα φόβου, θυμού και ανησυχίας που βιώνει η γυναίκα έρχονται στην επιφάνεια μέσα από έντονες εκδηλώσεις όπως κλάμα, λυγμό, γέλιο, ανησυχία και ένταση.

Στον ελεγχόμενο τύπο τα συναισθήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω είναι μεταμφιεσμένα ή κρυμμένα, με αποτέλεσμα να παρατηρείται μια ήρεμη, ατάραχη ή υποτακτική αντίδραση.

Σύμφωνα με τις Rurgess και Holmstrom (1974), στις πρώτες εβδομάδες που ακολουθούν το βιασμό είναι δυνατό να σημειωθούν οξείες σωματικές εκδηλώσεις. Οι πιο συχνές είναι οι εξής:

- Σωματικά τραύματα. Κατά την σεξουαλική κακοποίηση η γυναίκα είναι δυνατό να υποστεί και σωματική κακοποίηση. Στην περίπτωση αυτή η γυναίκα έχει πόνους και μώλωπες σε διάφορα σημεία του σώματος, όπως στο λαιμό, στον αυχένα, στο

στήθος, στους μηρούς, στα πόδια και στα χέρια.

- Γαστρεντερική ευερεθιστότητα. Πολλές γυναίκες έχουν πόνους στο στομάχι ενώ είναι πολύ πιθανό να επηρεαστεί η όρεξη με αποτέλεσμα να μην τρώει, ή να μην έχει γεύση. Επίσης πολλές γυναίκες αισθάνονται ναυτία μόλις σκέφτονται το βιασμό.

- Γυναικολογικές ενοχλήσεις. Πολλές γυναίκες αμέσως μετά τη σεξουαλική κακοποίηση είναι δυνατό να έχουν αιμοραχία και πόνο, ιδιαίτερα στην περίπτωση που είχαν με τη βία κοιλικό σεξ. Όμως και κατά τις πρώτες εβδομάδες μετά το βιασμό διάφορα γυναικολογικά συμπτώματα όπως δυσλειτουργία του κόλπου, κνησμός, μια αίσθηση καψίματος και ούρησης, καθώς και γενικευμένος πόνος -είναι κοινά.

- Ένταση στους σκελετικούς μύες. Πονοκέφαλοι, κούραση και ενοχλήσεις στον ύπνο είναι τα πιο συχνά συμπτώματα με τα οποία εκδηλώνεται η ένταση αυτή. Πολλές γυναίκες δεν μπορούν να κοιμηθούν ενώ άλλες καταφέρνουν μεν να αποκοιμηθούν, αλλά στη συνέχεια ξυπνούν και δεν είναι ικανές να ξανακοιμηθούν. Αλλά ακόμα και στην περίπτωση που καταφέρνουν να κοιμηθούν, συνήθως ο ύπνος ταρασσεται από κλάματα και φωνές. Ιδιαίτερα στην περίπτωση που η γυναίκα είχε δεχτεί επίθεση κατά την ώρα που κοιμόταν, πολλές φορές παρατηρείται να ξυπνα την ώρα της επίθεσης. Οι διαταραχές αυτές συντελούν στο να γίνεται η γυναίκα ευέξαπτη και νευρική.

Εκτός όμως από τις σωματικές εκδηλώσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω, σημειώνονται και κάποιες συγκινησιακές αντιδράσεις. Η γυναίκα βιώνει μια μεγάλη ποικιλία συναισθημάτων καθώς αρχίζει να αντιμετωπίζει τα επακόλουθα του βιασμού. Τα συναισθήματα αυτά κυμαίνονται από φόβο,

εξευτελισμό και ντροπή, μέχρι θυμό, εκδίκηση και αυτοκατηγορία (Rurgess - Holmstrom, 1974).

Ο φόβος της σωματικής βίας και του θανάτου είναι από τα πρώτα αισθήματα με τα οποία έρχεται αντιμέτωπη η γυναίκα. Το αίσθημα ότι υπήρχαν πολλές πιθανότητες ακόμα και να πεθάνει κατά την επίθεση προκαλεί φοβερή αναστάτωση στη γυναίκα, που μερικές φορές είναι ακόμα μεγαλύτερη απ'αυτή που προκαλεί ο βιασμός καθεαυτός. Μια γυναίκα λέει χαρακτηριστικά: "Είμαι πραγματικά τρελή. Η ζωή μου έχει διαλυθεί κάθε κομμάτι της είναι ανάστατο. Και πρέπει να είμαι ευχνώμων που δεν με σκότωσε. Νόμιζα ότι θα με δολοφονούσε" (Rurgess - Holmstrom, 1974).

Η αυτοκατηγορία είναι μια ακόμη αναφερόμενη αντίδραση. Ακόμη και στην περίπτωση που η γυναίκα έχει κάνει ότι είναι δυνατό για να αποτρέψει το βιασμό, νοιώθει υπεύθυνη για ό,τι της συνέβη. Οι μύθοι ότι η γυναίκα προκαλεί το βιασμό της και ότι είναι ικανή να τον αποτρέψει αν πραγματικά δεν θέλει να βιαστεί, συντελούν στην εκδήλωση αυτής της αντίδρασης. Παράλληλα οι αντιλήψεις αυτές κάνουν τις γυναίκες να αισθάνονται ενοχές και ντροπή. Το αίσθημα της αυτοκατηγορίας είναι ιδιαίτερα έντονο στην περίπτωση που ο βιαστής ήταν γνωστός της γυναίκας, οπότε αισθάνεται περισσότερο υπεύθυνη και ότι κατά κάποιο τρόπο οδήγησε τον επιτιθέμενο. Εντούτοις σκέψεις όπως "αν πρόσεχα περισσότερο ίσως να μη μου συνέβαινε", είναι δυνατό να λειτουργήσουν βοηθητικά για τη γυναίκα, γιατί αν και δεν είναι απαραίτητα αλήθεια, τουλάχιστον της δίνουν μια αίσθηση ασφάλειας για τη συνέχεια (Rurgess - Holmstrom, 1974).

Ο θυμός και η αναζήτηση εκδίκησης είναι δύο ακόμα κοινές αντιδράσεις. Τα συναισθήματα θυμού είναι δυνατό να αναφέρονται αποκλειστικά και μόνο στο βιαστή ή και σε όλους τους άντρες ανεξαιρέτως. Αυτό συμβαίνει κυρίως όταν ο βιαστής ήταν γνωστός του θυματος (Rurgess - Holmstrom, 1974)

Δεύτερη φάση: Η ΜΑΚΡΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Όπως επισημαίνουν οι Rurgess και Holmstrom (1974), η τελική συμπεριφορά που αναπτύσσει η γυναίκα-θύμα σε σχέση με το τραυμα, επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, οι σημαντικότεροι των οποίων είναι η δύναμη του Εγώ, η υποστήριξη του κοινωνικού περιβάλλοντος και ο τρόπος που τη μεταχειρίστηκαν ως θύμα. Η τελική συμπεριφορά και η πορεία αναδιοργάνωσης αρχίζουν σε διαφορετική στιχμή για κάθε θύμα.

Σύμφωνα με τις Rurgess και Holmstrom (1974), τα κύρια στοιχεία που απαρτίζουν τη φάση της αναδιοργάνωσης είναι τα παρακάτω:

- Αύξηση δραστηριοτήτων. Ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό γυναικών κατά τη φάση αυτή αλλάζουν κατοικία. Η κίνηση αυτή γίνεται με σκοπό να νοιώσουν ασφαλείς και να διευκολυνθούν στο να λειτουργήσουν μ'ένα "κανονικό" τρόπο. Άλλες γυναίκες κάνουν ταξίδια σε άλλες πόλεις ή και χώρες ακόμα, προσπαθώντας να ικανοποιήσουν την ανάγκη τους για φυγή. Η αλλαγή του αριθμού κλήσης του τηλεφώνου είναι μια ακόμα κοινή αντίδραση. Σε πολλές περιπτώσεις το καινούργιο νούμερο δεν καταχωρείται στο τηλεφωνικό κατάλογο. Η κίνηση αυτή συνήθως γίνεται είτε ως μέτρο προφύλαξης, είτε ως αποτέλεσμα απειλητικών ή αισχρών τηλεφωνημάτων (Rurgess - Holmstrom, 1974).

Τέλος μια ακόμα κοινή αντίδραση είναι η αναζήτηση υποστήριξης από μέλη της οικογένειας. Πολλές γυναίκες που πριν το βιασμό δεν είχαν στενές σχέσεις και συχνες επαφές με την οικογένεια τους, μετά την τραυματική αυτή εμπειρία αισθάνονται την ανάγκη της υποστήριξης της. Αυτή η ανάγκη εκδηλώνεται με την αύξηση της συχνότητας των τηλεφωνημάτων προς την οικογένεια. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι γυναίκες δεν μιλούν γι' αυτό που τους συνέβη, απλά αποζητούν υποστήριξη, χωρίς να δίνουν περαιτέρω εξηγήσεις. Άλλες γυναίκες δεν περιορίζονται μόνο στα τηλεφωνήματα. Επισκέπτονται συχνότερα την οικογένειά τους, πράγμα που σε κάποιες περιπτώσεις προϋποθέτει ολόκληρο ταξίδι. Αν και η οικογένεια είναι για το μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών η πηγή υποστήριξής τους, εντούτοις και οι φίλοι παίζουν σημαντικό ρόλο στο τομέα αυτό. Το σημαντικότερο είναι ότι οι περισσότερες γυναίκες έχουν κάποια υποστήριξη από το κοινωνικό τους περίγυρο (Rurgess - Holmstrom, 1974).

- Εφιάλτες. Ονειρα και εφιάλτες είναι δυνατό να προκαλέσουν φοβερή αναστάτωση σ' αυτή τη φάση. Πολλές γυναίκες περιγράφουν τρομακτικά όνειρα. Αναφέρονται κυρίως δύο τύποι ονείρων. Στον πρώτο τύπο ονείρου η γυναίκα βιώνει αχχωτικές - πιαστικές καταστάσεις που δημιουργούν το αίσθημα τρομερού φόβου, και μιας επικείμενης καταστροφής και τρόμου. Όμως παρ' όλο που η γυναίκα εύχεται και επιθυμεί να κάνει κάτι, ξυπνάει πριν μπορέσει να δράσει. Καθώς ο καιρός περνάει εμφανίζεται ο δεύτερος τύπος. Το υλικό του ονείρου αλλάζει κάπως και συχνά η γυναίκα αναφέρει υπεροχή στο όνειρο. Είναι ικανή να παλέψει και να νικήσει τον επιτιθέμενο (Rurgess -

Holmstrom, 1974).

- Τραυματοφοβία. Όπως αναφέρουν οι Rurgess και Holmstrom, (1974), ο Sandor Rado επινόησε τον όρο "τραυματοφοβία" για να ορίσει τη φοβική αντίδραση σε μια τραυματική κατάσταση. Το φαινόμενο αυτό, που ο Rado περιέγραψε στα θύματα πολέμου, παρατηρείται και στα θύματα βιασμού. Η φοβία αναπτύσσεται ως μια αντίδραση αμυντική στην περίπτωση του βιασμού.

Κατά τις Rurgess και Holmstrom (1974), οι πιο κοινές φοβικές αντιδράσεις που συνήθως παρατηρούνται είναι οι εξής:

- Ο φόβος στο σπίτι. Εμφανίζεται σε γυναίκες που δέχτηκαν επίθεση μέσα στο σπίτι τους. Ένα θύμα λέει χαρακτηριστικά:

"Νοιώθω καλύτερα έξω. Μπορώ να δω τι έρχεται. Αισθάνομαι παχιδευμένη μέσα. Ο φόβος μου είναι όταν βρίσκομαι μέσα, όχι έξω" (Rurgess - Holmstrom, 1974).

- Ο φόβος για έξω από το σπίτι. Εμφανίζεται σε γυναίκες που δέχτηκαν επίθεση έξω από το σπίτι τους. Αυτές οι γυναίκες αισθάνονται ασφαλείς μέσα, αλλά περπατούν στο δρόμο μόνο με προστασία κάποιου άλλου ατόμου, ή μόνο όταν είναι απαραίτητο. Μια γυναίκα λέει: "Είναι καθαρός τρόμος για κάθε βήμα που κάνω. Ανυπομονώ να φτάσω στην ασφάλεια του σπιτιού μου". (Rurgess - Holmstrom, 1974).

- Φόβος να μένει μόνη. Σχεδόν κάθε γυναίκα-θύμα βιασμού αναφέρει φόβο να μένει μόνη μετά το συμβάν. Συχνά η γυναίκα είχε δεχτεί επίθεση ενώ ήταν μόνη, όταν κανένας δεν μπορούσε να έρθει για να τη διασώσει. Μια γυναίκα αναφέρει: "Δεν αντέχω να είμαι μόνη. Ακούω κάθε μικρό θόρυβο - τα παράθυρα να τρίζουν. Είμαι όλο νεύρα" (Rurgess - Holmstrom, 1974).

- Φόβος για τα πλήθη. Πολλές γυναίκες είναι αρκετά φοβισμένες όταν πρέπει να βρίσκονται σε κόσμο ή να μετακινούνται με μαζικά μέσα μεταφοράς. Μια γυναίκα περιγράφει: "Είμαι ακόμα πολύ νευρική σχετικά μ'αυτό, όταν άνθρωποι έρχονται πολύ κοντά - όπως όταν πρέπει να περάσω το σταθμό του τρόλλεϋ και τα πλήθη είναι δυσάρεστα. Όταν είμαι μέσα στο πλήθος έχω όλο άσχημες σκέψεις. Θα εξετάζω έναν τύπο και αν μου φανεί παράξενος, θα ευχηθώ κάτι κακό να του συμβεί" (Rurgess - Holmstrom, 1974).

- Φόβος για τους ανθρώπους πίσω απ'αυτές. Μερικές γυναίκες αναφέρουν ότι είναι γεμάτες φόβο για τους ανθρώπους που περπατούν πίσω τους. Αυτό είναι συχνά κοινό στην περίπτωση που η γυναίκα είχε προσεγγιστεί ξαφνικά από πίσω. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια μιας γυναίκας. "Δεν αντέχω να έχω κάποιον πίσω μου. Όταν αισθάνομαι ότι κάποιος είναι πίσω μου, η καρδιά μου αρχίζει να κτυπά δυνατά. Την προηγούμενη εβδομάδα επιτέθηκα σε έναν άντρα που περπατούσε πίσω μου, και περίμενα μέχρι που αυτός να με προσπεράσει. Αλλά δεν μπορούσα να το αντέξω" (Rurgess - Holmstrom, 1974).

- Σεξουαλικοί φόβοι. Όπως αναφέρουν οι Rurgess - Holmstrom, (1974) πολλές γυναίκες βιώνουν μια κρίση στη σεξουαλική τους ζωή ως αποτέλεσμα του βιασμού. Ο "κανονικός" τρόπος σεξουαλικής ζωής τους διαλύεται.

Σύμφωνα με την Jane Dowdeswell (1986) μια γυναίκα μετά το βιασμό μπορεί να νιώσει τόσο μολυσμένη ώστε να πιστεύει ότι δεν αξίζει προστασία και να πηγαίνει με όποιο τύχει. Πάντως η αντίδραση αυτή είναι δυνατό να ερμηνευτεί και ως αποτέλεσμα του φόβου να πει "οχι". Επίσης υπάρχει περίπτωση

να μην μπορεί καν να σκεφτεί ότι θα έχει σεξ σχετίζοντας το στενά με την επίθεση. Η γυναίκα απορρίπτει κάθε ένδειξη της σεξουαλικότητας της, γεγονός που είναι δυνατό να εκδηλωθεί με την παραμέληση της εμφάνισής της.

Όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell (1986), σε μερικές ακραίες περιπτώσεις η γυναίκα δεν αντέχει καν να τη βλέπουν ή να την αγγίζουν καθόλου και για κανένα λόγο.

Κατά τις Rurgess και Holmstrom (1974), το γεγονός της σεξουαλικής κακοποίησης προκαλεί ιδιαίτερη αναστάτωση, στις γυναίκες που δεν είχαν πρωτύτερη σεξουαλική δραστηριότητα. Όμως και στις γυναίκες που ήταν σεξουαλικά δραστήριες ο φόβος αυξάνεται, όταν καλούνται να επαναλάβουν τις σεξουαλικές τους σχέσεις με τους συζύγους ή τους φίλους τους.

Σύνθετη αντίδραση

Όπως αναφέρουν οι Rurgess και Holmstrom (1974), μια γυναίκα είναι δυνατό να έχει είτε μια παρελθούσα, είτε μια τρέχουσα ιστορία σωματικών, ψυχιατρικών ή κοινωνικών δυσκολιών, παράλληλα με το τραυματικό σύνδρομο βιασμού. Σ'αυτή την περίπτωση η γυναίκα αναπτύσσει διάφορα επιπρόσθετα συμπτώματα όπως κατάθλιψη, ψυχωτική συμπεριφορά, ψυχοσωματικές δυσλειτουργίες, αυτοκτονική συμπεριφορά και παρεκκλίνουσα συμπεριφορά σχετιζόμενη με αλκοολισμό, χρήση ναρκωτικών και σεξουαλική δραστηριότητα. Η κατάσταση αυτή αναφέρεται ως σύνθετη αντίδραση.

Σιωπηρή αντίδραση

Κατά τις Rurgess και Holmstrom (1974), το σύνδρομο της σιωπηρής αντίδρασης εμφανίζεται στη γυναίκα που δεν έχει πει

σε κανέναν για το βιασμό της, που δεν έχει αποκαταστήσει τα συναισθήματά της και τις αντιδράσεις της στο θέμα αυτό και η οποία κουβαλάει ένα τρομακτικό ψυχολογικό βάρος. Συνήθως στην περίπτωση αυτή ο βιασμός έχει συμβεί κατά την παιδική ή εφηβική ηλικία.

Μερικές ενδείξεις του συνδρόμου αυτού είναι η ευερεθιστότητα, η ενεργή αποφυγή σχέσεων με άντρες, ή η σημειούμενη αλλαγή στη σεξουαλική συμπεριφορά καθώς και οι ξαφνικές φοβικές αντιδράσεις όπως φόβος να μένει μόνη ή να βγαίνει έξω. Άλλες ενδείξεις είναι η απώλεια της αυτοεκτίμησης, μια στάση αυτοκατηγορίας, όνειρα βίας ή επιθέσεις (Rurgess - Holmstrom, 1974).

Στην περίπτωση που η γυναίκα ξαναβιώσει μια ανάλογη τραυματική εμπειρία, ο παρών βιασμός επανενεργοποιεί τις αντιδράσεις της από την προηγούμενη εμπειρία, με αποτέλεσμα η γυναίκα αν αποφασίσει να μιλήσει, να μιλά τόσο πολύ για τον προηγούμενο βιασμό, όσο και για την παρούσα κατάσταση (Rurgess - Holmstrom, 1974).

Η ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗ ΩΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη είναι δυνατό να προκαλέσει ιδιαίτερα προβλήματα στη γυναίκα. Πόσο μάλλον αν αυτή η εγκυμοσύνη είναι αποτέλεσμα σεξουαλικής κακοποίησης.

Σύμφωνα με μελέτες 13% των θυμάτων βιασμού αντιμετωπίζουν την εγκυμοσύνη, ενώ πολλοί πιστεύουν ότι το ποσοστό είναι μεγαλύτερο (Jane Dowdeswell, 1986).

Η γυναίκα καλείται να αντιμετωπίσει ένα φοβερό δίλημα και μάλιστα σε μια τραυματική περίοδο της ζωής της να κρατήσει το παιδί ή να κάνει έκτρωση. Η απάντηση έρχεται αθρόα να κάνει έκτρωση. Όμως πολλές φορές τα πράγματα περιπλέκονται.

Όπως η αναφέρει η Jane Doedeswell (1986), μερικές γυναίκες λόγω θρησκείας ή λόγω πεποιθήσεων δεν βλέπουν την έκτρωση ως εναλλακτική λύση. Η έκτρωση αντιμετωπίζεται απ' αυτές ως δολοφονία ενός αθώου πλάσματος, που τελικά δε φταίει σε τίποτα. Από την άλλη πλευρά και μόνο η ιδέα ότι κυοφορούν ένα παιδί που είναι καρπός ίσως της πιο εξευτελιστικής και ψυχοβόρας εμπειρίας της ζωής τους, συντελεί στο να έχουν αρνητικά συναισθήματα απέναντι στο παιδί, πριν καν αυτό γεννηθεί. Αυτές οι δύο αντικρουόμενες σκέψεις, μαζί με τα συναισθήματα που τις επενδύουν οδηγούν τη γυναίκα σε αδιέξοδο.

Κανονικά η γυναίκα εκτός από τις υπόλοιπες γυναικολογικές εξετάσεις στις οποίες υποβάλλεται μετά το βιασμό, κάνει και τεστ εγκυμοσύνης. Υπάρχει όμως περίπτωση το τελευταίο να παραληφθεί. Στην περίπτωση που η γυναίκα είναι έγκυος, τα πράγματα περιπλέκονται αν είχε σεξ με το

σύντροφό της μετά το βιασμό και δεν είχε κάνει προηγουμένως τεστ εγκυμοσύνης. Το ερώτημα ποιος είναι ο πατέρας του παιδιού, θα την βασανίζει ακόμα και στην περίπτωση που θα αποφασίσει να κάνει έκτρωση (Jane Dowdeswell, 1986).

Σύμφωνα με την Jane Dowdeswell (1986), η όλη κατάσταση γίνεται πιο δύσκολη αν η γυναίκα είναι παντρεμένη ή έχει κάποια σταθερή σχέση, οπότε και ο σύντροφος εμπλέκεται στην όλη διαδικασία. Πολλές φορές του είναι δύσκολο να καταλάβει πως η γυναίκα είναι δυνατόν ακόμα και να σκέφτεται την εκδοχή να κρατήσει το παιδί. Τόσο για τη γυναίκα όσο και για τον σύντροφό της το παιδί αυτό είναι μια συνεχής υπενθύμιση του βιασμού.

Όπως επισημαίνει η Jane Dowdeswell (1986) η απόφαση για το ποια θα είναι η κατάληξη της εγκυμοσύνης θα πρέπει να παρθεί γρήγορα, αφού το χρονικό περιθώριο στο οποίο η γυναίκα μπορεί να κάνει έκτρωση, χωρίς να υπάρχει κίνδυνος για την ίδια, είναι περιορισμένο.

Η τελική απόφαση ανήκει στη γυναίκα.

Για το λόγο αυτό, όπως τονίζει η Jane Dowdeswell (1986), η γυναίκα χρειάζεται ακόμα περισσότερο την ενίσχυση των ανθρώπων που την περιβάλλουν.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ-

ΘΥΜΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Στην περίπτωση που η γυναίκα αποφασίσει να καταγγείλει το βιασμό της, θα πρέπει να έρθει σε επικοινωνία με το αστυνομικό τμήμα μέσα στις επόμενες ώρες μετά την επίθεση. Στο τμήμα καλείται να δώσει κατάθεση σχετικά με το περιστατικό, πράγμα που σημαίνει χι'αυτήν ότι θα πρέπει να ανακαλέσει στη μνήμη της γεγονότα τραυματικά και μάλιστα σε μια στιγμή που τα σωματικά, ψυχικά και συναισθηματικά τραύματα είναι ακόμα νωπά. Θα πρέπει να εξιστορήσει, και μάλιστα με όσο το δυνατό περισσότερες λεπτομέρειες, αυτά που θα υπερεπιθυμούσε να σβήσει από το μυαλό της. Παράλληλα η λεπτομερής αναφορά στο περιστατικό σημαίνει αυτόματα ότι η γυναίκα θα πρέπει να αναφερθεί σε σεξουαλικές λεπτομέρειες που προκαλούν στην ίδια ντροπή και αηδία. Το γεγονός ότι θα πρέπει να συζητήσει σχετικά με αυτές με κάποιον άγνωστο, την κάνει να αισθάνεται άβολα (Jane Dowdeswell, 1986).

Όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell (1986), την όλη κατάσταση δυσχεραίνει ο τρόπος που αντιμετωπίζεται η γυναίκα - θύμα από τους αστυνομικούς. Η αστυνομία συμπεριφέρεται με δυσπιστία και περιφρόνηση. Η ευαισθησία και η διακριτικότητα καθώς και η ανθρώπινη αντιμετώπιση είναι στοιχεία που απουσιάζουν από τη συμπεριφορά των περισσότερων αστυνομικών. Η γυναίκα αντιμετωπίζεται με καχυποψία.

Κατά την Κατερίνα Χαϊρέτη (1987), από την αρχή μέχρι και το τέλος της κατάθεσης κυριαρχεί η αντίληψη ότι η γυναίκα είναι πιθανό να λείπει ψέματα ή να προκάλεσε η ίδια την κατάσταση, ή ότι τελικά "τα ηθελε". Ερωτήσεις του τύπου:

"Τι θέλατε τέτοια ώρα σε κείνο το μέρος;", "Τι φορούσατε;", "Σας απείλησε με όπλο;", "Αντισταθήκατε στην απειλή;", "Έχετε ερωτικές σχέσεις;", αποδεικνύουν ότι η στάση των αστυνομικών στηρίζεται στους μύθους που κυριαρχούν σχετικά με το θέμα.

Οι παραπάνω ερωτήσεις, σύμφωνα με την Κατερίνα Χαϊρέτη (1987, σελ.38) απλά υπονοούν ότι

- Όταν μια γυναίκα κυκλοφορεί μόνη της σε απομονωμένα μέρη και μάλιστα τη νύχτα, "τα θέλει".
- Όταν είναι ντυμένη προκλητικά, "τα θέλει".
- Αν δεν την είχαν απειλήσει με όπλο πριν το βιασμό, "τα ήθελε".
- Αν την είχαν απειλήσει με όπλο αλλά δεν είχε αντισταθεί, διακινδυνεύοντας τη ζωή της, "τα ήθελε".
- Αν αποφάσισε κάποτε να έχει ερωτικές σχέσεις, δεν τίθεται θέμα! ή κανένας ή όλοι.

Όπως τονίζει η Φωτεινή Τσαλίκου (1989), στην περίπτωση της σεξουαλικής κακοποίησης για να γίνει πιστευτό το θύμα θα πρέπει να δώσει στοιχεία για τον πρωτύpero έντιμο βίο του. Εάν η γυναίκα - θύμα ήταν παντρεμένη ή "ηθικών αρχών", γίνεται με μεγαλύτερη ευκολία πιστευτή και έχει μια κάπως καλύτερη αντιμετώπιση από τις αρχές. Εάν όμως η γυναίκα είναι ανύπαντρη και σεξουαλικά δραστήρια, τότε θα πρέπει να προσπαθήσει πολύ για να πείσει τους αστυνομικούς ότι πράγματι λέει αλήθεια.

Οι ερωτήσεις για την προηγούμενη σεξουαλική ζωή της γυναίκας- θύμα, όπως επισημαίνει η Jane Dowdeswell (1986), είναι ιδιαίτερα ενοχλητικές. Η γυναίκα-θύμα δεν μπορεί να

καταλάβει το λόγο που θα πρέπει να δώσει αναφορά για το τι έκανε στο παρελθόν. Αισθάνεται να την ελέγχουν και την κρίνουν για την προσωπική της ζωή.

Οι περιπτώσεις αυτές ερωτήσεις κάνουν τη διαδικασία της κατάθεσης να μοιάζει ότι έχει στόχο την ικανοποίηση της περιέργειας των αστυνομικών, παρά τη συλλογή στοιχείων γύρω από το βιασμό.

Κατά την Jane Dowdeswell (1986), το γεγονός ότι η αποδοχή των θυμάτων γίνεται ως επί το πλείστον από άντρες αστυνομικούς κάνει ακόμα πιο δύσκολη την κατάσταση. Η γυναίκα αισθάνεται πιο άβολα να μιλήσει για θέματα σεξουαλικού περιεχομένου με ένα άντρα απ'ότι με μια γυναίκα. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 99% των θυμάτων δήλωσαν ότι θα προτιμούσαν να μιλήσουν σε γυναίκα αστυνομικό.

Πάντως θα πρέπει να σημειωθεί ότι το φύλο δεν αποτελεί εγχύηση για καλύτερη αντιμετώπιση του θύματος, αφού δεν αποτελεί κριτήριο ευαισθησίας.

Σύμφωνα με την Jane Dowdeswell (1986), η γυναίκα είναι δυνατό να αισθανθεί τόσο πλεσμένη κατά την κατάθεση, ώστε να ενεργοποιηθεί ένας κοινός μηχανισμός άμυνας, αυτός της απώθησης, και να τα "ξεχάσει" όλα.

Η όλη διαδικασία είναι για τη γυναίκα-θύμα φοβερά επίπονη, αφού εξετάζεται σαν να ήταν αυτή που διέπραξε το έγκλημα.

Όπως επισημαίνει η Φωτεινή Τσαλίκη (1989), η διαδικασία αυτή χαρακτηρίζεται ως δεύτερος βιασμός για τη γυναίκα, τη στιγμή που για άλλη μια φορά κατά τη διάρκεια αυτής, ταπεινώνεται, υποβιβάζεται ως προσωπικότητα και ως

άτομο, διαρρηγνύεται η προσωπική της ζωή.

Σύμφωνα με την Jane Dowdeswell (1986), η αρνητική στάση της αστυνομίας έχει ως αποτέλεσμα οι γυναίκες να διστάζουν να αναφέρουν το βιασμό τους, ενώ αυτές που το αποφασίζουν στη συνέχεια να μετανιώνουν για την ενέργειά τους αυτή. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να υπάρξει μια κινητοποίηση ώστε να αλλάξει η στάση αυτή. Είναι απαραίτητη μια ιδιαίτερη εκπαίδευση πάνω στο θέμα της υποδοχής και αντιμετώπισης των θυμάτων βιασμού.

Κατά την Jane Dowdeswell (1986), η καλύτερη αντιμετώπιση των θυμάτων από την αστυνομία θα λειτουργήσει ως καταλύτης στην απόφαση των γυναικών για καταγγελία των βιασμών. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται από μια μελέτη που έγινε στη Metropolitan Police στην Αγγλία, όπου παρατηρήθηκε ότι η βελτιωμένη στάση της αστυνομίας είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθούν κατά 65% οι αναφερόμενοι βιασμοί.

Όπως αναφέρει η Ida Garcia (1991), η ανάγκη για αλλαγή στον τρόπο που αντιμετωπίζεται η γυναίκα-θύμα από την αστυνομία, έχει αναγνωριστεί από τον κόσμο. Έτσι σε διάφορες χώρες οργανώνονται προγράμματα που στοχεύουν στη βελτίωση της κατάστασης. Στο Βέλγιο και στη Γαλλία έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες για την εκπαίδευση των αγροτικών και αστικών αστυνομικών δυνάμεων. Στην Ελβετία έχει οργανωθεί ήδη από το 1988 μια ομάδα από άντρες και γυναίκες επιθεωρητές, ειδικά εκπαιδευμένους στο να δέχονται γυναίκες-θύματα σεξουαλικών επιθέσεων, η οποία λειτουργεί σε 24ωρη βάση. Στη Βραζιλία οι επιθέσεις εναντίον των γυναικών ήταν τόσο διαδεδομένες, ώστε κρίθηκε απαραίτητο να δημιουργηθεί

ένα ειδικό αστυνομικό τμήμα για να τις αντιμετωπίσει. Μάλιστα το τμήμα επανδρώθηκε με γυναίκες αστυνομικούς. Το πρώτο αστυνομικό τμήμα αυτού του είδους, λειτούργησε στο Sao Paulo.

Ωστόσο μεμονωμένες προσπάθειες δεν είναι ικανές να φέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Όπως επισημαίνει η Ida Garcia (1991), απαιτείται μια συντονισμένη κίνηση ώστε να επιτευχθεί μια αλλαγή στη βασική στάση των αστυνομικών.

ΨΕΥΔΗ ΔΗΛΩΣΗ ΒΙΑΣΜΟΥ

Όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell (1986), η αστυνομία χρησιμοποιεί ως δικαιολογία για τη στάση της απέναντι στη γυναίκα-θύμα έναν μύθο, κατά τον οποίο, υπάρχει ένα μεγάλο ποσοστό ψευδών αναφορών βιασμού. Έτσι υπεραμυνόμενη την τακτική της υποστηρίζει ότι η διαδικασία στο τμήμα πρέπει να είναι τόσο δυνατή ώστε να μπορεί να κρίνει αν η καταγγελία είναι αληθινή ή ψευδής.

Όμως σύμφωνα με τον Amir (1971), τα στοιχεία του F.B.I. δείχνουν ότι μόνο το 4-5% των αναφερόμενων βιασμών είναι ύποπτοι να είναι ψεύτικοι. Το ποσοστό ψευδών αναφορών βιασμού είναι το ίδιο με εκείνο των ψευδών αναφορών για όλα τα βίαια εγκλήματα.

Σύμφωνα με την Jane Dowdeswell (1986), οι γυναίκες που καταφεύγουν σε ψευδή καταγγελία, σε αναλογία μ'αυτές που υποφέρουν από τις συνέπειες της σεξουαλικής κακοποίησης, είναι ελάχιστες. Εντούτοις υπάρχουν. Συνήθως οι γυναίκες αυτές αναφέρουν βιασμό για να καλύψουν κάτι άλλο, όπως για παράδειγμα ένα νεαρό κορίτσι που φοβάται ότι είναι έγκυος ή

χυρίζει αρχά στο σπίτι, κ.ά. Ενώ δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που δρούν έτσι για να εκδικηθούν κάποιον κινούμενες από μοχθηρία ή ζήλεια. Μερικές προτιμούν να περάσουν την όλη διαδικασία παρά να αντιμετωπίσουν ένα θυμωμένο σύντροφο. Τέλος υπάρχουν και περιπτώσεις όπου η ψευδής αναφορά βιασμού χρησιμοποιείται και ως μέσο εκβιασμού με απώτερο σκοπό την απόσπαση κάποιου χρηματικού ποσού.

ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΒΙΑΣΜΟ

Η Jane Dowdeswell (1986), αναφέρει πως το αν θα εξεταστεί ή όχι η γυναίκα είναι δική της απόφαση. Αλλά αν δεν δεχτεί να εξεταστεί από τον γιατρό, τότε θα είναι δύσκολο (αν όχι αδύνατο) να πάει η υπόθεση στο δικαστήριο. Η εξέταση μπορεί να δώσει εξίσου σημαντικά στοιχεία ακόμη και δύο βδομάδες μετά. Μπορεί η γυναίκα-θύμα να ζητήσει γυναίκα χειρουργό ή το δικό της γιατρό. Πάντως είναι καλύτερα η εξέταση να γίνεται από τον ειδικό χειρουργό γιατί είναι εκπαιδευμένος στο να αναγνωρίζει τα στοιχεία και να τα εκθέτει στο δικαστήριο.

Ο χειρουργός ψάχνει για μώλωπες, κοψίματα καθώς και για στοιχεία που είναι δυνατόν να οδηγήσουν στον βιαστή - όπως σπέρμα, σάλιο, αίμα, που παίρνονται από τον κόλπο, τον πρωκτό, το στόμα.

Μερικοί χειρουργοί δεν καλούν το θύμα για επανεξέταση. Όμως είναι σημαντικό να το ζητήσει γιατί μπορεί να υπάρξουν στοιχεία που είναι σημαντικά για το δικαστήριο (Jane Dowdeswell, 1986).

Ο χειρουργός παλιότερα μπορεί να κρατούσε σημειώσεις για την εκκεντρικότητα των ρούχων, το μακιγιάζ, το τρόπο που χδύθηκε η γυναίκα - θύμα, κ.τ.λ. Πάντως η στάση του χειρουργού απέναντι στο θύμα ποικίλει ανάλογα με την ευαισθησία του. Πολλές φορές οι χειρουργοί παίρνουν το ρόλο του δικαστή ή του κριτή. Ψάχνουν στο προηγούμενο σεξουαλικό ή γυναικολογικό ιστορικό ενώ δεν πρέπει. Μερικά από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο ιστορικό της γυναίκας μπορεί η υπεράσπιση να τα χρησιμοποιήσει εις βάρος του

θύματος. Η μόνη ερώτηση που μπορεί και πρέπει ο χειρουργός είναι αν είχε πρόσφατη σεξουαλική ζωή πριν τον βιασμό (Jane Dowdeswell, 1986).

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΔΙΚΗ

Όπως αναφέρει η Χριστίνα Νόβα-Καλτσουνη (1985) οι περιπτώσεις βιασμών που φτάνουν στα δικαστήρια είναι πολύ λίγες και αυτή η σιωπή επιβάλλεται στις γυναίκες απ'την τοποθέτηση ολόκληρης της κοινωνίας στο θέμα του βιασμού. Έτσι πολλές γυναίκες κρύβουν από ντροπή το μυστικό τους, σωμαίνουν γιατί νιώθουν ένοχες, δεν κάνουν μήνυση γιατί δεν έχουν αρκετές ελπίδες ώστε να γίνουν πιστευτές. Οσες όμως γυναίκες έχουν το θάρρος και την πίστη καταγγέλλουν τον βιασμό τους και φτάνουν ως τα δικαστήρια.

Η πορεία μέχρι το δικαστήριο, όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell (1986), είναι μακρά και στενάχωρη!

- Αναγνώριση δράστη

Η γυναίκα πρώτα απ' όλα καταγγέλλει τον βιασμό της. Έπειτα από την καταγγελία και ενώ μπορεί να έχει περάσει πολύ καιρός, κάποια μέρα εντελώς ξαφνικά μπορεί να ειδοποιηθεί ότι πρέπει να πάει στο τμήμα για αναγνώριση. Αυτό μπορεί να συμβεί βέβαια και αμέσως μετά την κατάθεση. Κατά την διάρκεια της αναγνώρισης η γυναίκα περνάει μπροστά από μια γραμμή υπόπτων. Υπάρχουν αστυνομικοί για προστασία. Παρόλα αυτά ο μονόδρομος καθρέπτης θεωρείται ως πιο ασφαλή διαδικασία. Πάντως αν η στιγμή της αναγνώρισης καθυστερήσει πολύ είναι δυνατόν το θύμα να μην μπορεί να αναγνωρίσει το δράστη, ενώ σε κάποιες άλλες περιπτώσεις ο χρόνος που μεσολαβεί μέχρι την στιγμή της αναγνώρισης δεν επηρεάζει καθόλου την μνήμη του θύματος (Jane Dowdeswell, 1986).

- Η μακρά αναμονή

Η νομική διαδικασία διαρκεί μήνες μέχρι να ολοκληρωθεί. Η όλη κατάσταση είναι πολύ δύσκολη, αφού η γυναίκα εν τω μεταξύ δεν μπορεί να ξεχάσει τι έχει συμβεί, αφού από στιγμή σε στιγμή είναι δυνατό να κληθεί να ξαναζήσει τον βιασμό στο δικαστήριο. Έτσι η γυναίκα πολλές φορές μπορεί να υπαναχωρήσει και να μην θέλει να συνεχιστεί η υπόθεση. Σ' αυτήν την απόφασή της είναι δυνατόν να εναντιωθούν συγγενείς, φίλοι, αστυνομία. Η όλη διαδικασία είναι οδυνηρή και οι παλιδρομήσεις αναμενόμενες. Όμως με την κατάλληλη υποστήριξη είναι δυνατόν τελικά να προχωρήσει (Jane Dowdeswell, 1986).

Στην περίπτωση όμως που η απόφαση του θύματος, στο να μην προχωρήσει στην όλη διαδικασία, είναι οριστική, οι υπόλοιποι πρέπει να συμφωνήσουν. Αρκεί μια υπογραφή για να αποσυρθεί η κατηγορία. Αν όμως ο δράστης είναι υπό φυλάκιση η απόφαση θα παρθεί από τον διευθυντή Πολιτικής Αγωγής (Jane Dowdeswell, 1986).

Όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell (1986 - σελ.85), ο Dr. Gillia Mozey λέει σχετικά με τα παραπάνω: "Η λύπη που υπάρχει στα θύματα, οφείλεται στο γεγονός ότι δεν μπορούν να θυμηθούν τι ακριβώς συνέβη ή πως ήταν ο δράστης".

- Σύλληψη δράστη

Όταν γίνει η σύλληψη του δράστη, μεταφέρεται στον δικαστή όπου του διαβάζονται οι κατηγορίες. Δεν είναι απαραίτητη η παρουσία του θύματος, εκτός και αν το ζητήσει η πολιτική αγωγή αν έχουν αμφιβολίες στο ότι το θύμα είναι ικανό να καταθέσει ή η υπεράσπιση αν πιστεύει ότι τα

στοιχεία είναι ανεπαρκή. Σ' αυτό το σημείο είναι δυνατόν να απορριφθεί η κατηγορία από τους δικαστές, αν νομίσουν ότι δεν υπήρχαν αρκετά στοιχεία (Jane Dowdeswell, 1986).

Οι βιαστές είναι υπό φυλάκιση μέχρι την δίκη. Όμως υπάρχει δυνατότητα αν το ζητήσουν να βγουν με εγγύηση. Οι μόνες περιπτώσεις που δεν γίνεται αυτό είναι όταν έχει δείξει ο δράστης ότι θα "ανακατευτεί" με την μάρτυρα, θα διαπραξει περισσότερα αδικήματα, ή δεν θα παρουσιαστεί στο δικαστήριο. Πάντως το να ξέρεις ότι ο άνθρωπος που σου επιτέθηκε κυκλοφορεί ελεύθερος στους δρόμους, δεν είναι ότι καλύτερο. Η ανασφάλεια για το θύμα μεγαλώνει ιδιαίτερα όταν ο δράστης είχε κάνει και σχετικές απειλές (Jane Dowdeswell, 1986).

- Αίθουσα δικαστηρίου

Πολλές γυναίκες δεν έχει τύχει να πάνε ποτέ σε δικαστήριο. Υποστηρίζεται ότι η γυναίκα πρέπει τουλάχιστον να επισκέπτεται τον χώρο του δικαστηρίου μια φορά πριν την δίκη ώστε να είναι οικεία με τον χώρο. Άλλες γυναίκες προχωρούν περισσότερο και παρακολουθούν δίκες σχετικές με την δίκη τους. Αυτό κάποιες φορές είναι πολύ βοηθητικό, γιατί μπορούν να δουν πως είναι περίπου τα πράγματα και να προετοιμαστούν. Η οικειότητα είναι καλή για τα περισσότερα πράγματα. Όταν δεν ξέρεις τι σε περιμένει, το κάθε τι μπορεί να είναι τρομακτικό (Jane Dowdeswell, 1986).

- Κλήση, μάρτυρας κατηγορίας

Η κλήση για την δίκη στέλνεται μόνο λίγες μέρες πριν. Μόνο στην περίπτωση που η γυναίκα είναι αρρωστή, μπορεί ν' απαλλαχθεί και τότε χρειάζεται πιστοποιητικό από το

γιατρό. Αν η γυναίκα δεν εμφανιστεί συλλαμβάνεται και μεταφέρεται στο δικαστήριο (Jane Dowdeswell, 1986).

Η γυναίκα περνάει από μεγάλη δοκιμασία. Είναι σ'ένα χώρο άγνωστο και συχνά συναντάται με τον βιαστή ή την οικογένειά του στο χώρο αναμονής.

Η γυναίκα θύμα έχει να αντιμετωπίσει πάλι τον δράστη και την οικογένειά του στην αίθουσα δικαστηρίου. Είναι μεγάλη δοκιμασία ιδιαίτερα αν ο δράστης είναι γνωστός. Το θύμα θα είναι παρόν σ'όλη την διαδικασία και θα εξετάζεται κατ'αντιπαράσταση με τον βιαστή. Σημαντικό είναι σ'όλη αυτή την διαδικασία δίπλα στο θύμα να παρευρίσκεται κάποιος φίλος ή κάποιος συγγενής (Jane Dowdeswell, 1986).

- Κατά την κατάθεση

Αν ο κατηγορούμενος δηλώσει ένοχος τότε το θύμα δεν καταθέτει και μπορεί να φύγει. Αν όμως ο κατηγορούμενος δηλώσει αθώος τότε θα πρέπει το θύμα να καταθέσει. Πάντως υπάρχουν περιπτώσεις που στην συνέχεια ο κατηγορούμενος, με την συμβουλή του δικηγόρου του, να αλλάξει και να πει ότι είναι ένοχος (Σ'αυτή την περίπτωση η ποινή πολλές φορές μειώνεται) (Jane Dowdeswell, 1986).

Οι γυναίκες κατά την κατάθεση θέλουν να δηλώσουν πως ένοιωθαν τότε αλλά και τώρα, το πως έχει επηρεαστεί η ζωή τους. Ομως η κατάθεση είναι περισσότερο μια αναφορά στα γεγονότα παρά αναφορά στα συναισθήματα. Το ενοχλητικότερο μέρος κατά τη κατάθεση της γυναίκας είναι οι επεμβάσεις του συνηγόρου. Παρουσιάζει το γεγονός από την πλευρά του δράστη, προσπαθεί να προκαλέσει οίκτο για τον βιαστή ενώ ταυτόχρονα προσπαθεί με διάφορες ερωτήσεις να δώσει μια αλλοιωμένη

εικόνα για τον χαρακτήρα, την εξυπνάδα και την αξιοπιστία της γυναίκας. Παράλληλα προσπαθεί να την μπερδέψει, να υποβιβάσει την εμπιστοσύνη και να την κάνει να ενοχληθεί ώστε να εμφανιστεί αβέβαιη για τα γεγονότα και υπερβολικά αμυντική. Έτσι επειδή η γυναίκα απαντά μόνο σ'ότι την ρωτάει, μπορεί στο τέλος της κατάθεσης να νοιώσει ότι δεν ειπώθηκαν όλα από την πλευρά της. (Μετά την κατάθεση το αν θα μείνει ή όχι η γυναίκα στο δικαστήριο είναι δική της επιλογή) (Jane Dowdeswell, 1986).

- Το βάρος της απόδειξης

Η γυναίκα θύμα βιασμού πρέπει να αποδείξει την ενοχή του δράστη. Το παράξενο όμως και ιδιόμορφο είναι ότι μόνο στην περίπτωση του βιασμού και σε κανένα άλλο αδίκημα, το θύμα εξετάζεται σαν να ήταν αυτό υπεύθυνο για τον βιασμό - σε μια ληστεία ποτέ δεν ρωτιέται το θύμα αν προκάλεσε την ληστεία. Έτσι η γυναίκα - θύμα υποχρεώνεται να διηγηθεί με κάθε λεπτομέρεια την φρίκη που έζησε, πρέπει να πείσει ότι δεν προκάλεσε τον βιαστή, και πρέπει να αποδείξει ότι αντιστάθηκε μέχρι θανάτου για να τον αποφύγει. Γι'αυτό πολλές φορές οι γυναίκες θύματα αντιδρούν με θυμό ή με κλάματα ανάλογα με τον χαρακτήρα της καθεμίας βέβαια. (Jane Dowdeswell, 1986).

Όπως αναφέρει η Χριστίνα Νόβα-Καλτσούνη (1985) η γυναίκα - θύμα αντιμετωπίζεται με καχυποψία! μια καθώς πρέπει γυναίκα δεν κυκλοφορεί μόνη της τη νύχτα και δεν αφήνει το παράθυρο ή την πόρτα του σπιτιού της ανοιχτή, προσέχει και δεν προκαλεί με το ντύσιμό της και το περπάτημά της γιατί όπως λέει και ο Μπαλζάκ (σελ.278): "δεν μπορούμε

να περάσουμε την κλωστή σε μια βελόνα που κουνιέται".

Η καχυποψία αυτή φαίνεται έντονα όταν στα πλαίσια της διαδικασίας εξετάζεται το σεξουαλικό ιστορικό της γυναίκας που ουσιαστικά είναι άσχετο με την υπόθεση. Στην συνέχεια τέθηκε περιορισμός να αναφέρονται μόνο σ'εκείνο το σημείο της σεξουαλικής ζωής του θύματος που είναι σχετικό με τον δράστη. Όμως αυτός ο περιορισμός αφέθηκε στην κρίση του δικαστηρίου. Πολλοί υποστηρίζουν πως στην περίπτωση που η γυναίκα είναι παρθένα ή αρραβωνιασμένη, δηλαδή είναι "καλό κορίτσι", η αναδρομή αυτή βοηθάει σημαντικά. Στην αντίθετη περίπτωση όμως, μπορεί να είναι η αιτία να ελευθερωθεί ο δράστης ιδίως αν το θύμα είναι πόρνη (Jane Dowdeswell, 1986).

Όπως αναφέρει η ΜΑΡΙ-ΟΝΤΙΑ ΦΑΡΖΙΕ (1983) ο Βρετανικός σύνδεσμος είχε συντάξει έναν κατάλογο από ερωτήσεις που συνήθως υποβάλλονται στο θύμα για να διαπιστωθεί η ειλικρίνειά του!

1. Έχετε σεξουαλικές εμπειρίες;
2. Είστε ανύπαντρη, σε διάσταση, διαζευχμένη;
3. Παίρνετε χάπι ή έχετε σπιράλ;
4. Είχατε ποτέ εξωσυζυγικές σεξουαλικές σχέσεις;
5. Είχατε εραστές;
6. Έχετε κάνει έκτρωση;
7. Έχετε νόθο παιδί;
8. Ζήτε μόνη;
9. Γνωρίζετε τον άνδρα που σας βίασε;
10. Τον συναντήσατε εκείνη την φορά με την θέλησή σας;
11. Ήπιατε κάτι μαζί του;

12. Είχατε σεξουαλικές σχέσεις μαζί του πριν την ημέρα του βιασμού;
13. Συναντήσατε τον βιαστή καθώς περπατούσατε σε μια έρημη περιοχή ή σε ένα δημοσιο χώρο όπου βρισκόσασταν χωρίς συνοδό;
14. Φορούσατε κοντή φούστα, μπλούζα ντεκολτέ ή κάποιο άλλο άσεμνο ρούχο;
15. Μιλήσατε μαζί του πριν σας βιάσει;
16. Υποταχτήκατε δίχως πάλη, για να αποφύγετε τυχόν τραυματισμούς;
17. Αποφύγατε να φωνάξετε τόσο ώστε να σας ακούσουν;
18. Μετά τον βιασμό κάνατε μπάνιο και γενικά αφήσατε να περάσει ένα οποιοδήποτε χρονικό διάστημα πριν απευθυνθείτε στην αστυνομία;

Από τις περισσότερες από αυτές τις ερωτήσεις βλέπουμε ποσο έντονη είναι παρουσία προκαταλήψεων και καχυποψίας για το θύμα. Οι ερωτήσεις 1,2,3,4,5,6,7, και 14 αφορούν αποκλειστικά την προσωπική ζωή της γυναίκας και δεν έχουν αναγκαστική άμεση σχέση με τον βιασμό, αφού ο βιαστής θα μπορούσε να τις αγνοεί (Μαρί Οντιλ Φαρζιέ 1983).

Το οξύμωρο πάντως σχήμα είναι όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell, (1986), πως το 1984 η Criminal Law Davision Committee (Επιτροπή Αναθεώρησης του εγκληματικού νόμου κατά τον βιασμό), θεώρησε ότι δεν πρέπει να δοθεί άλλη προστασία στα θύματα κατά την εξέταση γιατί μπορεί να αδικηθεί ο κατηγορούμενος.

Παρατηρούμε από τα παραπάνω πως η γυναίκα μέσα απ'όλην αυτήν την διαδικασία περνάει μια μεγάλη δοκιμασία. Η

δοκιμασία είναι τόσο μεγάλη που μερικά θύματα υπαναχωρούν. Και όσα θύματα προχωρούν έχουν να αντιμετωπίσουν, εκτός από τον βιασμό και τις συνέπειές του, τις προκαταλήψεις και καχυποψίες των δικαστών και δικηγόρων.

ΛΟΓΟΙ ΜΗ ΚΑΤΓΓΕΛΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell, (1986), για τη γυναίκα - θύμα, το να αναφέρει το βιασμό της στην αστυνομία δεν είναι μια αυτοματη αντίδραση. Στην πραγματικότητα είναι το τελευταίο πράγμα που σκέφτεται.

Το γεγονός αυτό αντικατοπτρίζεται στο πολύ μικρό ποσοστό των αναφερόμενων βιασμών ανά το κόσμο.

Σύμφωνα με την Ida Garcia (1991), οι υποθέσεις βιασμών που καταλήγουν στα δικαστήρια αποτελούν μόνο την κορυφή του παγόβουνου.

Τα στοιχεία που παραθέτονται στη συνέχεια δίνουν μια εικόνα της κατάστασης που επικρατεί.

Το υπουργείο για τα δικαιώματα της γυναίκας στη Γαλλία σε ένα υπόμνημα που κατέθεσε στις 30 Απριλίου του 1983 εκτιμά ότι περίπου το 10% των βιασμών αναφέρεται στην αστυνομία. Μια μελέτη που έγινε το 1984 από τον Wolfgang Krohn, του τμήματος Sexual Medicine του Πανεπιστημίου του Kiel, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, αποκαλύπτει ότι 38% ενός δείγματος γυναικών που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση, δήλωσαν ότι δεν θα ξανάεκαναν καταγγελία αν βιαζόσαντε πάλι. Μια καταμέτρηση που έγινε στο Λονδίνο από μια ομάδα γυναικών ενάντια στη σεξουαλική κακοποίηση έδειξε ότι από 145 βιασμένες γυναίκες μόνο 12 είχαν αναφέρει το γεγονός και μόνο 4 από αυτές εξέφρασαν ικανοποίηση που έπραξαν έτσι. Στατιστικές του Home Office, δείχνουν ότι στο Λονδίνο το 1986 μόνο το 18% των βιασμών καταγγέλθηκαν. Ενώ ο Wolfgang Krohn και το Ιρλανδικό Υπουργείο Δικαιοσύνης εκτιμούν ότι περίπου το 70% των

αναφερομένων βιασμών δεν φτάνουν στα δικαστήρια (Ida Garcia, 1991).

Όσον αφορά τη χώρα μας υπολογίζεται ότι στους εκατό βιασμούς οι δεκαπέντε με είκοσι περίπου γίνονται γνωστοί στην αστυνομία (Φ.Τσαλίκου, 1989).

Διάφοροι παράγοντες συντελούν στο να υπάρχει αυτός ο "σκοτεινός" αριθμός βιασμών. Οι σημαντικότεροι από αυτούς είναι οι εξής:

- Η αντιμετώπιση του θύματος από την αστυνομία. Κατά την Jane Dowdeswell, (1986) πολλές γυναίκες διστάζουν να αναφέρουν το βιασμό τους γιατί έχουν ενδοιασμούς για τον τρόπο που θα αντιμετωπιστούν από την αστυνομία. Πιστεύουν ότι η αστυνομία δεν θα δείξει συμπάθεια για την κατάστασή τους. Στην περίπτωση δε που ήταν μεθυσμένες ή έκαναν ωτοστοπ, ή είχαν καλέσει ένα φίλο στο σπίτι τους φοβούνται ότι ίσως τις κατηγορήσουν ότι προκάλεσαν από μόνες τους το βιασμό. Επίσης πολλές γυναίκες φοβούνται ότι δεν θα γίνουν πιστευτές, ιδιαίτερα στην περίπτωση που είναι πολύ μικρές, ανύπαντρες, φοιτήτριες, όχι παρθένες, σεξουαλικά δραστήριες.
- Όταν ο βιαστής είναι γνωστός στην γυναίκα. Όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell, (1986), οι λιγότερο αναφερόμενοι βιασμοί είναι αυτοί που έχουν ως δράστη κάποιον γνωστό στη γυναίκα. Η γυναίκα αισθάνεται ότι προκάλεσε κατά κάποιο τρόπο την επίθεση, ενώ παράλληλα πιστεύει ότι θα έχει μικρή αξιοπιστία λόγω της κατάστασης. Εξάλλου, λόγω της στερεότυπης εικόνας που επικρατεί για το βιαστή είναι δυνατό να δυσκολευτεί στην αρχή να δει την περίπτωση της ως βιασμό.
- Η απουσία ενδείξεων βιασμού. Σύμφωνα με την Jane

Dowdeswell, (1986), οι περισσότερες γυναίκες πιστεύουν ότι αν δεν υπάρχουν σημάδια σωματικής κακοποίησης, δεν θα γίνουν πιστευτές. Στην θεωρία, οι μώλωπες δεν είναι απαραίτητα στοιχεία για να καταδικαστεί ο δράστης. Παρ'όλα αυτά η στάση της αστυνομίας ποικίλει.

- Άλλες γυναίκες θεωρούν μάταιο να καταγγείλουν το βιασμό τους, γιατί δεν πιστεύουν ότι η αστυνομία θα μπορέσει να βρει το βιαστή (Jane Dowdeswell, 1986).

- Η αντιμετώπιση από τις δικαστικές αρχές. Κατά την Jane Dowdeswell, (1986), η όλη διαδικασία για τη γυναίκα είναι εξαντλητική, άβολη και οπωσδήποτε καθόλου ευχάριστη. Η αίσθηση ότι τελικά αυτός που δικάζεται είναι η γυναίκα και όχι ο βιαστής είναι διάχυτη καθ'όλη τη διαδικασία. Η γυναίκα καλείται να αντιμετωπίσει την ανοιχτή ή καλυμμένη δυσπιστία του, σε ένα μεγάλο βαθμό ανδροκρατούμενου αστυνομικού και δικαστικού συστήματος, όπου οι μύθοι σε σχέση με το βιασμό είναι ευρέως διαδεδομένοι. Είναι μια δοκιμασία που θα πρέπει να περάσει η γυναίκα - θύμα και μάλιστα τις περισσότερες φορές χωρίς να δικαιωθεί, αφού είναι γεγονός ότι ένας πολύ μικρός αριθμός βιαστών τελικά καταδικάζεται και οι ποινές που επιβάλλονται είναι πολύ μικρές.

- Η γυναίκα είναι δυνατόν να φοβάται να αναφέρει το βιασμό της και ιδιαίτερα στην περίπτωση που ο δράστης έχει κάνει άμεσες απειλές ή γνωρίζει που μένει (Jane Dowdeswell, 1986).

- Ο στιγματισμός της γυναίκας. Όπως τονίζει η Φωτεινή Τσαλίκουχλου (1989), ο βιασμός είναι το μόνο έγκλημα στο κόσμο, όπου το θύμα θεωρείται πιο στιγματισμένο και ατιμασμένο από το δράστη. Παράλληλα τα ταμπου και οι

κοινωνικές προκαταλήψεις που περιβάλλουν το θέμα αυτό, αναγκάζουν τα περισσότερα θύματα βιασμού να παραμένουν σιωπηλά. Όσο πιο κλειστή είναι η κοινωνία στην οποία ζει η γυναίκα - θύμα, τόσο περισσότερο επιδρούν οι παράγοντες αυτοί. Γι'αυτό άλλωστε και στις βιομηχανοποιημένες πόλεις, όπου οι σχέσεις είναι πολύ πιο απρόσωπες και ανώνυμες, οι μηνύσεις για βιασμούς είναι πολύ περισσότερες απ'ότι στις αγροτικές περιοχές.

Νομικά, το θύμα σεξουαλικής κακοποίησης δεν οφείλει να κάνει καταγγελία (Jane Dowdeswell, 1986).

Είναι σημαντικό, η οποιαδήποτε απόφαση να ληφθεί από την ίδια τη γυναίκα.

Κατά την Jane Dowdeswell, (1986), πολλές φορές επειδή η γυναίκα - θύμα εκείνη τη στιγμή είναι σε σύγχυση, οι συγγενείς ή φίλοι αναλαμβάνουν πρωτοβουλία και παίρνουν τον έλεγχο της κατάστασης, νομίζοντας πως αυτό είναι το σωστό. Όμως τελικά είναι λάθος, αφού αυτός που τελικά θα υποβληθεί στην δοκιμασία είναι η γυναίκα και κανείς άλλος. Πάντως σε μερικές περιπτώσεις οι γυναίκες - θύματα θέλουν να λαμβάνουν την τελική απόφαση για το αν θα επικοινωνήσουν με την αστυνομία, άλλοι αντί γι'αυτές.

Σύμφωνα με την Jane Dowdeswell, (1986) οι περισσότερες γυναίκες που τελικά αποφασίζουν να καταγγείλουν το βιασμό τους, το κάνουν τόσο για να δικαιωθούν οι ίδιες, όσο και για να προστατέψουν και τις άλλες γυναίκες. Όμως όποια κι αν είναι η τελική απόφαση η γυναίκα - θύμα βρίσκεται στην κόψη του μαχαίριού. Αν η γυναίκα - θύμα αποφασίσει να καταγγείλει το βιασμό της, την περιμένει ο στιγματισμός. Στην αντίθετη

περίπτωση έχει να αντιμετωπίσει την καχυποψία αφού ο κοινωνικός περίγυρος δυσκολεύεται να καταλάβει γιατί δεν θέλει να φέρει στη δικαιοσύνη το θέμα. Πολλές φορές μάλιστα αμφιβάλλει για το αν "πραγματικά" συνέβη.

Η αστυνομία συνιστά ότι ο βιασμός πρέπει να αναφέρεται αμέσως. Η σιωπή απλά ελευθερώνει το βιαστή (Jane Dowdeswell, 1986).

Απο την άλλη πλευρά όμως, σύμφωνα με την ισχύουσα κατάσταση, η καταγγελία ακολουθείται απο μια διαδικασία που απλά εξευτελίζει και ταλαιπωρεί το θύμα.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΝΤΡΟΦΟ

Η Jane Dowdeswell (1986) αναφέρει πως πολλές γυναίκες για να ξεπεράσουν τον βιασμό τους και τις συνέπειες του χρησιμοποιούν ηρεμιστικά, υπνωτικά χάπια, ακόμα και αλκοόλ. Το μαρτύριο μπορεί να χειροτερέψει, σχέσεις μπορεί να διαλυθούν, να χαθεί η δουλειά τους, να μετακομίσουν και παρόλα αυτά να'χουν επιάλτες, φοβίες, τάσεις αυτοκτονίας, κατάθλιψη. Τα αποτελέσματα του βιασμού στα θυματά του και στις οικογένειές τους βρέθηκαν να είναι τα χειρότερα, απ' τι στην περίπτωση σχεδόν οποιουδήποτε άλλου εγκλήματος. Επίσης εξαιτίας των ταμπου που περιβάλλουν την σεξουαλικότητα και το όλο θέμα του βιασμού, η επί μακρών υποφέρουσα αφήνεται πολλές φορές να το αντιμετωπίσει μόνη της.

Η Jane Dowdeswell (1986) επισημαίνει ότι είναι πιθανό η σκοπιά του θύματος για την ζωή και ο τρόπος που αντιδρά- αποκρίνεται στους άλλους ανθρώπους να αλλάξει - να επηρεαστεί από τον βιασμό. Πολλές φορές παρατηρείται μια τέλεια αλλαγή στην προσωπικότητα και μια καχυποψία για όλους τους ανθρώπους. "Παρόλο που ξέρω ότι είναι παράλογο, κατά βάθος νοιώθω, πως ο κάθε άνδρας γύρω μου, κρύβει μέσα του κι έναν βιαστή" μας λέει κάποιο θύμα που βρίσκεται στη φάση αναδιοργάνωσης".

Νεότερες γυναίκες έχουν μιλήσει για μακροπρόθεσμες επιδράσεις στην μορφή τους και την καριέρα τους. Επίσης η αλλαγή κατοικίας είναι μια από τις συνήθεις συνέπειες του βιασμού, που σημαίνει ότι πρέπει να αποκοπεί από φίλους και γνωστούς, από πράγματα οικεία και αγαπημένα. Το γεγονός όμως

οτι η γυναίκα δεν μπορεί να ξεχάσει, δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να επανακτήσει λίγη ευτυχία, να κάνει φιλίες, σχέσεις και να κερδίσει δύναμη. Αλλά για να συμβεί αυτό χρειάζεται να αντιμετωπίσει αυτό που βίωσε. Σ'αυτό μπορεί να βοηθήσει, αν συμπαρασταθεί σωστα η οικογένεια και ο σύντροφος αν υπάρχει. Η συμβουλευτική στους ανθρώπους αυτούς που περιστοιχίζουν το θύμα και ιδιαίτερα του συντρόφου της είναι απαραίτητη. Πρέπει να ενημερωθούν για τις πιθανές αντιδράσεις του θύματος, ώστε να μη νοιώσουν ότι τους απορρίπτει, όταν προσπαθουν να δείξουν στοργή και ότι νοιάζονται (Jane Dowdeswell (1986)).

Η Jane Dowdeswell (1986) συμβουλεύει ότι η οικογένεια και ο σύντροφος πρέπει να δείξουν στο θύμα ότι νοιάζονται γι'αυτήν, πρέπει να της δώσουν κουράγιο για να μην νιώθει ενοχή ή ντροπή για το συμβάν και το σημαντικότερο είναι να συζητήσουν μαζί της και να την ενθαρρύνουν να μιλήσει για τον βιασμό.

Αυτό είναι κάτι που το θύμα το θέλει πολύ και ιδιαίτερα αν ξέρει ότι στην συνέχεια δεν θα κριθεί ή δεν θα θεωρήσουν αυτά που λέει ως απαράδεκτα. Τα θύματα αυτά χρειάζονται εμπάθεια τόσο ευκρινή από την συμπάθεια, προσπαθώντας να καταλάβουμε τι ακριβώς αισθάνονται. Αυτα τα άτομα δεν χρειάζονται οίκτο.

Οι άνθρωποι κοντά στο θύμα, όπως επισημαίνει η Jane Dowdeswell (1986), ίσως να μην θέλουν να μιλήσουν σχετικά με τον βιασμό γιατί πιστεύουν ότι είναι καλύτερο για το θύμα είναι ανίκανοι να το αντιμετωπίσουν
δεν θέλουν να ακούσουν

Αυτό δεν είναι καθόλου βοηθητικό για το θύμα γιατί του προσθέτει αισθήματα ενοχής. Οι πιο πολλοί δεν ξέρουν τι να πουν σ'ένα θύμα βιασμού. Είναι όμως αρκετό το να δείξεις στο θύμα ενδιαφέρον, αγάπη και συμπάθεια. Τα θύματα όπως αναφέραμε και παραπάνω δεν θέλουν οίκτο αλλά κάποιον να τους μιλήσει, και να μην τους φέρονται ως τέρατα.

Η Τζούλη Αγγέλη (1993) αναφέρει ότι στην οικογένεια του θύματος ίσως υπάρξουν κάποια πρόσωπα που είναι πιο υποστηρικτικά απ'ότι άλλα, ενώ αν στο παρελθόν υπήρχε κάποιο χάσμα ανάμεσα στους γονείς και την γυναίκα θύμα, στην περίπτωση αυτή είναι δυνατόν το χάσμα να μεγαλώσει ακόμη περισσότερο. "Ο πατέρας μου όταν του εξομολογήθηκα ότι ήμουν θύμα βιασμού χύρισε και μου είπε: είσαι πόρνη. Αν ήξερα ότι το κάνεις αυτό θα σε έστελνα να μου φέρεις και λεφτά". Αυτή είναι η συγκλονιστική μαρτυρία μιας ανήλικης κοπέλας 15 ετών.

Ο τρόπος που θα αντιδράσει η οικογένεια εξαρτάται από τις μεταξύ τους σχέσεις! μερικές δεν προσφέρουν τίποτα, άλλες κατηγορούν και χεμίζουν το θύμα με ενοχές, άλλες είναι υποστηρικτές και άλλες υπερπροστατευτικές. Όταν η οικογένεια είναι υπερ-προστατευτική, ο δρόμος της ανάρρωσης εμποδίζεται. Ο ρόλος του συντρόφου σ'αυτό το σημείο, σ'αυτή τη φάση αναδιοργάνωσης του θύματος, είναι πολύ σημαντικός αρκεί να σημειώσουμε ότι το 35% των ζευγαριών χωρίζουν (Jane Dowdeswell (1986)).

Οι γυναίκες φοβούνται ότι είναι ανίκανες να δημιουργήσουν σχέσεις ή αν έχουν κάποια σχέση πιστεύουν ότι ο σύντροφος θα σκέφτεται διαφορετικά γι'αυτές και ίσως να

μην τις βρίσκουν πια ελκυστικές. Επίσης σ'αυτές τις γυναίκες θυμάτα έχει καταστραφεί η εμπιστοσύνη προς όλους τους άνδρες και κάνουν κάθε σεξουαλική εμπειρία να μοιάζει με τον βιασμό. Η κατάσταση είναι πιο δύσκολη όταν η γυναίκα έχει βιαστεί από κάποιον γνωστό της (Jane Dowdeswell (1986)).

Ο σύντροφος, όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell (1986), είναι ένα από τα κρυφά θύματα του βιασμού (όπως η γυναίκα έτσι και ο άνδρας είναι θύμα των μύθων που περιβάλλουν τον βιασμό) και αισθάνονται το ίδιο μπερδεμένοι. Ο σύντροφος μπορεί να νοιώσει απορριψη ή σύγχυση με το ότι η γυναίκα θέλει μόνο να την κρατάει και να την αγκαλιάζει αλλά τίποτε άλλο πέρα απ'αυτό.

Μπορεί να αισθάνεται απειλημένος και ανεπαρκής, προσβεβλημένος γιατί η γυναίκα τον σχετίζει με τον βιαστή ή βλέπει τις προσεγγίσεις του σαν τον βιασμό. Επίσης μπορεί να νοιώσει θυμό επειδή χρησιμοποιήθηκε βία ενάντια στη γυναίκα τους και στην συνέχεια μπορεί να αισθάνεται απειλημένος ξένος. Πολλοί επίσης αισθάνονται υπεύθυνοι γι'αυτό που συμβαίνει στην γυναίκα τους. Αυτό μπορεί να τους κάνει υπερπροστατευτικούς. Από την άλλη μεριά όμως υπάρχουν και εκείνοι οι άνδρες (σύντροφοι) που θεωρούν τις γυναίκες υπεύθυνες για τον βιασμό τους και τις χεμίζουν ενοχές! "Ίσως σου αξιζε ο βιασμός", "είσαι πρόστυχη", "έκανες σεξ μαζί του", "περίμενα από εσένα να πολεμήσεις μέχρι τέλος".

Ο σύντροφος για να βοηθήσει το θύμα θα πρέπει να δείξει κατανόηση και υποστήριξη. Θα πρέπει να έχει υπομονή και κυρίως μην ρίξει το φταίξιμο στο θύμα. Σημαντικό είναι επίσης η γυναίκα να μην πιεστεί να κάνει σεξ και δεν είναι

ασυνήθιστο παρά μάλλον κοινό, όσο ευγενικά και στοργικά να έχουν σεξ, να αναβιώσει η γυναίκα τον βιασμό της. Δεν πρέπει να ληφθεί από τον σύντροφο ως προσωπική απόρριψη. Τα πράγματα πρέπει να έρθουν με την ώρα τους (Jane Dowdeswell (1986)).

Όπως ενημερώνει η Jane Dowdeswell (1986), εκτός από τις γυναίκες που αναρρώνουν και ξεπερνούν τον βιασμό τους με την βοήθεια των συγγενών ή φιλικών προσώπων υπάρχουν και οι γυναίκες εκείνες θύματα α) που κρύβουν τον βιασμό τους από συγγενείς και φίλους και β) που κρύβουν τον βιασμό τους εκτός από τους συγγενείς και τους φίλους και από τον "εαυτό τους".

α) Στην πρώτη περίπτωση οι γυναίκες αφήνουν τον εαυτό τους να υποφέρει χωρίς να μοιράζονται τον πόνο τους με το οικογενειακό ή οικείο περιβάλλον τους. Μερικές το θεωρούν πολύ προσωπικό, άλλες όμως δεν μιλούν για να μην υποφέρουν και οι γύρω τους. Αυτό είναι λάθος γιατί η οικογένεια είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάρρωση και είναι απαραίτητο να ξέρουν πως αισθάνονται οι γυναίκες αυτές.

β) Στη δεύτερη περίπτωση οι γυναίκες θύματα "κρύβουν το συμβάν όχι μόνο από τους συγγενείς και φίλους, αλλά και από τον εαυτό τους προσπαθώντας να συνεχίσουν τη ζωή τους σαν να μην συνέβη αυτό το συμβάν, δηλαδή ο βιασμός. Όμως όταν τα πράγματα πηγαίνουν στραβά τότε ενστικτωδώς ανακαλούμε όλες τις κακές στιχμές μας, και τότε έρχεται στην επιφάνεια ο βιασμός. Ο μόνος τρόπος αντιμετώπισης του βιασμού από την γυναίκα θύμα είναι να συνειδητοποιήσει το συμβάν και να το

αντιμετωπίσει όσο το δυνατόν γρηγορότερα.

Φανερό είναι απ'όλα τα παραπάνω πως οι σχέσεις του θύματος με οικογένεια και σύντροφο, δοκιμάζονται. Οικογένεια και σύντροφος πρέπει να δείξουν κατανόηση, υπομονή, πρέπει να βοηθήσουν το θύμα να αντιμετωπίσει τα συναίσθημά του, ενώ οι ίδιοι, δηλαδή οικογένεια και σύντροφος, πρέπει να αντιμετωπίσουν και αυτοί τα συναίσθημά τους από μόνοι τους.

Τέλος να σημειώσουμε ότι οι γυναίκες - θύματα που δεν έχουν υποστηρικτικό περιβάλλον ή που έχουν, αλλά δεν δέχονται την βοήθεια του, καλό θα ήταν σ'αυτές τις περιπτώσεις να στρέφονται προς κάποιες αρμόδιες υπηρεσίες / οργανώσεις.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΒΙΑΣΜΟΥ

Η Άννα Χατζηγιαννάκη (1993) παραθέτει την επιστημονική έρευνα που έγινε στην Ελλάδα για την σεξουαλική βία σε βάρος των γυναικών που δημοσιεύτηκε το 1987 από τις κυρίες Μαρία Δρακοπούλου και Τασία Χαντζή με τίτλο "Παραβιασεις της ερωτικής ελευθερίας των γυναικών". Από τις 511 γυναίκες που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο της έρευνας, προέκυψε το γενικό συμπέρασμα ότι οι γυναίκες που υφίστανται σεξουαλική βία, δεν ανήκουν στις λεγόμενες "ομάδες υψηλού κινδύνου". Είναι συνηθισμένες γυναίκες εκ των οποίων οι μισές έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά μια τουλάχιστον φορά από 4 έως 12 ετών, και μια στις 5 υπήρξε τουλάχιστον μια φορά θύμα βιασμού.

Η πλειοψηφία τους κατοικεί σε μεγάλες πόλεις, έχει αρκετά υψηλό μορφωτικό επίπεδο και οι μισές τουλάχιστον υπέστησαν σεξουαλική επίθεση μεταξύ 13 και 16 ετών. Οι περισσότερες πράξεις σεξουαλικής βίας δεν καταγγέλθηκαν ποτέ και φυσικά δεν διώχτηκαν οι δράστες.

Σύμφωνα με μια έρευνα που έγινε με ανώνυμα ερωτηματολόγια μέσω του γυναικείου περιοδικού "Πάνθεον" τον Σεπτέμβριο 1985 με τίτλο και εδώ "Παραβιασεις της ερωτικής ελευθερίας των γυναικών" φάνηκε πως το 32,9% των περιπτώσεων βιασμού ή απόπειρας βιασμού επρόκειτο για την πρώτη σεξουαλική εμπειρία των γυναικών. Οι επιπτώσεις ήταν σοβαρές: 71,8% ψυχολογικά προβλήματα, 36% ψυχοσωματικές διαταραχές, 42,3% είχαν σεξουαλική επιθυμία μετά 2 χρόνια και περισσότερο, 77,3% πρότειναν κάθειρξη πολλών ετών ως τιμωρία, ενώ 67,7% θεωρούν ότι οι βιαστές έχουν ανάγκη

ψυχοθεραπείας (Εθνική έκθεση για την σωματική και σεξουαλική βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα).

Σε πολύ πρόσφατες έρευνες που έγιναν στις ΗΠΑ σε συνολο 646 βιασμών, τα 51 θύματα ήταν κάτω των 10 ετών, τα 123 μεταξύ 10 και 14 ετών, ενώ τα 150 υπερήλικές γυναίκες πάνω των 60 ετών (Άννα Χατζηγιαννάκη, 1993).

Η Άννα Χατζηγιαννάκη (1993) παραθέτει στοιχεία του Ο.Η.Ε. που δόθηκαν στην δημοσιότητα στις αρχές Αυγούστου του 1991 και αποκαλύπτεται ενδεικτικά ο αριθμός των γυναικών που έπεσαν θύματα βιασμού μεταξύ 1980-85. Αναφέρεται η λέξη "ενδεικτικά" αφενός επειδή δεν μπόρεσαν να συγκεντρωθούν στοιχεία απ'όλες τις χώρες και αφετέρου αναφέρεται ο αριθμός των γυναικών που τόλμησαν να καταγγείλουν τον βιασμό που υπέστησαν. Οι άλλες θα μείνουν σιωπηλά θύματα!

Βιασμοί στον κόσμο από το 1980 μέχρι το 1985

ΧΩΡΑ	ΑΝΑΦΕΡΘΕΝΤΕΣ ΒΙΑΣΜΟΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ 19-59 ΕΤΩΝ ΣΤΙΣ 100.000 ΓΥΝΑΙΚΕΣ
Η.Π.Α.	114
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	92
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	40
ΣΟΥΗΔΙΑ	34
ΚΑΝΑΔΑΣ	30
ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	27
ΙΣΡΑΗΛ	25
Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑ	24
ΔΑΝΙΑ	20
ΠΟΛΩΝΙΑ	14
ΓΑΛΛΙΑ	11
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	10
ΙΤΑΛΙΑ	10
Μ. ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ	9
ΙΣΠΑΝΙΑ	8
ΙΑΠΩΝΙΑ	7
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	4
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	4

(Δεν υπήρξαν στοιχεία του ΟΗΕ για την Ελλάδα για την χρονιά εκείνη, αλλά από στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας για το ίδιο χρονικό διάστημα, προκύπτει πως αναφέρθηκαν ότι έπεσαν θύματα βιασμού 2 στις 100.000 ελληνίδες).

Έκθεση της Αμερικανικής Γερουσίας ανέφερε ότι το 1990 ήταν η χρονιά με τους περισσότερους βιασμούς γυναικών στην ιστορία των ΗΠΑ. Ο αριθμός των θυμάτων βιασμού ξεπέρασε τις 100.000 Αμερικανίδες μέσα στο 1990. Σύμφωνα με την έκθεση της Αμερικανικής Γερουσίας μέσα στο 1990 οι Αμερικανίδες είχαν 8 φορές περισσότερες πιθανότητες να πέσουν θύμα βιασμού απ'ότι οι Ευρωπαίες. Συγκεκριμένα μια Αμερικανίδα μέσα στη χρονιά εκείνη είχε 200 φορές περισσότερες πιθανότητες να πέσει θύμα απ'ότι μια Πορτογαλίδα, 46 φορές από ότι μια Ελληνίδα, 26 φορές απ'ότι μια Γιαπωνέζα, 23 φορές απ'ότι μια Ιταλίδα και 8 φορές απ'ότι μια Γαλλίδα (Άννα Χατζηγιαννάκη, 1993).

Η Άννα Χατζηγιαννάκη (1993) αναφέρει κάτι που προέκυψε με τις ξένες τουρίστριες στην Ελλάδα, λίγα χρόνια πριν! Το καλοκαίρι του 1988 η αύξηση των κρουσμάτων σεξουαλικής βίας προς νεαρές, αλλοδαπές τουρίστριες, ειδικά στους καλοκαιρινούς μήνες, οδήγησε την αστυνομία σε βαθύτερες έρευνες γύρω από την σύμπτωση καλοκαιρινών διακοπών και σεξουαλικών επιθέσεων. Προέκυψαν λοιπόν στοιχεία που έδειχναν ότι ορισμένες τουρίστριες, πριν ξεκινήσουν για τις διακοπές τους έκαναν στη χώρα τους ειδικές ασφάλειες, στις οποίες προβλεπόταν αποζημίωση σε περίπτωση βιασμού. Κατήγγειλαν λοιπόν βιασμό ή απόπειρα βιασμού στη χώρα που έκαναν τις διακοπές τους πιστοποιητικό καταγγελίας και

μ' αυτό εισέπρατταν από την ασφάλειά τους κάποιο ποσό. Φυσικά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το "κόλπο" εφήρμοσε κάποια μειοψηφία και ότι πολλές περιπτώσεις καταγγελίας σεξουαλικής βίας που έκαναν οι τουρίστριες ήταν πέρα για πέρα αληθινές και δυσφημιστικές του τουρισμού μας.

Η Άννα Χατζηγιαννάκη (1993) αναφέρει επίσης ότι το 1990 όπου οι ΗΠΑ κατέκτησαν την θλιβερή ^{θλιβή} πρώτη σε βιασμούς ελληνικές γυναίκες οργανώσεις υπολόγισαν λαμβάνοντας υπόψη την σιωπή πολλών θυμάτων τα εξής! Μόνο μέσα στην δεκαετία 1977-1987 τα θύματα βιασμού στην Ελλάδα ήταν πάνω από 10.000 γυναίκες. Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, μόνο το 15-20% των βιασμών καταγγέλλονται στην αστυνομία και μόνο το 10% των βιασμών τιμωρείται τελικά. Το 70% των βιασμών γίνεται σε κατοικημένη περιοχή, τόσο στην διάρκεια της νύχτας όσο και της ημέρας και ηλικία των γυναικών που υφίστανται βιασμό είναι μεταξύ 13-24 ετών, ενώ τα κοριτσάκια 10-12 χρονών δέχονται σεξουαλική απειλή κυρίως από τα άτομα του στενού τους περιβάλλοντος.

Παρατηρούμε πως τα δεδομένα που υπάρχουν για τον βιασμό είναι πολύ λίγα και μάλιστα στον ελληνικό χώρο. Και αυτά τα δεδομένα που υπάρχουν είναι αποτέλεσμα ατομικών ή ομαδικών πρωτοβουλιών και όχι με πρωτοβουλία και μέριμνα της πολιτείας.

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΒΙΑΣΜΟΥ

Οι παρακατω μαρτυρίες γυναικών αποδεικνύουν πως ο βιασμός μπορεί να γίνει οποιαδήποτε στιγμή, σε οποιοδήποτε μέρος, και από οποιονδήποτε ακόμα και συγγενή. Άρα είναι δύσκολο κάτω από αυτές τις συνθήκες η γυναίκα να αντιμετωπίσει ή ακόμα και να προλάβει τον βιασμό της.

Η Άννα Χατζηγιαννάκη (1993-σελ.11) εντοπίζει κάποιες μαρτυρίες γυναικών θυμάτων βιασμού που έχουν δημοσιευτεί σε εφημερίδες:

"Ένα βράδυ με πήρε βόλτα με το αυτοκίνητο για να μιλήσουμε για τελευταία φορά, μου είπε, και μετά θα έπαυε να με ενοχλεί. Με βίασε. Με χτύπησε στο πρόσωπο όταν αρνήθηκα και μου είπε πως θα έβγαλνε στο χωριό και θα έλεγε πως πήγα μαζί του. Γυρίσα στο σπίτι, το είπα στη μάνα μου, πήγαμε στην αστυνομία του κάναμε μήνυση. Τι τα ψάχνεις τώρα; Γιατί να τα θυμάμαι; Ούτε και οι αστυνομικοί με πίστεψαν. Με ρωτούσαν τι φορούσα εκείνο το βράδυ, αν είχα μίνι φούστα, αν ήθελα και εγώ να πάω μαζί του, αλλά φοβόμουν τον πατέρα μου ... (Εφημερία ΤΑ ΝΕΑ, 1991).

"...Εριξαν υπνωτικό στο καφέ μου, φρόντισαν να κλείσουν την καφετέρια και μείναμε μονοί. Δεν θυμάμαι τι ακριβώς μου έκαναν. Ξέρω μόνο ότι δύο μέρες αργότερα βρήκα τις αισθήσεις μου, πονούσα σε όλο μου το κορμί, τα κοσμήματά μου έλειπαν, δεν μπορούσα να αναγνωρίσω τον χώρο γύρω μου. Ακόμη δεν μπορώ να πιστέψω πως το έπαθα εγώ αυτό". (Εφημερίδα ΝΙΚΗ, 1991).

"Εκείνη την ημέρα ο άνδρας μου θα χύριζε πολύ αργά από επαγγελματικό ταξίδι στην επαρχία. Νωρίς το απόγευμα χτύπησε το κουδούνι. Ήταν ο κουνιάδος μου. Ήταν τόσο αγριεμένα τα μάτια του, που κόπηκαν τα πόδια μου. "Φεύγω να πάω στις μητέρας μου" του είπα για να εμποδίσω την είσοδό του στο σπίτι. Εκείνος προφασίστηκε ότι ήθελε να δανειστεί κάτι δίσκους και εισέβαλε σχεδόν στο σπίτι. Με χτύπησε με το χέρι του στο πίσω μέρος του κεφαλιού και εχώ παραπάτησα ζαλισμένη. Μου έκλεισε το στόμα με αυτοκόλλητη ταινία που είχε μαζί του και με έσυρε στην κρεβατοκάμαρα. Έδεσε τα χέρια μου με πουλόβερ στα κάγκελα του κρεβατιού για να μην προκαλέσει σημάδα. Έγινε αυτό που έγινε. Δεν περιγράφεται. Για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα ήθελα να πεθάνω και κοιμόμουν μόνο με ηρεμιστικά" (Εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ 1991).

Επίσης κάποιες μαρτυρίες γυναικών θυμάτων βιασμού αναφέρει και η Μαρί Οντίλ Φαρζιέ (1983, σελ. 24-29):

"Η Βιολέτ είναι 19 χρονών και ζει με την γιαγιά και τον παππού της σ'ένα ορεινό χωριό. Εκείνη την ημέρα πήγε να συναντήσει την φίλη της σ'ένα γειτονικό χωριό. Σταματάει για να πει κάτι στο καφενείο. Στο διπλανό τραπέζι κάθονται πέντε αγόρια, φίλοι της Βιολέτ. Φίλοι παιδικοί. Της προτειναν να την συνοδέψουν στο σπίτι με το αυτοκίνητο. Τι τύχη! Στο δρόμο οι "συμπαθητικοί" φίλοι σταματούν το αυτοκίνητο και Ο ένας από τους πέντε βρίσκει την όλη ιστορία πολύ αποκρουστική για να συμμετάσχει, παρόλα αυτά δεν έχει το κουράγιο να αντιμετωπίσει τους άλλους τέσσερεις και εγκαταλείπει την κοπέλα στη τύχη της. Ήταν φρικτό - βιασμος στο βιασμό, λιποθυμίες, χτυπήματα και πάλι βιασμός.

Τελικά για να ασελήσουν "παρά φύσιν" ανακαλύπτουν το λάδι της μηχανής.

Φτάνοντας σπίτι η Βιολέτ ξαπλώνει χωρίς να πει λέξη. Πονάει όμως και έχει παντού μελανιές. Ανήσυχη, πάει την άλλη ημέρα να συμβουλευτεί έναν γιατρό, που τρομαγμένος από την κατάστασή της, την σπρώχνει να ειδοποιήσει την αστυνομία. Η Βιολέτ δεν το είχε σκεφτεί και άλλωστε δεν θα το είχε τολμήσει.

"Η Πολ ενώ εκκρεμούσε το διαζύγιο της, ζούσε με τις τρεις κόρες της. Μια μέρα συνάντησε στο Παρίσι ένα παιδικό της φίλο, που ήταν εξάλλου ο άνδρας της πιο στενής της φίλης και κείνος χωρισμένος. Είχαν χαθεί από καιρό. Εκείνος ζει στην επαρχία και στο Παρίσι δεν έρχεται παρά για μια επίσκεψη αστραπή για την δουλειά του. Ξανασυναντιούνται επιτέλους. Ελα λοιπόν σπίτι να φας το βράδυ.

Εκείνος έρχεται, γνωρίζει τα παιδιά, γεύμα συμπαθητικό και ζωηρό, γεύμα γεμάτο αναμνήσεις. Είναι αρχά πρέπει να φύγει, αλλά να που δεν ήταν προετοιμασμένος να καθυστερήσει την αναχώρησή του μια μέρα. Δεν έχει κρατήσει δωμάτιο σε ξενοδοχείο. "Βολέψου λοιπόν στο ντιβάνι του σαλονιού, μα βέβαια χωρίς συζήτηση". Γρήγορα σεντόνια, κουβέρτες, ετοιμάζει το κρεβάτι.

Τότε ακριβώς εκείνος την αρπάζει. "Μ'αρέσεις, σε θέλω" δεν είπε τίποτα άλλο. Καμμία απόπειρα να την πείσει. "Μ'αρέσεις, σε θέλω". Πάλεψαν αρκετή ώρα σιωπηλά. "Μου φάνηκε πως βάσταξε ώρες, ήταν πολύ ψηλός, πολύ βαρύς. Δεν ήθελα όμως, δεν ήθελα".

Αδύνατο να φωνάξει, τα παιδιά στο διπλανό δωμάτιο, κυρίως η μικρότερη, θα τρόμαζαν -πως αυτός ο φίλος μπόρεσε να γίνει τόσο κακός; Γιατί θέλει να κάνει κακό στην μαμά; Πως να τους κάνω λοιπόν κάτι τέτοιο, όταν ήδη ζούσαμε μέσα σε προβλήματα εξαιτίας ενός άλλου άνδρα, του πατέρα τους.

Αδύνατο να φωνάξει, να δημιουργήσει σκάνδαλο στο κτίριο μέσ τη νύκτα, όταν για τους γείτονες είναι ήδη κάπως ύποπτο να είσαι χωρισμένη.

Δεν φώναξε, παραδόθηκε. Κι έπειτα πήγε να ξεράσει. Εκείνος είχε τελικά "βολευτεί" στο ντιβάνι του σαλονιού. Το πρωί δεν ήταν πια εκεί. Δεν έκανε μήνυση βέβαια. Πως να εξηγήσει την κατάσταση σ'ένα αστυνόμο ή δικαστή; Ακούχεται κλόλας μέσα της η απάντηση! "Ένας άντρας νύχτα, στο σπίτι σας, ένας φίλος σας ισχυρίζεστε. Ελάτε κυρία μου". Και έπειτα είναι βέβαιο ότι μ'όλα αυτά θα δυσκόλευε το διαζύγιο"

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ι V

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV

Ο ΑΝΤΡΑΣ - ΔΡΑΣΤΗΣ

ΜΥΘΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΑΣΤΗ

Για τη Δανάη ήταν η "χρυσή βροχή". Για τη Κοκκίνοσκουφίτσα ο "κακός λύκος". Για τη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα είναι ο "δράκος". Πάντα η προσωπικότητα του βιαστή ήταν καλυμμένη με ένα πέπλο μυστηρίου που πυροδοτούσε τη φαντασία, με αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας σειράς μύθων γύρω από το θέμα αυτό. Οι μύθοι που κυριαρχούν είναι οι εξής:

- Ο μύθος του ψυχοπαθή βιαστή. Κατά τη Φωτεινή Τσαλίκου (1989), τα επίθετα που συνήθως χρησιμοποιούνται για να σκιαγραφηθεί η προσωπικότητα του βιαστή είναι ψυχοπαθής, μανιακός, σχιζοφρενής. Μια άποψη που στηρίζεται από τις ψυχοπαθολογικές θεωρήσεις για το βιασμό.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί οι θεωρίες αυτές υποστηρίζουν ότι ο βιαστής είναι ένα ψυχικά διαταραχμένο άτομο.

Μάλιστα, όπως αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκου (1989), μια έρευνα που έγινε στις φυλακές Sing-Sing, δείχνει ότι το 70% των βιαστών πάσχουν από σχιζοφρένεια. Παρά το γεγονός αυτό, η αυξημένη ψυχοπαθολογία των εγκλειστων στις φυλακές βιαστών, δεν μπορεί να θεμελιώσει την άποψη ότι η διάπραξη του βιασμού σχετίζεται με την ψυχική νόσο. Οι ψυχοπαθολογικές καταστάσεις που παρατηρούνται σε κρατούμενους βιαστές ενδέχεται να είναι συνέπεια της εμπειρίας του εγκλεισμού μάλλον, παρά αιτία διάπραξης του βιασμού.

Επιπλέον, όπως επισημαίνει η Φωτεινή Τσαλίκου

(1989), η ομάδα αυτή δεν είναι αντιπροσωπευτική του συνόλου των βιαστών. Είναι γνωστό ότι ελάχιστοι βιασμοί δηλώνονται στην αστυνομία, ενώ ένας ακόμα μικρότερος αριθμός βιαστών τελικά καταδικάζεται. Οι έγκλειστοι δεν αποτελούν ένα τυχαίο δόγμα βιαστών, αλλά το αποτέλεσμα μιας αυστηρής διαδικασίας επιλογής και φιλτραρίσματος των μηχανισμών της επίσημης κοινωνικής αντίδρασης.

Εξάλλου οι θυματολογικές έρευνες έρχονται να καταρρίψουν την ψυχοπαθολογική εικόνα του βιαστή. Φανερώνουν σαφώς ότι ο μέσος βιαστής δεν ανταποκρίνεται καθόλου στην εικόνα του ψυχοπαθή περιθωριακού εγκληματία. Αντίθετα υπάρχει ένας σημαντικά υψηλός αριθμός μη επισημασμένων βιαστών, που ανήκει στην κατηγορία των "ψυσιολογικών" ευύποληπτων πολιτών (Φ.Τσαλίκου, 1989)

- Βιαστές είναι μόνο οι "αλήτες". Οι ταξικές διακρίσεις υπάρχουν πάντοτε. Άκομα και στον χαρακτηρισμό κάποιου ως βιαστή.

Όπως αναφέρει η Φ.Τσαλίκου (1989), είναι διάχυτη η άποψη που υποστηρίζει ότι οι βιαστές προέρχονται από τα χαμηλότερα κοινωνικο - οικονομικά στρώματα και είναι συνήθως άνεργοι, χαμηλής μόρφωσης ή με "αναξιόπρεπες" επάγγελμα.

Οι θεωρίες του υποπολιτισμού της βίας και της έλλειψης αποθεμάτων έρχονται να στηρίξουν την άποψη αυτή.

Κατά την Φωτεινή Τσαλίκου (1989), τα στερεότυπα επηρεάζουν σημαντικά τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης. Η επίδρασή τους επεκτείνεται ακόμα και στις δικτυικές αρχές. Τα άτομα των υποβαθμισμένων κοινωνικά τάξεων, που ανταποκρίνονται στο στερεότυπο του εγκληματία που

περιγράφηκε παραπάνω, είναι περισσότερο ορατά στην αστυνομία, πράγμα που δεν συμβαίνει με τους εγκληματίες της άρχουσας τάξης. Αυτό έχει ως συνέπεια στις στατιστικές να παρουσιάζεται ένας συντριπτικά μεγάλος αριθμός βιαστών που ανήκει στις χαμηλότερες κοινωνικά τάξεις. Οι άνδρες των μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων προστατεύονται περισσότερο από τις δικαστικές διώξεις.

Όπως αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκου (1989), οι Wei και Borges επισημαίνουν ότι τα θύματα βιασμού που προέρχονται από μεσοαστικές τάξεις καταφεύγουν συνήθως σε γυναικολόγους, ψυχιάτρους ή σε ιδιωτικά νοσοκομεία προκειμένου να εξασφαλίσουν εχεμύθεια, ενώ τα λιγότερο προνομιακά θύματα, όσα δηλαδή προέρχονται από χαμηλότερες κοινωνικές τάξεις, αναγκάζονται να καταφύγουν σε δημόσια νοσοκομεία, όπου γίνονται περισσότερο ορατά στις δικαστικές αρχές. Το γεγονός αυτό ενισχύει τη δημιουργία μιας πλάσματικής υπερ-εκπροσώπησης των βιαστών που προέρχονται από χαμηλά κοινωνικά στρώματα.

- Ο μύθος της ισχυρής βιολογικής παρόρμησης. Κατά την Φωτεινή Τσαλίκου (1989), υπάρχει μια ευρέως διαδεδομένη αποψη σύμφωνα με την οποία ο άντρας διακατέχεται από ισχυρότατες βιολογικά σεξουαλικές επιθυμίες, που έχουν ανάγκη άμεσης ικανοποίησης. Κάτω από αυτό το πρίσμα, ο βιασμός συνιστά ένα είδος "νομοτελικής" εκτόνωσης μιας επείγουσας βιολογικής ανάγκης. Ο βιαστής απλά υπακούει σε μια ισχυρή σεξουαλική παρόρμηση.

Όμως τα ερευνητικά δεδομένα δείχνουν ότι ένα 60% των βιαστών έχει κανονική σεξουαλική ζωή, ενώ όπως προκύπτει από

επιστημονικές μελέτες το μεγαλύτερο ποσοστό βιασμών είναι προσχεδιασμένο, γεγονός που απορρίπτει το στοιχείο του αυθόρμητισμού (Amir, 1971).

ΤΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΟΥ ΒΙΑΣΤΗ

Η Άννα Χατζηγιαννάκη (1993) αναφέρει πως η έρευνα που πραγματοποιήθηκε και δημοσιεύτηκε το 1987 από τη Μαρία Δρακοπούλου και Τασία Χαντζή με τίτλο "Παραβιάσεις της ερωτικής ελευθερίας των γυναικών", οδήγησε σ'ένα γενικό συμπέρασμα σ'ένα γενικό συμπέρασμα που δίνει το πορτραίτο το βιαστή ή του επίδοξου βιαστή! Η ηλικία του είναι μεταξύ 30 και 60 ετών, πράγμα που δείχνει ότι είναι άνδρες σε πλήρη ακμή, οικογενειάρχες, και αποκαταστημένοι οικονομικά. Από τα ελληνικά δεδομένα βιασμών που έφτασαν μέχρι την αστυνομία αποκαλύφθηκαν τα εξής στοιχεία! "Από τους 158 άνδρες που καταδικάστηκαν για βιασμό, ασέλγεια ή αποπλάνηση παιδιού, οι 77 ήταν έγγαμοι με παιδιά". Επίσης ο επιτιθέμενος είναι πολύ συχνά γνωστός του θύματος. Μάλιστα όσο μικρότερη είναι η ηλικία του θύματος και όσο σοβαρότερη η επίθεση τόσο αυξάνεται το ποσοστό των επιτιθέμενων που είναι γνωστοί ή από οικογενειακό περιβάλλον.

Η Άννα Χατζηγιαννάκη (1993) παραθέτει και πιο πρόσφατες έρευνες και στατιστικές που έγιναν σε διεθνές επίπεδο και παρουσιάστηκαν σε έκθεση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και φαίνεται ότι ο βιαστής ή το άτομο που αποπειράται να βιάσει, προέρχεται στις 58 από τις 100 περιπτώσεις από τον κύκλο των γνωστων του θύματος, ενώ το 32% από τον πολύ στενό κύκλο του θύματος. Συγκεκριμένα σε σύνολο 100 βιασμών το 10% των βιαστών ήταν αμυδρώς γνωστοί στο θύμα, το 14,4% γνωστοί του θύματος, το 19,3% γείτονες, το 6% φίλοι, το 5% φίλοι της οικογένειας και το 2,5% συγγενείς. Επίσης σύμφωνα με τις ίδιες έρευνες ο βιαστής δεν

είναι σεξουαλικά στερημένος, ούτε αμόρφωτος και δεν υπακούει σε παρόρμηση της στιγμής. Το 70% των βιασμών και το σύνολο σχεδόν των ομαδικών βιασμών έχουν προσχεδιαστεί .

Από τα παραπάνω αλλά και σύμφωνα με την Ansa Neulenbelt (1984) συμπεραίνουμε πως οι βιαστές δεν είναι πάντα οι απωθητικοί τύποι που βγαίνουν ξαφνικά από τους θάμνους και σου επιτίθενται στα σκοτεινά δρομάκια ή σε ένα έρημο πάρκο. Τις περισσότερες φορές είναι γνωστοί, φίλοι, γείτονες, σύζυγοι κ.τ.λ. και οι βιασμοί συμβαίνουν μέσα στο σπίτι ή σε ένα περιβάλλον που ένοιωθες ασφάλεια και άνεση.

Ποιό είναι όμως το ψυχολογικό πορτραίτο του βιαστή;

Όπως αναφέρει ο θάνος Ασκητής (1993) σεξολόγος, ο βιαστής θέλει κυρίως να τιμωρήσει και να ισοπεδώσει τόσο την γυναίκα που την μετατρέπει σε αντικείμενο. Μόνο μ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να την πλησιάσει, γιατί διαφορετικά την φοβάται και την αποφεύγει. Δεν τολμά να της δείξει τα συναισθήματά του, δεν μπορεί να τις εκφράσει τις ερωτικές του διαθέσεις διεκδικώντας την σαν άνδρας με ταυτότητα και προσωπικότητα. Επιτίθεται μ' όλη την δύναμη στην αδύναμη γυναίκα γιατί δεν μπορεί διαφορετικά να της δείξει την παρουσία του και την δύναμή του. Φοβάται την σεξουαλική αμφισβήτηση έτσι επιβάλλοντας με τη βία τον εαυτό του, επιβεβαιώνεται κατά κάποιο τρόπο για την σεξουαλικότητά του μη αφήνοντας στο θυμα περιθώρια για αρνηση, απόρριψη ή αμφισβήτηση.

Ο Κλεάνθης Γρίβας (1987) αναφέρει για το ψυχολογικό πορτραίτο του βιαστή: Ο βιαστής από ψυχολογική αποψη είναι ένα άτομο κοινωνικά και σεξουαλικά καταπιεσμένο και ανεπαρκές που δίνει διέξοδο στα προβλήματά του αναπτύσσοντας

υπέρμετρα το στοιχείο της επιθετικότητας. Είναι άτομο ανασφαλές, δειλό και αβέβαιο που λατρεύει εκείνη τη δύναμη που του επιτρέπει να εξουσιάζει απόλυτα κάποιον άλλον ενώ ταυτόχρονα υποτάσσεται σε κάθε είδος εξουσίας. Έτσι οι βιαστές θέλουν να επιτίθενται σε άτομα αδύναμα, ανυπεράσπιστα και μυϊκά κατώτερα. Ερεθίζονται από τα άτομα αυτά αλλά είναι εντελώς αντιφατικοί. Διακατέχονται μεν από σεξουαλικές επιθυμίες, αλλά ντρέπονται γι'αυτές. Ποθούν την γυναίκα, αλλά αντιμετωπίζουν υποτιμητικά τις γυναίκες. Υπερηφανεύονται για την σεξουαλική τους δύναμη αλλά βασανίζονται από τον φόβο της σεξουαλικής ανεπάρκειας. Βιάζει μια γυναίκα και αποκτά μ'αυτό τον τρόπο μια ταυτότητα. Ταυτόχρονα ατομική και φυλετική. Επιβεβαιώνει τον εαυτό του και είναι ένας άνδρας.

Σε συνέντευξη της Μαριέττα Ρήγα, ψυχολόγου, από την Ρίτα Βελώνη (1993) αναφέρει πως οι βιαστές πάνω στα γυναικεία σώματα που βιάζουν και κακοποιούν βγάζουν όλες τους τις φαντασιώσεις! Κυριαρχίας, εξουσίας, επιθετικότητας, θριάμβου. Και όσο πιο πολύ βλέπουν το θύμα να υποφέρει τόσο πιο πολύ αντλούν ηδονή. Μάλιστα το γεγονός ότι παραβιάζουν και τον νόμο δημιουργεί ακόμη μεγαλύτερη υπεροχή. Και είναι τόσο μεγάλη η συγκίνηση αυτής της υπεροχής που δεν υπολογίζουν τίποτα. Ούτε το θύμα που βρίσκεται σε κατάσταση τρόμου, ούτε τις τυχόν συνέπειες που θα αντιμετωπίσουν σαν επακόλουθο της πράξεώς τους από τον νόμο.

Παραπάνω είδαμε τις απόψεις ειδικών για το ψυχολογικό πορτραίτο του βιαστή και παρατηρήσαμε πολλά κοινά σημεία. Το βασικότερο κοινό σημείο είναι πως οι βιαστές είναι άτομα

ανεπαρκή και ανασφαλή, που προσπαθούν μέσω της επιθετικότητας να επιβεβαιωθούν.

Όσον αφορά την σεξουαλική ζωή των βιαστών ο Θάνος Ασκητής (1993), αναφέρει ότι έρευνες έχουν δείξει πως το 60% των βιαστών είναι παντρεμένοι με κανονική σεξουαλική ζωή.

Υπάρχει όμως και η αντίθετη άποψη που επισημαίνεται από την Άννα Χατζηγιαννάκη (1993, σελ.8-9), και είναι του Νίκου Ζακόπουλου σεξολόγου και θεατρικού συγγραφέα, που υποστηρίζει ότι: "Οι περισσότεροι βιαστές δεν έχουν ποτέ κανονική σεξουαλική ζωή. Δηλαδή ανανίζονται πολλές φορές, είναι ηδονοβλεψίες, δεν έχουν επιτυχία στις γυναίκες. Όλοι αυτοί που είναι βιαστές έχουν προβλήματα και πρόωρη εκσπερμάτωση και αστυσία και τα πάντα".

Το ερώτημα που πλανιέται όσο αφορά το πορτραίτο του βιαστή είναι αν ο βιαστής δημιουργείται. Και αν δημιουργείται πως δημιουργείται; Για το πως δημιουργείται υπάρχουν αρκετοί προσανατολισμοί!

Η Μαριέττα Ρήγα όπως αναφέρει η Ρίτα Βελώνη (1993- σελ. 44), λέει: Το γεγονός ότι υπάρχουν άνδρες μειωμένης σεξουαλικής ικανότητας που τους φέρνει αντιμέτωπους με δύσκολες καταστάσεις σχετικά με τις γυναίκες και η κακή εικόνα που έχει κάποιος για τον εαυτό του, μπορεί να γίνει αφορμή ένας άνθρωπος με ήσυχη φαινομενικά ζωή να αναπτύξει εσωτερική έντονη επιθετικότητα προς το άλλο φύλο. Έτσι ακριβώς γιατί η γυναίκα δεν έχει την αντίστοιχη μυϊκή δύναμη, επομένως δεν έχει την ικανότητα να αντεπιτεθεί σε μια βίαιη συμπεριφορά και με την δικαιολογία ότι προσεγγίζει την γυναίκα σεξουαλικά κατορθώνει να σώσει το γόητρο του.

Η Μαριέττα Ρήγα προσανατολίζεται και προς άλλον φορέα όπως αναφέρει η Ρίτα Βελώνη (1993): Την οικογένεια, το οικογενειακό περιβάλλον που μεγαλώνει ο βιαστής παίζει σημαντικό ρόλο. Ένα διαλυμένο οικογενειακό περιβάλλον χωρίς στοργή και φροντίδα, δεν επιτρέπει την εκδήλωση αγάπης και επικοινωνίας που χρειάζεται ένα παιδί για να μεγαλώσει και να γίνει συνειδητοποιημένος άνδρας και σύντροφος. Πολλοί βιαστές μεγάλωσαν με γονιούς αυταρχικούς, σκληρούς, απρόσιτους που τους έδωσαν την "γραμμή πλεύσεως". Η βίαιη συμπεριφορά του πατέρα προς την μητέρα συχνά καταγράφεται στην τρυφερή ηλικία στο μυαλό τους έτσι ώστε ενήλικοι πλέον να επαναλαμβάνουν το ίδιο σενάριο.

Επίσης το παιδί βιαστής μπορεί να μεγάλωσε με μια μητέρα η οποία ασκούσε απόλυτη κυριαρχία και χέμιζε το παιδί με οργή ή αντίθετα επειδή είχε μια πολλή προστατευτική μητέρα που κάποια στιγμή διόγκωσε το εγώ του αγοριού της ώστε αυτό μεγαλώνοντας να θέλει να κυριαρχήσει πάνω σε οποιαδήποτε γυναικεία μορφή.

Η άποψη του κ. Ζακόπουλου για την "δημιουργία βιαστών" όπως αναφέρει η Άννα Χατζηχιαννάκη (1993 - σελ.8), προσανατολίζεται προς την "κοινωνία μας που πάσχει από μανιοπορνική και πορνοκαταθλιπτική ψύχωση. Οι άνθρωποι εκπαιδεύονται από τα ίδια τα μέσα μαζικής επικοινωνίας να θαυμάζουν τους δολοφόνους και τους βιαστές, να θέλουν να γίνουν δολοφόνου και βιαστές για να γίνουν γνωστοί, να αποκτήσουν ανδρισμό".

Πάνω στην ίδια άποψη η Ρίτα Βελώνη (1993 -σελ.44) αναφέρει ότι η Μαριέττα Ρήγα υποστηρίζει ότι "η πληκτική ζωή

της μεγαλούπολης, τα ερεθίσματα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, βίντεο, τηλεόραση, περιοδικά, κ.τ.λ. διεκείρουν την φαντασία ως προς την σεξουαλικότητα".

Πάντως δεν πρέπει κάποιος να είναι απόλυτος με τις παραπάνω απόψεις, όπως άλλωστε υποστηρίζουν και οι ίδιοι οι ερευνητές, ότι δηλαδή η προσωπικότητα του βιαστή καλλιεργείται από το μη σωστό οικογενειακό περιβάλλον ή από τα ερεθίσματα από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας κ.τ.λ. γιατί υπάρχει ο κίνδυνος να γίνει το εξής λάθος! Να προσεχχιστεί το θέμα του βιασμού με συμπάθεια και ο βιαστής να αντιμετωπιστεί ως ένα άτομο δυστυχή που χρειάζεται συμπόνοια ακόμα και συμπάθεια.

ΤΥΠΟΙ ΒΙΑΣΤΩΝ

Ο Θανος Ασκητής (1993) αναφέρει πως αν δούμε πιο συγκεκριμένα τα ψυχολογικά χαρακτηριστικά ενός βιαστή - θύτη, θα τον τοποθετούσαμε σε τέσσερις διαφορετικούς τύπους μορφής βίας, ως προς τον σεξουαλικό βιασμό:

- Ο πρώτος - Ο ψυχικά ανισόροπος βιαστής

Νοιώθουν θυμό για δικούς τους άγνωστους λόγους και χρησιμοποιούν τον βιασμό όχι για να αντλήσουν σεξουαλική ηδονή, αλλά για να μειώσουν, να εξευτελίσουν και να τραυματίσουν το θύμα (ακόμη και να το σκοτώσουν και να το εξαφανίσουν στο τέλος). Συνήθως το θύμα μπορεί να είναι τελείως άγνωστο, αλλά να έχει κοινωνικά θέσεις που είναι "αυθεντικές" για τον βιαστή (πρόσωπα καλλιτεχνικά κ.λ.π.).

- Ο δεύτερος - Ο σεξομανής βιαστής

Εκφράζει πολύ λίγη βία. Ο στόχος του είναι η σεξουαλική ικανοποίηση και όχι η εκμηδένιση του θύματος, αλλά μπορεί να χρησιμοποιήσει μεγαλύτερη επιβολή βίας για να νικήσει το θύμα του μπορεί να ανασταλεί και να εγκαταλείψει την προσπάθεια του. Τα θύματά του δεν είναι τυχαία, αλλά προϋπάρχουν στον χώρο της φαντασίας του.

- Ο τρίτος - Ο σαδιστής βιαστής

Είναι ο χειρότερος τύπος βιαστή επισημαίνουν οι ψυχολόγοι. Είναι ο πιο νοσηρός και ο πιο επικίνδυνος.

Συνήθως κακοποιεί με αφάνταστη αγριότητα το θύμα του ή το σκοτώνει. Μέσα του στο διαταραχμένο του μυαλό κάθε αντίσταση του θύματος (για την προστασία της ζωής του) ερμηνεύεται ως πρόκληση. Έτσι όσο το θύμα αντιστέκεται τόσο αυξάνεται η δική του διέγερση και εξάπτεται η σαδιστική του επιθυμία.

- Ο τέταρτος - Ο παρορμητικός, ευκαιριακός βιαστής

Χαρακτηρίζεται από έλλειψη θυμού και σεξουαλικής πείνας χωρίς σαδιστικές τάσεις. Βλέποντας να γεννιέται μια ευκαιρία για σεξουαλική επαφή από κάποιο άλλο στόχο που έχει προγραμματίσει (π.χ. ο κλέφτης που βιάζει ευκαιριακά ενώ κλέβει κάποιο σπίτι, την οικοδέσποινα που συναντά τυχαία ανυπεράσπιστη).

ΜΕΘΟΔΟΙ ΒΙΑΣΤΩΝ

Οι βιαστές όπως αναφέρει ο Εμμανουήλ Καλαϊτζάκης (1981) για να βρουν ή να πλησιάσουν το θύμα τους σκέφτονται πολλούς τρόπους και προσχεδιάζουν την επίθεση τόσο καλά ώστε η "επιτυχία" να είναι σίγουρη. Άλλοι όμως βιαστές επιτίθενται από την έντονη μανία τους, την νευρικότητά τους και το πάθος τους, χωρίς να προσχεδιάσουν τον βιασμό. Ακολουθούν κάποιοι χαρακτηριστικοί τρόποι "παρέματος" των θυμάτων!

- Τις περισσότερες φορές ο βιαστής στήνει παχίδα! Κερνάει την κοπέλα ποτό, προσφέρεται να την πάει σπίτι της, αυτοπροσκαλείται για καφέ κι αν δεχτεί συμπεραίνει ότι είναι απόλυτα πρόθυμη για τα υπόλοιπα. Αλλά και η άρνηση πάλι εκείνη την στιγμή, θα φέρει τα ίδια αποτελέσματα (Anja Meulenbelt, 1984).

- Οι βιαστές περιφέρονται την νύχτα με το αυτοκίνητο. Κάνουν 100 έως 150 χιλιόμετρα πολλές φορές. Αν είναι "τυχεροί" ίσως "φωνίσουν" καμιά κοπέλα που θα τους κάνει ωτο-στόπ. Αν δεν είναι τυχεροί θα γυρνάνε με το αυτοκίνητο σε ερημικούς δρόμους και αν δουν κοπέλα να περπατάει μόνη της την βάζουν με την βία στο αυτοκίνητο, φεύγουν και πάνε σε άλλο μέρος ακόμα και στο σπίτι τους για να κακοποιήσουν και να βιάσουν το θύμα (Εμμανουήλ Καλαϊτζάκης, 1981).

- Έχει παρατηρηθεί και το φαινόμενο βιαστές να δηλώνουν ότι είναι αστυνομικοί και να παραλαμβάνουν κοπέλες στο αυτοκίνητό τους που δήθεν θα τις οδηγούσαν στο αστυνομικό τμήμα (οι οποίες δεν είχαν ούτε την στοιχειώδη λογική να ζητήσουν ταυτότητα αστυνομικών) και τις βιάζουν (Εμμανουήλ Καλαϊτζάκης, 1981).

Αυτό που πρέπει να τονιστεί είναι πως οι βιαστές από την μανία τους και την ανάγκη τους για να βιάσουν βρίσκουν διάφορους τρόπους να πλησιάσουν το θύμα. Είναι έξυπνοι και εφευρετικοί. Γι'αυτό χρειάζεται μεγάλη προσοχή.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΔΡΑ - ΔΡΑΣΤΗ

Η ισχύουσα νομική και δικαστηριακή αντιμετώπιση του βιασμού έχει ως αποτέλεσμα ο άντρας- δράστης τις περισσότερες φορές να ξεφεύγει ατιμώρητος (Κ.Γρίβας, 1987).

Αλλά ακόμα και στην περίπτωση που ο άντρας δράστης καταδικαστεί και πάλι οι ποινές που επιβάλλονται είναι πολύ μικρές (Jane Dowdeswell, 1986).

Όπως εύστοχα τονίζει η Jane Dowdeswell (1986) οι ποινές αντικατοπτρίζουν τις αξίες της κοινωνίας, αφού ένας ληστής τράπεζας μπορεί να καταδικαστεί για 20 χρόνια, ενώ ένας βιαστής για 2.

Στο παράρτημα Β παρατίθεται το σχετικό άρθρο του ποινικού κώδικα.

ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ ΒΙΑΣΤΩΝ

Στη συνέχεια θα αναφερθούν κάποιες ομολογίες βιαστών που τα λόγια τους επαληθεύουν πολλά από αυτά που αναφέραμε παραπάνω γύρω από το πορτραίτο του βιαστή (για την επιρροή του οικογενειακού περιβάλλοντος, για την επιρροή των μέσων μαζικής επικοινωνίας, κ.τ.λ.)!

- Λέει ο 22χρονος βιαστής: "Άμα με πιανει το πάθος μου βγαίνω την νύχτα τσάρκα. Έτσι και δω θηλυκό μονάχο, μου την δίνει που λένε. Το μυαλό μου μπαίνει σε μονόδρομο. Και ψυχάζω μόνο άμα βιάσω το πρόσωπο". (Εμμανουήλ Καλαϊτζάκης, 1993, σελ.715).

- Λέει ένας ανήλικος βιαστής: "Ότι έκανα το έκανα γιατί ήθελα να παραστήσω τον ήρωα. Να καυχιέμαι ότι και εγώ είμαι άνδρας. Φταίνε βέβαια και οι γυναίκες. Πιο πολύ όμως φταίνε τα πορνοπεριοδικά. Και ο κινηματογράφος φταίει. Άσε τις ταινίες πορνό που κυκλοφορούν". (Εμμανουήλ Καλαϊτζάκης, 1993, σελ.715).

- Λέει ένα 14χρονο αγόρι που έχει βιάσει μια 26χρονη!

"Ο πατέρας μου μου έλεγε, ότι το αρσενικό, ο άνδρας δηλαδή, πρέπει να κυριαρχεί στο θηλυκό. Αυτό είναι φυσικό πράγμα. Αυτό πιστεύω κι εγώ" (Εμμανουήλ Καλαϊτζάκης, 1993, σελ.715)

- Λέει ένας από τους βιαστές του Γαλασιού! "Ζητώ συγχνώμη, δεν θυμάμαι τίποτα. Την νύχτα ίσως να αισθανόμουν περίεργα, να μεταμορφωνόμουν σε άλλο άνθρωπο, την ημέρα πάντως ήμουν απόλυτα φυσιολογικός" (Ρίτα Βελώνη, 1993, σελ.43).

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο V

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ - ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η διερεύνηση της επικρατούσας άποψης σχετικά με το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης και το πορτραίτο της γυναίκας - θύματος και του άντρα - δράστη.

ΕΙΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το είδος της έρευνας που θα χρησιμοποιήσουμε είναι η διερευνητική με χρήση ερωτηματολογίου με συνέντευξη, το οποίο θα απευθύνεται σε ψυχολογούς, κοινωνικούς λειτουργούς, σε δικηγόρους και σε αστυνομικούς.

Επιλέξαμε την διερευνητική ως καταλληλότερο είδος έρευνας, διότι μας επιτρέπει να διερευνήσουμε και να εξετάσουμε την αντίληψη σχετικά με το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης και τα χαρακτηριστικά της γυναίκας - θύματος και του άντρα - δράστη.

Ο Φίλιπς (1977, σελ.27) αναφέρει σχετικά για τις διερευνητικές έρευνες:

"Πρωταρχικός σκοπός είναι η διατύπωση ενός προβλήματος για ακριβέστερη εξέταση ή η διατύπωση υποθέσεων ή η ιεράρχηση προτεραιοτήτων για περαιτέρω έρευνα".

Επίσης δηλώνει πως: "Βασικό χαρακτηριστικό αυτού του είδους των ερευνών είναι η ανακάλυψη".

Εξετάζοντας το θέμα μέσα από τη γνώμη συγκεκριμένων ανθρώπων, που λόγω του επαγγέλματός τους είναι δυνατό να έχουν μια πιο σαφή άποψη επί του αντικειμένου της μελέτης μας θέλουμε να πετύχουμε μια ακριβέστερη εξέταση των

ερωτήσεων και των υποθέσεων που προκύπτουν από την βιβλιογραφική μελέτη. Μ'αυτό τον τρόπο θα γίνει μια πρώτη προσέγγιση του θέματος, που θα επιτρέψει σε όσους ενδιαφερθούν, την ιεράρχηση προτεραιοτήτων για παραπέρα έρευνα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Προκειμένου να κατασκευαστεί το ερωτηματολόγιο διατυπώθηκαν ορισμένα ερωτήματα. Αυτά προέκυψαν από τη βιβλιογραφική μελέτη και αποτελούν τους κατευθυντήριους άξονες πάνω στους οποίους κατασκευάστηκε το ερωτηματολόγιο.

- Οι ψυχοπαθολογικές προσεγγίσεις οδηγούν στη ψυχιατρικοποίηση της σεξουαλικής κακοποίησης. Οι κοινωνιολογικές προσεγγίσεις τοποθετούν τις ρίζες του φαινομένου σε συγκεκριμένες κοινωνικές δομές. Τελικά η σεξουαλική κακοποίηση είναι αποτέλεσμα μεμονωμένων ψυχολογικών ή κοινωνικών παραχόντων;

- Ποιά είναι εκείνα τα στοιχεία της κοινωνικής οργάνωσης που συντελούν στην εκδήλωση αλλά και στη διαίωλση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης;

- Η σεξουαλική κακοποίηση αποσκοπεί στη σεξουαλική ικανοποίηση του άντρα-δράστη;

- Ποιός είναι ο ρόλος του τύπου και των Μ.Μ.Ε. στην ύπαρξη του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης;

- Η σεξουαλική κακοποίηση αποτελεί ένα σεξιστικό φαινόμενο;

- Υπάρχουν κάποιες προϋποθέσεις για να θεωρηθεί μια περίπτωση ως υποθεση σεξουαλικής κακοποίησης;

- Το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης απαντάται σε συγκεκριμένες ομάδες γυναικών;

- Η εμφάνιση και η συμπεριφορά της γυναίκας είναι αυτά τα στοιχεία που οδηγούν στη σεξουαλική κακοποίηση;

- Η γυναίκα - θύμα είναι σε θέση να αντιδράσει κατά την επίθεση;

- Ποιά είναι τα συναισθήματα που βιώνει η γυναίκα - θύμα;

- Κατά πόσο και σε ποιούς τομείς επηρεάζεται η ζωή της γυναίκας - θύματος;
- Γιατί ελάχιστες γυναίκες - θύματα καταγγέλλουν τη σεξουαλική κακοποίηση;
- Το έγκλημα της σεξουαλικής κακοποίησης διαπράττεται απο συγκεκριμένες ομάδες αντρών;
- Τι είναι αυτό που ωθεί τον άντρα-δράστη στη πράξη του;
- Τι προσφέρει η πράξη αυτή στον άντρα-δράστη;
- Σε τι αποσκοπεί ο άντρας - δράστης μέσω της πράξης του;
- Ο άντρας - δράστης προσχεδιάζει την πράξη του;

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Η έρευνα απευθύνθηκε σε ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, δικηγόρους και αστυνομικούς.

Οι επαγγελματικοί χώροι που εκπροσωπήθηκαν στην έρευνα δεν επιλέχθηκαν τυχαία. Είναι επαγγέλματα στα οποία είναι πιθανό να απευθυνθεί κάποια γυναίκα - θύμα σεξουαλικής κακοποίησης, είτε για να ζητήσει υποστήριξη, είτε συμβουλές, είτε για να καταγγείλει το συμβάν.

Έτσι θα μπορέσουμε να έχουμε απόψεις από άτομα με διαφορετικές εμπειρίες που αντιμετωπίζουν το ίδιο θέμα από διαφορετική οπτική γωνία. Κρίνουμε ότι μόνο έτσι θα μπορέσουμε να αποκτήσουμε ένα ευρύ φάσμα απόψεων που θα μας οδηγήσει σε μια όσο το δυνατόν πληρέστερη παρουσίαση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης και των πρωταγωνιστών του: της γυναίκας - θύματος και του άντρα - δράστη.

Ο τόπος που πραγματοποιήθηκε η έρευνα είναι η Πάτρα.

Το σύνολο των ερωτωμένων αποτελεί 40 άτομα των επαγγελματιών που αναφέρθηκαν και συγκεκριμένα: 15 αστυνομικοί, 12 κοινωνικοί λειτουργοί, 10 δικηγόροι και 3 ψυχολόγοι.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Υ Τα είδη των ερωτήσεων που χρησιμοποιήθηκαν είναι:

- α) οι πραγματικές, οι οποίες αφορούν μόνο σ'εκείνο το τμήμα του ερωτηματολογίου που έχει ως σκοπό τη συλλογή πληροφοριών για τον ερωτώμενο
- β) οι ερωτήσεις γνώμης ή πίστης, που αποτελούν το υπόλοιπο τμήμα του ερωτηματολογίου

Όσον αφορά τον τύπο των ερωτήσεων υπάρχουν και τα τρία είδη: κλειστές, ανοικτές και προκατασκευασμένες.

Οι κλειστές ερωτήσεις χρησιμοποιούνται είτε ως εισαγωγικές για κάποιο θέμα είτε σε κείνες τις περιπτώσεις που η απάντηση είναι περιορισμένη (Ναι ή Όχι).

Οι ανοικτές ερωτήσεις αποτελούν ένα μικρό μέρος του ερωτηματολογίου. Αποτελούν τη συνέχεια στη θετική απάντηση ορισμένων κλειστών ερωτήσεων. Μ'αυτές δίνεται η ευκαιρία στους ερωτώμενους να αιτιολογήσουν την απάντηση χωρίς κατευθύνσεις.

Οι προκατασκευασμένες ερωτήσεις αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος του ερωτηματολογίου.

Όπως αναφέρει ο Παρασκευόπουλος (1993, τόμος 2) οι ερωτήσεις αυτού του τύπου έχουν το πλεονέκτημα ότι συμπληρώνονται εύκολα, απαιτούν λίγο χρόνο για να απαντηθούν, περιορίζουν τον ερωτώμενο στο θέμα, εξασφαλίζουν αντικειμενικές πληροφορίες και οι απαντήσεις κωδικοποιούνται και αναλύονται στατιστικά εύκολα.

Για τη διατύπωσή τους προηγήθηκε βιβλιογραφική μελέτη.

Το ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε τέσσερα τμήματα:

Στο πρώτο τμήμα περιλαμβάνονται ερωτήσεις για τη

συλλογή πληροφοριών σχετικά με τον ερωτώμενο.

Το δεύτερο τμήμα αφορά το φαινόμενο του βιασμού και συγκεκριμένα τους παράγοντες που οδηγούν σ' αυτό και τη φύση του φαινομένου.

Το τρίτο τμήμα αφορά τη γυναίκα - θύμα και συγκεκριμένα τα κοινωνικά χαρακτηριστικά της, τον τρόπο αντίδρασης της κατά την επίθεση, τα συναισθήματα που βιώνει και τις επιπτώσεις.

Το τέταρτο τμήμα αφορά τον άντρα - δράστη και συγκεκριμένα τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του, τα κίνητρα και το τι του προσφέρει η σεξουαλική κακοποίηση.

ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ

Το πλαίσιο για τη μελέτη μας αποτέλεσαν:

- Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Πανεπιστημιακού Περιφερειακού Νοσοκομείου Πάτρας και του Γενικού Κρατικού Νοσοκομείου Πάτρας "ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ".
- Οι ψυχολόγοι του Κέντρου Ψυχικής Υγείας Πάτρας και η ψυχολόγος του Γενικού Κρατικού Νοσοκομείου Πάτρας "Ο ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ".
- Οι κατάλογοι των αξιωματικών υπηρεσίας του Γ' και Β' Αστυνομικού Τμήματος Πάτρας
- Ο κατάλογος του Δικηγορικού Συλλόγου Πατρών

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ο πληθυσμός στον οποίο απευθύνθηκε η έρευνα ήταν κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, δικηγόροι και αστυνομικοί. Αρχικά είχε σχεδιαστεί να εκπροσωπηθούν εξίσου τα δύο φύλα σε κάθε ένα απ'αυτά τα επαγγέλματα. Παρ'όλα αυτά στην πράξη αυτό στάθηκε αδύνατο.

Επιπλέον θα ήταν καλύτερο να υπήρχε η γνώμη περισσότερων ψυχολόγων. Όμως υπήρξαν δυσκολίες στην προσέγγισή τους.

ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Για την επεξεργασία των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν χρησιμοποιήσαμε την ποσοτική ανάλυση των δεδομένων. Τα στατιστικά αποτελέσματα δίνονται με πίνακες.

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας παρατίθεται στο παράρτημα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο V I

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1 :

1. Φύλο:

Αντρας

Γυναίκα

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΦΥΛΟ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
	Ανδρας	Γυναίκα	Ανδρας	Γυναίκα	Ανδρας	Γυναίκα	Ανδρας	Γυναίκα
Ανδρας	-	-	1	8,4%	7	70%	13	86,7%
Γυναίκα	3	100%	11	91,6%	3	30%	2	13,3%
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

ΕΡΩΤΗΣΗ 3:

Ηλικία (ερωτώμενου)

25-35

35-45

45-55

55-65

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΗΛΙΚΙΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό
25-35	2	66,7%	6	50%	4	40%	3	20%
35-45	2	33,3%	4	33,3%	2	20%	10	66,7%
45-55			2	16,7%	3	30%	2	13,3%
55-65					1	10%		
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

ΕΡΩΤΗΣΗ 4:

Πιστεύετε ότι το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης

α. ήταν σε έξαρση σε παλιότερες εποχές

β. είναι σε έξαρση στην εποχή που ζούμε

γ. είναι το ίδιο σε όλες τις εποχές

(Μπορεί να δοθεί μια απάντηση)

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
ήταν σε έξαρση παλιότερες εποχές					3	30%	4	26,7%
είναι σε έξαρση την εποχή που ζούμε			3	25%	3	30%	9	60%
είναι το ίδιο σε όλες τις εποχές	3	100%	9	75%	4	40%	2	33,3%
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 3 προκύπτουν τα παρακάτω:

100% των ψυχολόγων υποστηρίζουν ότι το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης παρατηρείται το ίδιο σε όλες τις εποχές.

Το ίδιο υποστηρίζει και η μεγαλύτερη πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών και δικηγόρων.

Η πλειοψηφία των αστυνομικών υποστηρίζει ότι το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης είναι σε έξαρση στην εποχή που ζούμε.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5:

Κατά τη γνώμη σας η σεξουαλική κακοποίηση

α.είναι στη φύση του ανθρώπου

β.είναι αποτέλεσμα των κοινωνικών δομών

γ.είναι ψυχοπαθολογικό σύμπτωμα

δ.κάτι άλλο

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α.είναι στη φύση του ανθρώ- που							1	6,7%
β.είναι αποτέλεσμα κοινωνικών δομών	2	66,7%	5	41,7%	5	50%	2	13,3%
γ.είναι ψυχοπαθο- λογικό πρόβλημα			4	33,3%	4	40%	10	66,7%
συνδυασμός αβ					1	10%		
συνδυασμός βγ	1	33,3%	3	25%				
συγκυρίες							1	6,7%
συνδυασμός αβγ							1	6,7%
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 4 προκύπτουν τα παρακάτω:

Η πλειοψηφία των ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και δικηγόρων υποστηρίζει πως η σεξουαλική κακοποίηση είναι αποτέλεσμα των κοινωνικών δομών. Ενώ η πλειοψηφία των αστυνομικών υποστηρίζει ότι η σεξουαλική κακοποίηση είναι ψυχοπαθολογικό σύμπτωμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 6:

Πιστεύετε ότι κάποιοι παράγοντες στην οργάνωση και λειτουργία του κοινωνικού συστήματος συντελούν στην ύπαρξη και διαίωνιση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης

ΝΑΙ ΟΧΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
ΝΑΙ	3	100%	12	100%	7	70%	7	40%
ΟΧΙ								
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από το πίνακα 5 προκύπτουν τα παρακάτω:

100% των ψυχολόγων και κοιν.λειτουργών υποστηρίζουν ότι υπάρχουν κάποιοι παράγοντες στην οργάνωση και λειτουργία του κοινωνικού συστήματος που συντελούν στην ύπαρξη και διαίωνιση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης. Το ίδιο υποστηρίζει και η πλειοψηφία των δικηγόρων.

Ενώ η πλειοψηφία των αστυνομικών είναι υπέρ της αντίθετης άποψης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7:

Κατά τη γνώμη σας, ποιοί από τους παρακάτω παράγοντες κοινωνικής οργάνωσης συντελούν στην ύπαρξη και διαίώνιση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης

α. Η ύπαρξη των θεσμών ιδιοκτησίας-εξουσίας

β. Η κυριαρχία των αντρών στην κοινωνία

γ. Ο διαφορετικός τρόπος κοινωνικής μάθησης σε τρόπους συμπεριφοράς

δ. Κάτι άλλο

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

Η ερώτηση 7 απαντήθηκε μόνο από όσους έδωσαν θετική απάντηση στην ερώτηση 6.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α. Η ύπαρξη των θεσμών ιδιοκτησιών εξουσίας			2	16,7%	1	14,3%	1	14,3%
β. Η κυριαρχία των άντρων στη κοινωνία			4	33,3%	2	28,6%		
γ. Ο διαφορετικός τρόπος κοινωνικής μάθησης σε τρόπους συμπεριφοράς	1	33,3%	5	41,7%	1	14,3%	6	85,7%
συνδυασμός αβ					1	14,3%		
συνδυασμός βγ	1	33,3%						
συνδυασμός αγ	1	33,3%						
συνδυασμός αβγ			1	8,3%	2	28,6%		
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	7	100%	7	100%

Από τον πίνακα 6 προκύπτουν τα εξής!

Υπάρχει μια διασπορά απόψεων τόσο των ψυχολόγων όσο και των κοινωνικών λειτουργών και των δικηγόρων όσον αφορά τους παράγοντες της κοινωνικής οργάνωσης που συντελούν στην ύπαρξη και διαίώνιση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης. Ο διαφορετικός τρόπος κοινωνικής μάθησης σε τρόπους συμπεριφοράς είναι για την πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών και σχεδόν για το 100% των αστυνομικών ο σημαντικότερος απ'αυτούς τους παράγοντες.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8:

Που νομίζετε ότι το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης συναντάται πιο συχνά

(Μπορεί να δοθεί μια απάντηση)

α.σε περιοχές που υπάρχει ελευθεριότητα των σεξουαλικών ηθών

β.σε περιοχές συντηρητικές ως προς τους κανόνες σεξουαλικής συμπεριφοράς

γ.είναι ανεξάρτητο από τα παραπάνω

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α.σε περιοχές που υπάρχει ελευθεριότητα σεξουαλικών ηθών	1	33,3%	2	16,7%	4	40%	2	13,3%
β.σε περιοχές συντηρητικές ως προς τους κανόνες σεξουαλικής συμπεριφοράς	1	33,3%	3	25%	2	20%	5	33,3%
γ.είναι ανεξάρτητο από τα παραπάνω	1	33,3%	7	58,3%	4	40%	8	53,3%
ΣΥΝΟΛΑ	3	100 %	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 7 προκύπτουν τα παρακάτω!

Όσον αφορά τους ψυχολόγους υπάρχει μια διασπορά απόψεων. Η πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών και αστυνομικών είναι

υπέρ της άποψης ότι σεξουαλική κακοποίηση είναι ανεξάρτητη από την ελευθεριότητα ή όχι των σεξουαλικών ηθών. Με αυτή την άποψη συμφωνούν και ορισμένοι δικηγόροι αλλά υπάρχουν και ορισμένοι που είναι υπέρ της άποψης ότι το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης συναντιέται πιο συχνά σε περιχές που υπάρχει ελευθεριότητα των σεξουαλικών ηθών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 9:

Που νομίζετε ότι το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης συμβαίνει συνήθως;

α. Σε χωριό (< 2.000 κατοίκους)

β. Σε κωμόπολη (2.000-10.000 κατοίκους)

γ. Σε πόλη (>10.000 κατοίκους)

δ. Σε μεγαλούπολη (Αθήνα, Θεσ/νίκη)

ε. Δεν έχει σημασία

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α. Σε χωριό					1	10%	1	6,7%
β. Σε κωμό- πολη								
γ. Σε πόλη			1	8,3%			1	6,7%
δ. Σε μεγα- λούπολη	1	33,3%	2	16,7%	6	60%	4	26,7%
ε. Δεν έχει σημασία	2	66,7%	7	58,3%	2	20%	8	53,3%
Συνδυασμός αβ					1	10%		
Συνδυασμός αδ			2	16,7%				
Συνδυασμός βδ							1	6,7%
ΣΥΝΟΛΑ	3	100%	12	100%	10	100%	100%	100%

Από τον πίνακα 8 προκύπτουν τα παρακάτω!

Η πλειοψηφία των ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και αστυνομικών υποστηρίζουν ότι η συχνότητα του φαινομένου δεν εξαρτάται από το μέγεθος του πληθυσμού μιας περιοχής

ΕΡΩΤΗΣΗ 10:

Κατά τη γνώμη σας, συνήθως κακοπολούνται σεξουαλικά

α.Γυναίκες

β.Άντρες

γ.Άντρες και γυναίκες

(Μπορεί να δοθεί μια απάντηση)

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
	1	%	7	%	10	%	11	%
Γυναίκες	1	33,3%	7	58,3%	10	100%	11	73,3%
Άντρες								
Άντρες και γυναίκες	2	66,7%	5	41,7%			4	26,7%
ΣΥΝΟΛΑ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 9 προκύπτουν τα παρακάτω!

Η πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών και αστυνομικών καθώς και το 100% των δικηγόρων υποστηρίζει πως συνήθως κακοπολούνται σεξουαλικά γυναίκες. Η πλειοψηφία των ψυχολόγων υποστηρίζει πως συνήθως κακοπολούνται σεξουαλικά άντρες και γυναίκες.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11:

Κατά τη γνώμη σας, η σεξουαλική κακοποίηση είναι:

α.έγκλημα σεξουαλικής βίας

β.έγκλημα σωματικής βίας

γ.έγκλημα ψυχικής βίας

δ.κάτι άλλο

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α.έγκλημα σεξουαλικής βίας					1	10%	2	13,3%
β.έγκλημα σωματικής βίας					2	20%		
γ.έγκλημα ψυχικής βίας			2	16,7%			4	26,7%
συνδυασμός αβ							4	26,7%
συνδυασμός βγ			4	33,3%	2	20%	1	6,7%
συνδυασμός αγ			1	8,3%				
συνδυασμός αβγ	2	66,7%	5	41,7%	5	50%	4	26,7%
κατά της ανθρώπινης αξιοπρέπειας	1	33,3%						
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 10 προκύπτουν τα παρακάτω!

Η πλειοψηφία των ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων και αστυνομικών είναι υπέρ της άποψης ότι η σεξουαλική κακοποίηση είναι και έγκλημα σεξουαλικής βίας και έγκλημα σωματικής βίας και έγκλημα ψυχικής βίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12:

Πιστεύετε ότι για να θεωρηθεί μια περίπτωση ως υποθεση σεξουαλικής κακοποίησης θα πρέπει να υπάρχουν απαραίτητα σωματικά σημάδια που να αποδεικνύουν το συγκεκριμένο γεγονός

ΝΑΙ ΟΧΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΝΑΙ			3	25%	2	20%	1	6,7%
ΟΧΙ	3	100%	9	75%	8	80%	14	93,3%
ΣΥΝΟΛΑ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 11 προκύπτουν τα παρακάτω:

100% των ψυχολόγων καθώς και η πλειοψηφία των κοιν.λειτουργών, δικηγόρων και αστυνομικών υποστηρίζουν ότι για να θεωρηθεί μια περίπτωση ως υπόθεση σεξουαλικής κακοποίησης, δεν είναι απαραίτητα σωματικά σημάδια που να αποδεικνύουν το συγκεκριμένο γεγονός.

ΕΡΩΤΗΣΗ 13:

Ποιές από τις παρακάτω περιπτώσεις θα χαρακτηρίζατε ως υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης;

Σίγουρα ΝΑΙ Μάλλον ΝΑΙ Μάλλον ΟΧΙ Σίγουρα ΟΧ

α. Μια γυναίκα έχει καλέσει ένα φίλο της στο σπίτι και καταγγέλλει πως βιάστηκε

β. Μια προκλητικά ντυμένη γυναίκα περπατάει μόνη της στο δρόμο και καταγγέλλει ότι βιάστηκε

γ. Μια "κανονικά" ντυμένη γυναίκα περπατάει μόνη της στο δρόμο και καταγγέλλει ότι βιάστηκε

δ. Μια γυναίκα είναι σε ραντεβού με έναν άντρα και καταγγέλλει ότι βιάστηκε

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

ΕΠΙΠΤΕΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ					ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ					ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ					ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ				
	Σύγκριση ΝΑΙ	Μέλλον ΝΑΙ	Μέλλον ΟΧΙ	Σύγκριση ΟΧΙ	Σύνολο	Σύγκριση ΝΑΙ	Μέλλον ΝΑΙ	Μέλλον ΟΧΙ	Σύγκριση ΟΧΙ	Σύνολο	Σύγκριση ΝΑΙ	Μέλλον ΝΑΙ	Μέλλον ΟΧΙ	Σύγκριση ΟΧΙ	Σύνολο	Σύγκριση ΝΑΙ	Μέλλον ΝΑΙ	Μέλλον ΟΧΙ	Σύγκριση ΟΧΙ	Σύνολο
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	1 33,3%	2 66,7%			3 100%	2 16,7%	7 58,3%	2 16,7%	1 8,3%	12 100%	4 40%	3 30%	2 20%	1 10%	10 100%	1 6,7%	6 40%	6 40%	2 13,3%	15 100%
Μια γυναίκα έχει καλύτερα φίλο της στο σπίτι και καταργεί ότι βιάστηκε.																				
Μια "προέλαση" ντυμένη γυναίκα κρατάει μόνιμη της στο δρόμο και καταργεί ότι βιάστηκε.	1 33,3%	2 66,7%			3 100%	3 25%	7 58%	1 8,3%	1 8,3%	12 100%	6 40%	3 30%	1 10%		10 100%	4 26,7%	8 53,3%		3 20%	15 100%
Μια "κανονική" ντυμένη γυναίκα κρατάει μόνιμη της στο δρόμο και καταργεί ότι βιάστηκε.	1 33,3%	2 66,7%			3 100%	5 41,7%	6 50%	1 8,3%		12 100%	7 70%	3 30%			10 100%	10 66,7%	5 33,3%			15 100%
Μια γυναίκα είναι σε ροντέο με έναν άντρα και καταργεί ότι βιάστηκε.	1 33,3%	2 66,7%			3 100%	1 8,3%	8 66,7%	2 16,7%	1 8,3%	12 100%	4 40%	4 40%	1 10%	1 10%	10 100%	1 6,7%	3 20%	8 53,3%	3 20%	15 100%

Από τον πίνακα 12 προκύπτουν τα εξής:

Οι ψυχολόγοι, οι κοινωνικοί λειτουργοί και σε μικρότερο βαθμό οι δικηγόροι, αντιμετωπίζουν τις περιπτώσεις που αναφέρονται με διάθεση κατανόησης και δεκτικότητας.

Ενώ οι αστυνομικοί, εκτός από την περίπτωση γ, αντιμετωπίζουν τις περιπτώσεις με δυσπιστία και καχυποψία.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14

Πιστεύετε ότι η πορνογραφία ωθεί περισσότερο στη σεξουαλική κακοποίηση;

ΝΑΙ ΟΧΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β
ΝΑΙ	1	33,3%	11	91,7%	8	80%	14	93,3%
ΟΧΙ	2	66,7%	1	8,3%	2	20%	1	6,7%
ΣΥΝΟΛΑ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 13 προκύπτουν τα παρακάτω:

Η πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων και αστυνομικών υποστηρίζουν ότι η πορνογραφία ωθεί περισσότερο στην σεξουαλική κακοποίηση. Ενώ η πλειοψηφία των ψυχολόγων υποστηρίζει το αντίθετο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15:

Ποιά από τα παρακάτω Μ.Μ.Ε. πιστεύετε ότι ωθούν περισσότερο στη σεξουαλική κακοποίηση;

ΠΟΛΥ ΑΡΚΕΤΑ ΛΙΓΟ ΚΑΘΟΛΟΥ

α. Το ραδιόφωνο

β. Η τηλεόραση

γ. Οι εφημερίδες

δ. Τα περιοδικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

ΕΠΙΤΕΛΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ						ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ						ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ						ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ					
	πολύ	αρκετά	λίγο	καθόλου	σύνολο		πολύ	αρκετά	λίγο	καθόλου	σύνολο		πολύ	αρκετά	λίγο	καθόλου	σύνολο		πολύ	αρκετά	λίγο	καθόλου	σύνολο	
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ			1 33,3%	2 66,7%	3 100%																			
α. Το ραδιόφωνο			1 33,3%	2 66,7%	3 100%			2 16,7%	10 83,3%	12 100%				1 10%	1 10%	8 80%	10 100%				2 13,3%	13 86,7%	15 100%	
β. Η τηλεόραση	2 66,7%		1 33,3%		3 100%	9 75%	2 16,7%		1 8,3%	12 100%	9 90%	1 10%	6 40%	7 46,7%	2 13,3%		10 100%				2 13,3%	8 53,3%	15 100%	
γ. Οι εφημερίδες			2 66,7%	1 33,3%	3 100%	2 16,7%	1 8,3%	3 25%	6 50%	12 100%	1 10%	3 30%	1 10%	5 50%	1 10%	5 50%	10 100%				2 13,3%	8 53,3%	15 100%	
δ. Τα περιοδικά	1 33,3%	1 33,3%			3 100%	7 58,3%	3 25%		2 16,7%	12 100%	7 70%	2 20%	10 66,7%	1 6,7%	1 6,7%	3 20%	10 100%				1 6,7%	3 20%	15 100%	

Από τον πίνακα 14 προκύπτουν τα εξής:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ψυχολόγων, δικηγόρων, κοινωνικών λειτουργών και αστυνομικών υποστηρίζουν ότι το ραδιόφωνο δεν ωθεί περισσότερο στη σεξουαλική κακοποίηση.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και δικηγόρων και οι αστυνομικοί υποστηρίζουν ότι η τηλεόραση παίζει σημαντικότερο ρόλο στο φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτευμένων πιστεύουν ότι οι εφημερίδες ωθούν ελάχιστα ή καθόλου στη σεξουαλική κακοποίηση.

Η πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων και αστυνομικών πιστεύουν ότι τα περιοδικά ωθούν κατά πολύ στη σεξουαλική κακοποίηση.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16:

Πιστεύετε ότι ο κληματογράφος ωθεί περισσότερο στη σεξουαλική κακοποίηση

ΝΑΙ ΟΧΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
ΝΑΙ	1	33,3%	3	25%	4	40%	5	33,3%
ΟΧΙ	2	66,7%	9	75%	6	60%	10	66,7%
ΣΥΝΟΛΑ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 15 προκύπτουν τα παρακάτω:

Η πλειοψηφία ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων και αστυνομικών υποστηρίζει ότι ο κληματογράφος δεν ωθεί περισσότερο στη σεξουαλική κακοποίηση

ΕΡΩΤΗΣΗ 17:

Πιστεύετε ότι η διαφήμιση ωθεί περισσότερο στη σεξουαλική
κακοποίηση;

ΝΑΙ ΟΧΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
ΝΑΙ	2	66,7%	6	50%	7	70%	4	26,7%
ΟΧΙ	1	33,3%	6	50%	3	30%	11	73,3%
ΣΥΝΟΛΑ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Απο τον πίνακα 16 προκύπτουν τα εξής:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ψυχολόγων και δικηγόρων υποστηρί-
ζουν ότι η διαφήμιση ωθεί περισσότερο στη σεξουαλική κακο-
ποίηση. Οι αστυνομικοί υποστηρίζουν την αντίθετη άποψη, ενώ
οι γνώμες των κοινωνικών λειτουργών διίστανται.

ΕΡΩΤΗΣΗ 18:

Κατά τη γνώμη σας ποιός από τους παρακάτω τύπους γυναικών αφορά η σεξουαλική κακοποίηση.

- α.αυτές που ντύνονται προκλητικά
 - β.αυτές που κυκλοφορούν μόνες τους βραδυνές ώρες
 - γ.αυτές που εργάζονται σε μπαρ
 - δ.αυτές που είναι σεξουαλικά δραστήριες
 - ε.όλες τις γυναίκες
 - σ.κάτι άλλο
- (Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α.αυτές που ντύνονται προκλητικά							2	13,3%
β.αυτές που κυκλοφορούν μόνες τους βραδυνές ώρες			2	16,7%			2	13,3%
γ.αυτές που εργάζονται σε μπαρ					2	20%	1	6,7%
δ.αυτές που είναι σεξουαλικά δραστήριες							1	6,7%
ε.όλες τις γυναίκες	3	100%	9	75%	7	70%	6	40%
συνδυασμός αβ			1	8,3%			2	13,3%
συνδυασμός βγ					1	10%		
συνδυασμός γδ							1	6,7%
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 17 προκύπτουν τα παρακάτω:

Η πλειοψηφία των ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων και αστυνομικών υποστηρίζει πως η σεξουαλική κακοποίηση αφορά όλες τις γυναίκες και όχι κάποιο τύπο γυναικών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 19:

Συνήθως η γυναίκα θύμα είναι ηλικιακά

α.20-30 ετών

β.30-40 ετών

γ.40-50 ετών

δ.50-60 ετών

ε.60 ετών και άνω

στ.Δεν εξαρτάται από την ηλικία

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
	1	%	2	%	6	%	8	%
α.20-30ετ.	1	33,3%	2	16,7%	6	60%	8	53,3%
β.30-40ετ.								
γ.40-50ετ.								
δ.50-60ετ.								
ε.50-60ετ.								
στ.Δεν εξαρτάται από την ηλικία	2	66,7%	10	83,3%	2	20%	7	46,7%
Συνδυασμός αβ					2	20%		
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 18 προκύπτουν τα παρακάτω!

Η πλειοψηφία των ψυχολόγων και των κοινωνικών λειτουργών υποστηρίζει ότι θύμα βιασμού μπορεί να είναι μια γυναίκα οποιασδήποτε ηλικίας.

Η πλειοψηφία των δικηγόρων και αστυνομικών υποστηρίζει ότι η γυναίκα θύμα είναι ηλικία 20-30 ετών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 20:

Ποιά πιστεύετε ότι είναι τα συναισθήματα που βιώνει η γυναίκα-θύμα ως αποτέλεσμα της σεξουαλικής κακοποίησης;

α. φόβο

β. εξευτελισμό

γ. θυμό

δ. ενοχή

ε. ντροπή

στ. ευχαρίστηση

ζ. κάτι άλλο

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α. Φόβο							3	20%
β. Εξευτε- λισμό			2	16,7%	5	50%	9	60%
γ. θυμό								
δ. ενοχή			1	8,3%				
ε. ντροπή					1	1		
στ. Ευχα- ρίστηση								
Συνδυασμός αβ			1	8,3%				
Συνδυασμός αβγ			2	16,7%				
Συνδυασμός αγε			1	8,3%	1	1		
Συνδυασμός βγε			1	8,3%				
Συνδυασμός αβγδ			1	8,3%				
Συνδυασμός αβγε			2	16,7%	1	1		
Συνδυασμός βγδε							1	6,7%
Συνδυασμός αβγδε	3	100%	1	8,3%	2	2	2	13,3%
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	10	15	100%

Από τον πίνακα 19 προκύπτουν τα εξής!

Η πλειοψηφία των δικηγόρων και των αστυνομικών υποστηρίζει
ότι το συναίσθημα που κυρίως βιώνει η γυναίκα ως αποτέλεσμα
της σεξουαλικής κακοποίησης είναι ο εξευτελισμός.

Το 100% των ψυχολόγων πιστεύει ότι τα συναίσθηματα που βιώνει η γυναίκα είναι ανάμεικτα: φόβο, εξευτελισμό, ενοχή, ντροπή, θυμό.

Η ύπαρξη ανάμεικτων συναίσθημάτων υποστηρίζεται και από τους κοινωνικούς λειτουργούς.

ΕΡΩΤΗΣΗ 21:

Συνήθως κατά τη γνώμη σας, η γυναίκα-θύμα καταχέλει το συμβάν στην αστυνομία;

ΝΑΙ ΟΧΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
ΝΑΙ			1	8,3%			2	13,3%
ΟΧΙ	3	100%	11	91,7%	10	100%	13	86,7%
ΣΥΝΟΛΑ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 20 προκύπτουν τα εξής:

Το 100% των δικηγόρων και ψυχολόγων υποστηρίζει ότι η γυναίκα-θύμα δεν καταχέλει το συμβάν. Το ίδιο υποστηρίζει και η πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών και αστυνομικών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 22

Για ποιους λόγους κατά τη δική σας γνώμη, η γυναίκα - θύμα καταγγέλει το συμβάν;;

α.για να τιμωρηθεί ο δράστης

β.για να μην επαναλάβει ο δράστης την πράξη του και σε άλλες γυναίκες

γ.για να νοιώσει η ίδια ότι έκανε κάτι χι'αυτό που της συνέβη

δ.κάτι άλλο

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

Στην ερώτηση αυτή απάντησαν όσοι έδωσαν θετική απάντησή στην ερώτηση 21

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α.για να τιμωρηθεί ο δράστης			1	100%				
β.για να μην επαναλάβει την πράξη του							2	100%
γ.για να νοιώσει η ίδια ότι έκανε κάτι χι'αυτό που της συνέβη								
δ.κάτι άλλο								
ΣΥΝΟΛΟ			1	100%			2	100%

Από τον πίνακα 21 προκύπτουν τα παρακάτω:

Οι σημαντικότεροι λόγοι που η γυναίκα θυμάται καταγγέλλει το συμβάν είναι για να τιμωρηθεί ο δράστης και για να μην επαναλάβει ο δράστης την πράξη του.

Από τον πίνακα 21 προκύπτουν τα παρακάτω:

Οι σημαντικότεροι λόγοι που η γυναίκα - θύμα καταγγέλει το συμβάν είναι για να τιμωρηθεί ο δράστης και για να μην επαναλάβει ο δράστης την πράξη του.

ΕΡΩΤΗΣΗ 23

Για ποιούς λόγους, κατά τη δική σας γνώμη, η γυναίκα-θύμα δεν καταγγέλει το συμβάν;

α. Για να μην στιγματισθεί

β. Φοβάται πως δεν θα γίνει πιστευτή

γ. Φοβάται πως θα έχει αντίποινα από το βιαστή

δ. Φοβάται την όλη διαδικασία που ακολουθεί την καταγγελία

ε. Το θεωρεί ανώφελο

στ. Κάτι άλλο

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

Στην ερώτηση αυτή απάντησαν όσοι έδωσαν αρνητική απάντηση στην ερώτηση 21.

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α.Για να μην σπληματισθεί			2	18,2%	4	40%	6	46,2%
β.Φοβάται πως δεν θα γίνει πιστευτή					1	10%	1	7,7%
γ.Φοβάται πως θα έχει αντίποινα απο το δράστη								
δ.Φοβάται την όλη διαδικασία που ακολουθεί την καταγγελία	1	33,3%	3	27,3%	1	10%	1	7,7%
ε.Το θεωρεί ανώφελο							1	7,7%
συνδυασμός αβ			2	18,2%			1	7,7%
συνδυασμός αδ	1	33,3%			4	40%	2	7,7%
συνδυασμός βδ			2	18,2%				
συνδυασμός αβγ			2	18,2%				
συνδυασμός αβγδ	1	33,3%					1	7,7%
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	11	100%	10	100%	13	100%

Από τον πίνακα 22 προκύπτουν τα εξής:

Υπάρχει μια διασπορά αποψεων σχετικά με τους λόγους μη καταγγελίας του βιασμού. Στους κοινωνικούς λειτουργούς παρατηρείται μια μικρή κλίση προς την αποψη ότι οι γυναίκες δεν καταγγέλουν το βιασμό τους επειδή φοβούνται την όλη διαδικασία. Ενώ στους δικηγόρους παράλληλα με το λόγο που αναφέρεται παραπάνω, σημαντικό ρόλο στην απόφαση αυτή της γυναίκας παίζει ο φόβος του στιγματισμού. Ο φόβος του στιγματισμού αποτελεί για τηνπλειοψηφία των αστυνομικών ο σημαντικότερος παράγοντας για τη μη καταγγελία του βιασμού.

Αξιζει να σημειωθεί ότι μόνο το 7,7% των αστυνομικών υποστηρίζει ότι το θύμα δεν καταγγέλει το βιασμό επειδή φοβάται την όλη διαδικασία.

ΕΡΩΤΗΣΗ 24

Η γυναίκα-θύμα, κατά την γνώμη σας, αναζητά συνήθως υποστήριξη

α. από την οικογένειά της

β. από το σύντροφό της

γ. από τους φίλους της

δ. από κάποιον ειδικό

ε. από κανέναν

στ. κάτι άλλο

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες απο μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α. από την οικογένειά της			1	8,3%	1	10%	5	33,3%
β. από τον σύντροφό της			1	8,3%	1		3	20%
γ. από τους φίλους της			3	25%	1	10%	1	6,7%
δ. από κά- ποιον ει- δικό	1	33,3%	1	8,3%	1	10%	2	13,3%
ε. από κα- νέναν			1	8,3%	2	20%	2	13,3%
Συνδυασμός αβ					1	10%	1	6,7%
συνδυασμός αγ			1	8,3%	1	10%		
συνδυασμός αε			1	8,3%				
συνδυασμός γδ			1	8,3%	1	10%		
συνδυασμός γε			1	8,3%				
συνδυασμός δε	1	33,3%			1	10%		
συνδυασμός αβγδ			1	8,3%			1	6,7%
ΔΕΝ ΞΕΡΩ					1	10%		
ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ	1							
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 23 προκύπτουν τα παρακάτω:

Υπάρχει μια διασπορά απόψεων σε όλες τις ειδικότητες για το που η γυναίκα-θύμα αναζητά συνήθως υποστήριξη. Όσο αφορά τους κοινωνικούς λειτουργούς υπάρχει μια μικρή κλίση υπέρ της άποψης ότι το θύμα αναζητά υποστήριξη από τους φίλους της. Στους δικηγόρους υπάρχει μια μικρή κλίση υπέρ της άποψης ότι η γυναίκα-θύμα δεν αναζητά βοήθεια από κανέναν και στους αστυνομικούς μια κλίση υπέρ της άποψης ότι το θύμα αναζητά υποστήριξη από την οικογένειά της.

ΕΡΩΤΗΣΗ 25

Πιστεύετε ότι η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης

α.κάνει τη γυναίκα πιο επιφυλακτική απέναντι στους άνδρες που δεν γνωρίζει

β.κάνει την γυναίκα πιο επιφυλακτική προς όλους τους άνδρες γενικά

γ.Κάνει την γυναίκα πιο εχθρική προς όλους τους άνδρες γενικά

δ.δεν επηρεάζει τη σχέση της γυναίκας θύματος με τους άνδρες

ε.κάτι άλλο

(μπορούν να δοθούν περισσότερες απο μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α.κάνει τη γυναίκα πιο επιφυλακτική απέναντι στους άνδρες που δεν γνωρίζει					2	20%	4	26,7%
β.κάνει τη γυναίκα πιο επιφυλακτική προς όλους τους άνδρες γενικά			8	66,7%	5	50%	10	66,7%
γ.Κάνει τη γυναίκα πιο εχθρική προς όλους τους άνδρες γενικά	1	33,3%	2	16,7%	1	10%	1	6,7%
δ.δεν επηρεάζει τη σχέση της γυναίκας θύματος με τους άντρες			1	8,3%				
ε.κατι άλλο								
συνδυασμος βγ	2	66,7%	1					
συνδυασμός αγ					1	10%		
Δεν ξέρω					1	10%		
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 24 προκύπτουν τα παρακάτω:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ψυχολόγων υποστηρίζει ότι η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης κάνει την γυναίκα πιο επιφυλακτική και πιο εχθρική προς όλους τους άνδρες γενικά. Η πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων και αστυνομικών ισχυρίζονται ότι η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης κάνει την γυναίκα πιο επιφυλακτική προς όλους τους άνδρες γενικά.

-Όσον αφορά τον σύντροφό της η πλειοψηφία των ψυχολόγων και των κοινωνικών λειτουργών υποστηρίζει πως η γυναίκα απομακρύνεται. Οι γνώμες των δικηγόρων διίστανται, οι μισοί υποστηρίζουν πως η γυναίκα απομακρύνεται από τον σύντροφό της και οι άλλοι μισοί υποστηρίζουν πως πλησιάζει τον σύντροφό της. Οι πλειοψηφία των αστυνομικών υποστηρίζει πως η γυναίκα πλησιάζει τον σύντροφό της.

-Όσον αφορά τους συναδέλφους της, η πλειοψηφία των ψυχολόγων και των κοινωνικών λειτουργών υποστηρίζει ότι η γυναίκα απομακρύνεται από αυτούς. Η πλειοψηφία των αστυνομικών υποστηρίζει ότι η σχέση της γυναίκας με τους συναδέλφους δεν επηρεάζεται καθόλου. Ενώ οι γνώμες των δικηγόρων διίστανται, οι μισοί υποστηρίζουν πως η γυναίκα απομακρύνεται ενώ οι άλλοι μισοί υποστηρίζουν πως δεν επηρεάζεται καθόλου η σχέση τους.

-Όσον αφορά τους γνωστούς της η πλειοψηφία των ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και αστυνομικών υποστηρίζουν πως απομακρύνεται από αυτούς, ενώ η πλειοψηφία των αστυνομικών υποστηρίζει πως δεν επηρεάζεται καθόλου η σχέση τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ 26:

Με ποιά τρόπο, κατά την γνώμη σας, επηρεάζει η σεξουαλική
κακοποίηση την γυναίκα σε σχέση με

ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΕΤΑΙ ΠΛΗΣΙΑΖΕΙ ΚΑΘΟΛΟΥ

α. την οικογένειά της

β. τους φίλους της

γ. τον σύντροφό της

δ. τους συναδέλφους της

ε. τους γνωστούς της

ΠΙΝΑΚΑΣ 25

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ					ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ					ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ					ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ				
	Απομακρυν	Π.πρωτόδει	Καθόλου	Σύνολο	%	Απομακρυν	Π.πρωτόδει	Καθόλου	Σύνολο	%	Απομακρυν	Π.πρωτόδει	Καθόλου	Σύνολο	%	Απομακρυν	Π.πρωτόδει	Καθόλου	Σύνολο	%
ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ																				
α. την οικογένειά της	2 66,7%	1 33,3%	- -	3 100%	%	3 25%	8 66,7%	1 8,3%	12 100%	%	2 20%	8 80%	- -	10 100%	%	1 6,7%	10 66,7%	4 6,6%	15 100%	%
β. τους φίλους της	3 100%	- -	- -	3 100%	%	4 33,3%	6 50%	2 16,7%	12 100%	%	6 60%	3 30%	1 10%	10 100%	%	6 40%	3 20%	6 40%	15 100%	%
γ. τον συντροφικό της	3 100%	- -	- -	3 100%	%	9 75%	3 25%	- -	12 100%	%	5 50%	5 50%	- -	10 100%	%	3 20%	8 53,3%	4 26,7%	15 100%	%
δ. τους συναδέλφους	3 100%	- -	- -	3 100%	%	7 58,3%	1 8,3%	4 33,3%	12 100%	%	5 50%	- -	5 50%	10 100%	%	4 26,7%	- -	11 73,3%	15 100%	%
ε. τους γείτονές της	3 100%	- -	- -	3 100%	%	8 66,7%	2 16,6%	2 16,6%	12 100%	%	6 60%	- -	4 40%	10 100%	%	7 46,7%	- -	8 53,3%	15 100%	%

Από τον πίνακα 25 προκύπτουν τα παρακάτω:

-Όσον αφορά την οικογένεια της, οι περισσότεροι ψυχολόγοι υποστηρίζουν πως η γυναίκα θύμα απομακρύνεται, οι περισσότεροι κοινωνικοί λειτουργοί, δικηγόροι και αστυνομικοί υποστηρίζουν πως η γυναίκα θύμα πλησιάζει την οικογένεια της

-Όσον αφορά τους φίλους της, η πλειοψηφία των ψυχιάτρων και δικηγόρων υποστηρίζει ότι η γυναίκα απομακρύνεται από τους φίλους της. Η πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών υποστηρίζει πως η γυναίκα-θύμα πλησιάζει τους φίλους της.

Οι απόψεις των αστυνομικών διίστανται. Υποστηρίζουν με την ίδια συχνότητα ότι η γυναίκα απομακρύνεται από τους φίλους της και ότι η σχέση της γυναίκας με τους φίλους της δεν επηρεάζεται καθόλου.

ΕΡΩΤΗΣΗ 27

Πιστεύετε ότι η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης επηρεάζει την σεξουαλική σχέση της γυναίκας-θύματος με τον σύντροφό της;

α. θετικά

β. αρνητικά

γ. Δεν την επηρεάζει καθόλου

(Μπορεί να δοθεί μια απάντηση)

ΠΙΝΑΚΑΣ 26

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
	-	%	-	%	-	%	-	%
α. θετικά	-	-	1	8,3%	-	-	1	6,7%
β. αρνητικά	3	100%	9	91,7%	8	80%	12	80%
γ. δεν την επηρεάζει καθόλου	-	-	-	-	2	20%	2	13,3%
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	10	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 26 προκύπτουν τα παρακάτω:

100% των ψυχολόγων υποστηρίζουν ότι η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης επηρεάζει τη σεξουαλική σχέση της γυναίκας θύματος με τον σύντροφό της αρνητικά. Το ίδιο επίσης υποστηρίζει και η μεγαλύτερη πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων, αστυνομικών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 28

Πως κατά την γνώμη σας επηρεάζεται η σεξουαλική ζωή της γυναίκας θύματος;

α. Δεν μπορεί να έχει σεξουαλικές σχέσεις τον πρώτο καιρό μετά την κακοποίηση

β. Δεν μπορεί να έχει σεξουαλικές σχέσεις για την συνέχεια

γ. Έχει σεξουαλικές σχέσεις με όποιον τύχει

δ. Δεν επηρεάζεται

ε. Κάτι άλλο

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 27

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
	αε	%	αε	%	αε	%	αε	%
α. Δεν μπο- ρεί να έχει σε ξουαλικές σχέσεις τον πρώτο καιρό μετά την κακο- ποίηση	2	66,7%	8	66,7%	7	70%	11	73,3%
β. Δεν μπο- ρεί να έχει σε- ξουαλικές σχέσεις για τη συνέχεια	1	33,3%	4	33,3%	1	10%	1	6,7%
γ. Έχει σε- ξουαλικές σχέσεις με όποιο τύχει								
δ. Δεν επη- ραάζεται							2	13,3%
ε. Κάτι άλλο							1	6,7%
Συνδυασμος αγ					1	10%		
Δεν ξέρω					1	10%		
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 27 προκύπτουν τα παρακάτω!

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ψυχολόγων, των κοινωνικών λειτουργών, των δικηγόρων και των αστυνομικών, υποστηρίζει ότι η γυναίκα θύμα δεν μπορεί να έχει σεξουαλικές σχέσεις τον πρώτο καιρό μετά την κακοποίηση.

ΕΡΩΤΗΣΗ 29

Κατά την γνώμη σας η σεξουαλική κακοποίηση

α. Προκαλεί στη γυναίκα ψυχολογικά τραύματα που δύσκολα επουλώνονται

β. Επηρεάζει την γυναίκα ψυχολογικά, αλλά το ξεπερνάει γρήγορα

γ. Δεν έχει καμία ψυχολογική επίπτωση

δ. Κάτι άλλο

(Μπορεί να δοθεί μια απάντηση)

ΠΙΝΑΚΑΣ 28

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α. προκαλεί στη γυναίκα ψυχολογικά τραύματα που δύσκολα επουλώνονται	2	66,7%	12	100%	9	90%	13	86,7%
β. Επηρεάζει τη γυναίκα ψυχολογικά αλλά το ξεπερνάει γρήγορα	1	33,3%					1	6,7%
γ. Δεν έχει καμία ψυχολογική επίπτωση								
δ. Κάτι άλλο/εξαρτάται					1	10%	1	6,6%
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 28 προκύπτουν τα παρακάτω:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων, αστυνομικών, υποστηρίζει ότι η σεξουαλική κακοποίηση προκαλεί στη γυναίκα ψυχολογικά τραύματα που δύσκολα επουλώνονται.

ΕΡΩΤΗΣΗ 30:

Πότε, κατά την γνώμη σας, η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης είναι περισσότερο τραυματική ψυχολογικά;

α. αν η γυναίκα είχε προηγούμενη σεξουαλική ζωή

β. αν η γυναίκα δεν είχε προηγούμενη σεξουαλική ζωή

γ. είναι ανεξάρτητο από τα παραπάνω

δ. κάτι άλλο

(Μπορεί να δοθεί μια απάντηση)

ΠΙΝΑΚΑΣ 29

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α.αν η γυναίκα είχε προηγούμενη σεξουαλική ζωή	1	33,3%						
β.αν η γυναίκα δεν είχε προηγούμενη σεξουαλική ζωή	2	66,7%	9	75%	9	90%	13	86,7%
γ.είναι ανεξάρτητο από τα παραπάνω			3	25%	1	10%	2	13,3%
δ.Κάτι άλλο								
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 29 προκύπτουν τα παρακάτω!

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων, αστυνομικών, υποστηρίζει ότι η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης είναι περισσότερο τραυματική ψυχολογικά, αν η γυναίκα δεν είχε προηγούμενη σεξουαλική ζωή.

ΕΡΩΤΗΣΗ 31!

Πιστεύετε ότι συνήθως ο άντρας δράστης σε σχέση με την γυναίκα-θύμα είναι!

α. απλός γνωστός

β. γείτονας

γ. φίλος

δ. συγγενικό πρόσωπο

ε.Άγνωστος

στ.Ερχοδότης

ζ.Κάτι άλλο

(μπορούν να δοθούν περισσότερες απο μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 30

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α. απλός γνωστός							4	26,7%
β. γείτονας								
γ. φίλος					1	10%	1	6,7%
δ. συγγενικό πρόσωπο			2	16,7%	1	10%		
ε. άγνωστος			3	25%	2	20%	4	26,7%
στ. ερχοδο- της			1	8,3%	2	20%	1	6,7%
δ. κατι αλ- λο								
συνδυασμός α, β, γ, δ, στ	1	33,3%	1	8,3%				
Συνδυασμός δε	1	33,3%						
συνδυασμός α, β, γ, δ, ε, στ	1	33,3%	3	25%	3	30%	4	26,7%
συνδυασμός αβγ			1	8,3%			1	6,7%
συνδυασμός γδστ			1	8,3%				
συνδυασμός βγστ					1	10%		
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 30 προκύπτουν τα εξής:

Υπάρχει μια διασπορά απόψεων των ερωτωμένων. Εντούτοις παρατηρείται μια κλίση προς την άποψη ότι ο άντρας δράστης μπορεί να είναι οποιοσδήποτε (γνωστός, άγνωστος, συγγενής, κ.τ.λ.)

ΕΡΩΤΗΣΗ 32

Κατά την γνώμη σας, συνήθως ο άντρας-δράστης είναι ηλικιακά:

α. 20-30 ετών

β. 30-40 ετών

γ. 40-50 ετών

δ. 50-60 ετών

ε. 60 ετών και άνω

στ. Δεν εξαρτάται από την ηλικία

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 31

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α.20-30 ετ.							5	33,3%
β.30-40ετ.	1	33,3%	3	25%			2	13,3%
γ.40-50ετ.					2	20%		
δ.50-60ετ.					1	10%		
ε.60 ετων και άνω								
στ.Δεν εξαρ τάται απο την ηλικία	2	66,7%	8	66,7%	4	40%	6	40%
συνδυασμός βγ			1	8,3%	1	10%	1	6,7%
συνδυασμός αβγ					1	10%		
συνδυασμός αβ					1	10%	1	6,7%
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 31 προκύπτουν τα παρακάτω!

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων, αστυνομικών υποστηρίζει ότι ο άντρας-δράστης (στη σεξουαλική κακοποίηση) είναι ανεξαρτήτου ηλικίας

ΕΡΩΤΗΣΗ 33

Κατά την γνώμη σας ο άντρας-δράστης είναι συνήθως:

α.εργαζόμενος

β.άνεργος

γ.ανεξάρτητα απο επαγγελματική κατάσταση

δ.κάτι άλλο

(Μπορεί να δοθεί μόνο μια απάντηση)

ΠΙΝΑΚΑΣ 32

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α.εργαζόμε- νος								
β.άνεργος					1	10%	6	40%
γ.ανεξάρτη- τα από επαγ γελματική κατάσταση	3	100%	12	100%	9	90%	9	60%
δ.κάτι άλλο								
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10%	100%	15	100%

Από τον πίνακα 32 προκύπτουν τα παρακάτω:

100% των ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών υποστηρίζουν ότι η σεξουαλική κακοποίηση δεν εξαρτάται από την επαγγελματική κατάσταση του άντρα-δράστη.Το ίδιο υποστηρίζει και η μεγαλύτερη πλειοψηφία των δικηγόρων και αστυνομικών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 34:

Κατά την γνώμη σας ο άντρας-δράστης ανήκει συνήθως:

α. στην ανώτερη κοινωνική τάξη

β. στην μεσαία κοινωνική τάξη

γ. στην κατώτερη κοινωνική τάξη

δ. είναι ανεξάρτητο κοινωνικής τάξης

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 33

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α. στην ανώ- τερη κοινο- νική τάξη								
β. στη με- σαία κοινο- νική τάξη							1	6,7%
γ. στην κα- τώτερη κοι- νωνική τάξη			1	8,3%	2	20%	4	26,7%
δ. είναι ανε- ξάρτητο κοι- νωνικής τά- ξης	3	100%	11	91,7%	7	70%	9	60%
συνδυασμός βγ					1	10%		
συνδυασμός αγ							1	6,7%
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 33 προκύπτουν τα παρακάτω:

100% των ψυχολόγων υποστηρίζουν ότι η σεξουαλική κακοποίηση

δεν εξαρτάται από την κοινωνική τάξη του άντρα-δράστη. Το ίδιο υποστηρίζει και η μεγαλύτερη πλειοψηφία κοινωνικών λει-
τουργών, δικηγόρων και αστυνομικών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 35:

Σε ποιο τύπο αντρών, πιστεύετε ότι ανήκει ο άντρας-δράστης;

α. ψυχοπαθείς

β. εγκληματίες

γ. ναρκωμανείς

δ. "κανονικούς" ανθρώπους

ε. Κάτι άλλο

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 34

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α. ψυχοπα- θείς	1	33,3%			1	10%	7	46,7%
β. εγκλημα- τίες					1	10%	4	26,7%
γ. ναρκωμα- νείς								
δ. "κανονι- κούς" ανθρώ- πους	2	66,7%	8	66,7%	5	50%	3	20%
ε. κάτι άλ- λο: κοινωνι- κό πρόβλημα			1	8,3%				
συνδυασμός αδ			3	25%				
συνδυασμός αβ					1	10%		
συνδυασμός αγ					1	10%	1	6,7%
ΟΛΟΙ					1	10%		
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 34 προκύπτουν τα παρακάτω:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και δικηγόρων, υποστηρίζει ότι ο άντρας-δράστης ανήκει στους "κανονικούς ανθρώπους". Αντίθετα η πλειοψηφία των αστυνομικών υποστηρίζει ότι ο άντρας-δράστης ανήκει στους ψυχοπαθείς.

ΕΡΩΤΗΣΗ 36:

Πιστεύετε ότι ο άντρας-δράστης είναι:

α. ανύπαντρος

β. παντρεμένος

γ. διαζευχμένος

δ. είναι ανεξάρτητο οικογενειακής κατάστασης

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 35

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α. ανύπαν- τрос					3	30	2	13,3%
β. παντρε- μένος	1	33,3%			1	10%		
γ. διαζευχ- μένος								
δ. είναι ανε- ξάρτητο οι- κογενειακής κατάστασης	2	66,7%	12	100%	5	50%	13	86,7%
συνδυασμός αγ					1	10%		
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 35 προκύπτουν τα παρακάτω:

100% των κοινωνικών λειτουργών υποστηρίζουν ότι η σεξουαλική

κακοποίηση δεν εξαρτάται από την οικογενειακή κατάσταση του άντρα-δράστη. Το ίδιο υποστηρίζει και η μεγαλύτερη πλειοψηφία των ψυχολόγων, δικηγόρων και αστυνομικών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 37:

Κατά την γνώμη σας, ο άντρας-δράστης έχει

α. "κανονική" σεξουαλική ζωή

β. είναι σεξουαλικά στερημένο άτομο

γ. κάτι άλλο

(Μπορεί να δοθεί μια μόνο απάντηση)

ΠΙΝΑΚΑΣ 36

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α. "κανονική" σεξουαλική ζωή	2	66,7%	1	8,3%	2	20%		
β. είναι σεξουαλικά στερημένο άτομο	1	33,3%	8	66,6%	8	80%	15	100%
γ. κάτι άλλο: δεν έχει σημασία			3	25%				
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 36 προκύπτουν τα εξής:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ψυχολόγων υποστηρίζουν ότι ο άντρας-δράστης έχει "κανονική" σεξουαλική ζωή. Ενώ το 100% των αστυνομικών και η πλειοψηφία των δικηγόρων και κοινωνικών λειτουργών υποστηρίζουν ότι ο άντρας-δράστης είναι σεξουαλικά στερημένο άτομο

ΕΡΩΤΗΣΗ 30:

Πιστεύετε ότι αυτό που ωθεί τον άντρα-δράστη στην πράξη του είναι:

α.Τραυματικές εμπειρίες από προηγούμενες σχέσεις με γυναίκες

β.Τραυματικές εμπειρίες κατά την παιδική του ηλικία από το οικογενειακό περιβάλλον

γ.Φαντασιώσεις που έχει γύρω απ'αυτό το θέμα,οι οποίες καλλιεργούνται μέσα από πορνογραφικό υλικό,ταινίες,μυθιστορήματα κ.τ.λ.

δ.Η εμφάνιση και ο τρόπος συμπεριφοράς της γυναίκας

ε.κάτι άλλο

(Μπορούν να δοθούν περισσότερες από μια απαντήσεις)

ΠΙΝΑΚΑΣ 37

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α.τραυματικές εμπειρίες από προηγούμενες σχέσεις με γυναίκες	1	33,3%	1	8,3%	2	20%	1	6,7%
β.Τραυματικές εμπειρίες κατά την παιδική του ηλικία από το οικογενειακό περιβάλλον			2	16,7%	1	10%	3	20%
γ.Φαντασιώσεις που έχει γύρω από το θέμα οι οποίες καλλιεργούνται μέσα από πορνογραφικό υλικό, ταινίες, μυθιστορήματα κ.λ.π.			4	33,3%	2	20%	6	40%
δ.Η εμφάνιση και ο τρόπος συμπεριφοράς της γυναίκας								
ε.κάτι άλλο					1	10%		
συν/μος αδ					1	10%	1	6,7%
συν/μος αβ	1	33,3%	2	16,7%			1	6,7%
συνδ/μος βγ	1	33,3%	1	8,3%	1	10%	1	6,7%
συν/ος αβγ			1	8,3%	2	20%	1	6,7%
ΟΛΑ			1	8,3%			1	6,7%

Από τον πίνακα 37 προκύπτουν τα παρακάτω:

Οι αποψεις των ψυχολόγων γύρω από αυτό που ωθεί τον άντρα-δράστη στην πράξη του είναι διάσπαρτες.

Εξίσου διάσπαρτες είναι και οι αποψεις των δικηγόρων.

Ενώ η πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών και αστυνομικών υποστηρίζει πως αυτό που ωθεί τον άντρα-δράστη στην πράξη του είναι οι φαντασιώσεις που έχει γύρω απ' αυτό το θέλει οι οποίες καλλιεργούνται μέσα από πορνογραφικό υλικό, ταινίες, μυθιστορήματα κ.λ.π.

Αυτό που πρέπει να επισημανουμε είναι πως η άποψη ότι "η εμφάνιση και ο τρόπος συμπεριφοράς της γυναίκας" ωθεί τον άντρα-δράστη στην πράξη του, δεν έχει υποστηριχθεί σχεδόν από κανέναν.

ΕΡΩΤΗΣΗ 39:

Πιστεύετε ότι η σεξουαλική κακοποίηση προσφέρει στον άντρα-δράστη

α. σεξουαλική ικανοποίηση

β. επιβεβαίωση κυρους και γοήτρου

γ. επιβεβαίωση ανδρισμού

δ. δυνατότητα επίδειξης δύναμη-εξουσίας

ε. δυνατότητα υποβιβασμού και ισοπέδωσης της γυναίκας

στ. κάτι άλλο

ΠΙΝΑΚΑΣ 38

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
α.σεξουαλική ικανοποίηση							4	26,7%
β.επιβεβαίωση κύρους και γοήτρου							1	6,7%
γ.Επιβεβαίωση ανδρισμού			2	16,7%	1	10%	3	20%
δ.Δυνατότητα επίδειξης δύναμης εξουσίας	1	33,3%	2	16,7%	1	10%	1	6,7%
ε.Δυνατότητα υποβιβασμού και λισπένδωσης της γυναίκας			2	16,7%	2	20%	1	6,7%
στ.Κάτι άλλο								
συν/ος βγδ	1	33,3%			3	30%	2	13,3%
συν/ος γδε	1	33,3%	1	8,3%				
συνδ/μος αδ			2	16,7%	1	10%	1	6,7%
συν/ος δε			2	16,7%	1	10%		
συνδ/ος αβγ			1	8,3%				
ΟΛΑ					1	10%	2	13,3%

Από τον πίνακα 38 προκύπτουν τα εξής:

Υπάρχει διασπορά απόψεων των ερωτωμένων όσον αφορά το τι προσφέρει η σεξουαλική κακοποίηση του άντρα-δράστη.

Είναι αξιοσημείωτο ότι κανένας από τους ψυχολόγους, κοινωνιολόγους,

κούς λειτουργούς και δικηγόρους δεν υποστηρίζει ότι η σεξουαλική κακοποίηση προσφέρει σεξουαλική ικανοποίηση στον άντρα δράστη μόνο, ενώ αποτελεί την απάντηση με το μεγαλύτερο ποσοστό στους αστυνομικούς.

ΕΡΩΤΗΣΗ 40:

Κατά την γνώμη σας η σεξουαλική κακοποίηση θα μπορούσε να θεωρηθεί ως αποτέλεσμα μιας ισχυρότατης βιολογικά σεξουαλικής επιθυμίας, που έχει ανάγκη άμεσης ικανοποίησης;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
ΝΑΙ			3	25%	2	20%	8	53,3%
ΟΧΙ	3	100%	9	75%	8	80%	7	46,7%
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 39 προκύπτουν τα παρακάτω:

100% των ψυχολόγων υποστηρίζουν ότι η σεξουαλική κακοποίηση δεν θεωρείται ως αποτέλεσμα μιας ισχυροτατης βιολογικά σεξουαλικής επιθυμίας, που έχει ανάγκη άμεσης ικανοποίησης. Το ίδιο υποστηρίζει και η μεγαλύτερη πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών και των δικηγόρων. Αντίθετα το μεγαλύτερο ποσοστό των αστυνομικών υποστηρίζει ότι η σεξουαλική κακοποίηση θεωρείται αποτέλεσμα μιας ισχυρότατης βιολογικά σεξουαλικής επιθυμίας, που έχει ανάγκη άμεσης ικανοποίησης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 41:

Πιστεύετε ότι ο άντρας-δράστης προσχεδιάζει την πράξη του;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ 40

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
ΝΑΙ	3	100%	10	83,3%	7	70%	8	53,3%
ΟΧΙ			2	16,7%	3	30%	7	46,7%
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 40 προκύπτουν τα παρακάτω:

100% των ψυχολόγων υποστηρίζουν ότι ο άντρας-δράστης στην σεξουαλική κακοποίηση προσχεδιάζει την πράξη του. Το ίδιο υποστηρίζει και η μεγαλύτερη πλειοψηφία κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων και αστυνομικών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 42:

Πιστεύετε ότι ο άντρας-δράστης επαναλαμβάνει την πράξη του;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ 41

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ		Κ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ		ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ		ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	
		%		%		%		%
ΝΑΙ	3	100%	12	100%	9	90%	15	100%
ΟΧΙ					1	10%		
ΣΥΝΟΛΟ	3	100%	12	100%	10	100%	15	100%

Από τον πίνακα 41 προκύπτουν τα παρακάτω:

100% των ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και αστυνομικών υποστηρίζουν ότι ο άντρας-δράστης επαναλαμβάνει την πράξη του. Το ίδιο υποστηρίζει και η μεγαλύτερη πλειοψηφία των δικηγόρων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο V I I

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων υποστηρίζει ότι η συχνότητα του φαινομένου του βιασμού είναι ανεξάρτητο του βαθμού ελευθεριότητας. Η στάση αυτή είναι κοινή στους ερωτώμενους οποιουδήποτε επαγγέλματος, ανεξάρτητα από την ηλικία και το φύλο τους.

Όμως έρευνες που έχουν γίνει αποδεικνύουν ότι υπάρχει μια σχέση αναλογίας ανάμεσα στο βαθμό φιλελευθεροποίησης των σεξουαλικών ηθών μιας κοινωνίας και του δείκτη βιασμών. Ο Charrel ερμηνεύει το παραπάνω γεγονός βάση της θεωρίας της σχετικής αποστερήσης (Φ.Τσαλίκολου, 1989).

Για τους περισσότερους ερωτώμενους η σεξουαλική κακοποίηση έχει ως θύματα κυρίως γυναίκες. Αν και η άποψη αυτή είναι κοινή για τους ερωτώμενους ανεξάρτητα από το φύλο τους, οι γυναίκες του πληθυσμού σε αρκετό ποσοστό υποστηρίζουν ότι αφορά άντρες και γυναίκες. Η άποψη αυτή παρατηρείται συχνότερα στα άτομα του πληθυσμού ηλικίας 35-45 ετών.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Σούζαν Μπρέγκερ (1984) ο βιασμός σηματοδοτεί την χειρότερη μορφή ρατσισμού που αφορά το μισό του παγκόσμιου πληθυσμού. Τον σεξισμό.

Πάντως όπως επισημαίνει ο Amir (1971) ο αριθμός θυμάτων βιασμού που είναι άντρες είναι αυξανόμενος.

Η πλειοψηφία των ερωτωμενων υποστηρίζει ότι τα σωματικά σημάδια δεν αποτελούν απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία σε μια υποθεση σεξουαλικής κακοποίησης. Η στάση αυτή είναι κοινή στους ερωτώμενους οποιουδήποτε επαγγέλματος, ανεξάρτητα από

το φύλο ή την ηλικία τους.

Ο συσχετισμός με την βιβλιογραφική μελέτη αποδεικνύει ότι το παραπάνω αποτελεί μια θεωρητική φιλολογική άποψη. Αφού στην πράξη όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell (1986) θα πρέπει να υπάρχουν σωματικά σημάδια ώστε η γυναίκα - θύμα να έχει ελπίδες να δικαιωθεί στο δικαστήριο.

Η πλειοψηφία των ερωτωμένων υποστηρίζει ότι η πορνογραφία ωθεί περισσότερο στο βλασμό. Η άποψη αυτή είναι κοινή στους ερωτώμενους ανεξαρτητα από το φύλο και την ηλικία τους, που ανήκουν στους Κοινωνικούς Λειτουργούς, Δικηγόρους και Αστυνομικούς.

Η άποψη αυτή ταυτίζεται με τη φεμινιστική άποψη που θεωρεί την πορνογραφία ένα μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα και υποστηρίζει ότι εφόσον η πορνογραφία απεικονίζει τις γυναίκες ως αντικείμενο σεξουαλικής ηδονής υιοθετεί και εντείνει την υποδεέστερη θέση τους γενικά και οδηγεί στην πράξη σε περισσότερα σεξουαλικά εγκλήματα (Χρυσή Ιχθυέση, 1987).

Από την άλλη πλευρά η πλειοψηφία των ψυχολόγων που ερωτήθηκαν υποστηρίζει ότι η πορνογραφία δεν ωθεί περισσότερο στη σεξουαλική κακοποίηση.

Η άποψη αυτή ταυτίζεται με την παραδοσιακή άποψη η οποία υποστηρίζει ότι η πορνογραφία είναι αβλαβής ή και ακόμα και επωφελής ως βαλβίδα ασφαλείας για τις σεξουαλικές ορμές των αντρών, επιτρέποντάς τους τη θέα του βίαιου σεξ απομακρύνεται ή και εξαλείφεται η επιθυμία τους για να το κάνουν πράξη (Χρυσή Ιχθυέση, 1987).

Η πλειοψηφία των Κοινωνικών Λειτουργών και Ψυχολόγων

υποστηρίζει ότι τα θύματα βιασμού είναι γυναίκες οποιασδήποτε ηλικίας. Την άποψη αυτή υποστηρίζουν οι γυναίκες του ερωτώμενου πληθυσμού. Η πλειοψηφία των αστυνομικών και δικηγόρων πιστεύουν ότι το φαινόμενο είναι συχνότερο σε γυναίκες ηλικίας 20-30 ετών. Η άποψη αυτή υποστηρίζεται από τους άντρες του πληθυσμού και κυρίως από άτομα ηλικίας 35-45 ετών.

Εδώ φαίνεται η διαφορετική οπτική γωνία που αντιμετωπίζεται η γυναίκα-θύμα από τα δύο φύλα.

Σύμφωνα με την Jane Dowdeswell (1986) η ηλικία της γυναίκας δεν παίζει κανένα ρόλο. Βιάζονται γυναίκες όλων των ηλικιών. Το γεγονός ότι εμφανίζονται περισσότερο οι περιπτώσεις γυναικών γύρω στα 25 οφείλεται στο γεγονός ότι αυτές οι ηλικίες κυρίως μιλούν για την εμπειρία τους.

Η πλειοψηφία των ερωτωμένων οποιασδήποτε επαγγελματός υποστηρίζει ότι οποιαδήποτε γυναίκα μπορεί να πέσει θύμα βιασμού. Το ίδιο υποστηρίζει η πλειοψηφία των γυναικών, ενώ όσον αφορά τους άντρες αν και ένα μεγάλο ποσοστό συμφωνεί με την άποψη αυτή, αρκετοί απ'αυτούς υποστηρίζουν ότι συνήθως βιάζονται γυναίκες που κυκλοφορούν μόνες τους, ντύνονται προκλητικά ή εργάζονται σε μπαρ. Εδώ φαίνεται καθαρά η άποψη των αντρών ότι οι γυναίκες κατά κάποιο τρόπο προκαλούν το βιασμό τους. Η τελευταία αυτή άποψη υποστηρίζεται κυρίως από τα άτομα ηλικίας 35-45 ετών.

Όπως αναφέρει η Φωτεινή Τσαλίκογλου (1989), στην πραγματικότητα οποιαδήποτε γυναίκα είναι δυνατό να υποστεί βιασμό, ανεξάρτητα από την ηλικία της, τον τρόπο ένδυσης κ.τ.λ. Εντούτοις καλλιεργούνται διάφοροι μύθοι που

παρουσιάζουν τις γυναίκες θύματα ως προκλητικά ντυμένες, εργαζόμενες σε μπαρ, κ.τ.λ.

Σχεδόν το 100% των ερωτωμένων υποστηρίζει ότι η γυναίκα θύμα δεν καταγγέλλει το συμβάν στην αστυνομία. Οι σημαντικότεροι λόγοι σύμφωνα με την πλειοψηφία των ερωτωμένων είναι ο φόβος του στιγματισμού καθώς και της όλης διαδικασίας που ακολουθεί τη καταγγελία.

Όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell (1986), μόνο 1 στους 12 βιασμούς αναφέρεται.

Ενώ σύμφωνα με έρευνες που έχουν γίνει αποκαλύπτεται ότι 38% ενός δείγματος γυναικών που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση δηλώνουν ότι δεν θα ξανάεκαναν καταγγελία αν βιάζονταν πάλι (Council of Europe Equality between Women and Men, 1991).

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτωμένων, οποιαδήποτε επαγγέλματος και ανεξάρτητα από το φύλο και την ηλικία, υποστηρίζει ότι η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης κάνει τη γυναίκα πιο επιφυλακτική απέναντι προς όλους τους άντρες γενικά. Η άποψη αυτή ενισχύεται από την Jane Dowdeswell (1986), η οποία επισημαίνει ότι πολλές φορές παρατηρείται μια τέλεια αλλαγή στη προσωπικότητα της γυναίκας-θύματος και μια καχυποψία για όλους τους ανθρώπους. Χαρακτηριστικά αναφέρει την ακόλουθη μαρτυρία:

"Παρ'όλο που ξέρω ότι είναι παράλογο κατά βάθος νιωθω πως ο κάθε άντρας γύρω μου κρύβει μέσα του και έναν βιαστή".

Σχεδόν το 100% του δείγματος υποστηρίζει ότι η σχέση της γυναίκας - θύματος με τον σύντροφό της επηρεάζεται αρνητικά. Επίσης η πλειοψηφία του δείγματος υποστηρίζει ότι

η γυναίκα θύμα δεν μπορεί να έχει σεξουαλικές σχέσεις τον πρώτο καιρό μετά το βιασμό.

Όπως αναφέρει η Jane Dowdeswell (1986) η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης καταστρέφει την εμπιστοσύνη της γυναίκας - θύματος προς όλους τους άντρες, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα κάθε σεξουαλική εμπειρία να μοιάζει με το βιασμό.

Η πλειοψηφία των ερωτωμένων, οποιουδήποτε επαγγέλματος και ανεξάρτητα από φύλο και ηλικία, υποστηρίζει ότι η εμπειρία του βιασμού προκαλεί στη γυναίκα ψυχολογικά τραύματα που δύσκολα επουλώνονται.

Όλα τα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης βίωσαν την αποδιοργάνωση στη ζωή τους. Η πορεία και ο ρυθμός της φάσης αναδιοργάνωσης επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες όπως η δύναμη του Εγώ, η υποστήριξη του κοινωνικού περιβάλλοντος και ο τρόπος που οι άνθρωποι τη μεταχειρίστηκαν ως θύμα (Ann Woibert - Lynda Lytle, 1974).

Η πλειοψηφία των ερωτωμένων υποστηρίζει ότι η εμπειρία του βιασμού ήταν περισσότερο τραυματική στην περίπτωση που η γυναίκα δεν είχε προηγούμενη σεξουαλική ζωή.

Πολλές γυναίκες βιώνουν μια κρίση στη σεξουαλική τους ζωή ως αποτέλεσμα του βιασμού. Για τις γυναίκες που δεν είχαν πρωτυπική σεξουαλική δραστηριότητα το γεγονός προκαλεί ιδιαίτερη αναστάτωση ((Ann Woibert - Lynda Lytle, 1974).

Η πλειοψηφία του δείγματος υποστηρίζει ότι ο άντρας - δράστης είναι γνωστός του θύματος.

Συμφωνά με την Jane Dowdeswell (1986), αντίθετα με την στερεότυπη εικόνα του άγνωστου βιαστή, οι περισσότεροι

βιασμοί διαπράττονται από συναδέλφους, φίλους, γείτονες, συγγενείς κ.λ.π.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτωμένων υποστηρίζει ότι ο άντρας δράστης μπορεί να είναι οποιασδήποτε ηλικίας, δεν ανήκει σε κάποια συγκεκριμένη κοινωνική τάξη, ούτε σε κάποια συγκεκριμένη επαγγελματική κατάσταση (εργαζόμενος - άνεργος). Επίσης το μεγαλύτερο ποσοστό υποστηρίζει ότι ο άντρας δράστης μπορεί να ανήκει σε οποιαδήποτε οικογενειακή κατάσταση.

Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι στις απαντήσεις σχετικά με την ηλικία του άντρα - δράστη παρατηρείται μια κλίση προς τις ηλικίες 20-40 ετών.

Το 100% των γυναικών πιστεύουν ότι η επαγγελματική κατάσταση του άντρα -δράστη μπορεί να είναι οποιαδήποτε, ενώ όσοι άντρες δεν υποστηρίζουν το παραπάνω ομόφωνα κατατάσσουν τον άντρα - δράστη στην κατηγορία των ανέργων και κυρίως στην κατώτερη κοινωνική τάξη. Παρατηρείται δηλαδή μια τάση να εντάξουν τον άντρα - δράστη σε συγκεκριμένες κατηγορίες.

Η Άννα Χατζηγιάννη (1993) αναφερόμενη στα αποτελέσματα έρευνας καταγράφει: η ηλικία του βιαστή είναι από 30-60 ετών, πράγμα που δείχνει ότι είναι άντρες σε πλήρη ακμή οικογενειάρχες και αποκαταστημένοι οικονομικά.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων και αστυνομικών υποστηρίζουν ότι ο άντρας - δράστης είναι σεξουαλικά στερημένο άτομο. Ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό των ψυχολόγων υποστηρίζει ότι ο άντρας - δράστης έχει κανονική σεξουαλική ζωή.

Ο Θανος Άσκητής (1993) αναφερόμενος σε έρευνες τονίζει

ότι το 60% των βιαστών είναι παντρεμένοι με κανονική σεξουαλική ζωή.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών υποστηρίζουν ότι ο άντρας - δράστης κατατάσσεται στην κατηγορία των "κανονικών" ανθρώπων, ενώ οι αστυνομικοί υποστηρίζουν ότι ανήκει στην κατηγορία των ψυχοπαθών και εγκληματιών. Η άποψη των δικηγόρων ως προς αυτό το ζήτημα διίσταται αφού οι μισοί κατατάσσουν τον άντρα - δράστη στους "κανονικούς" ανθρώπους, ενώ οι άλλοι μισοί στους ψυχοπαθείς και εγκληματίες. Παρατηρείται ότι οι αστυνομικοί εμφανίζονται περισσότερο επηρεασμένοι από τους μύθους που κυκλοφορούν σχετικά με το πορτραίτο του βιαστή.

Οι γυναίκες κατά πλειοψηφία υποστηρίζουν ότι ο άντρας δράστης ανήκει στους "κανονικούς" ανθρώπους, ενώ οι άντρες στην κατηγορία των εγκληματιών και ψυχοπαθών.

Η διαφοροποίηση αυτή αντικατοπτρίζει από τη μια τη τάση των αντρών να κατηγοριοποιήσουν και να απομονώσουν τον άντρα - δράστη και από την άλλη τον φόβο που ελλοχεύει στις γυναίκες, λόγω της απειλής της σεξουαλικής κακοποίησης.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι τα άτομα του πληθυσμού που κυρίως υποστηρίζουν ότι ο άντρας - δράστης είναι ψυχοπαθής ή εγκληματίας είναι ηλικίας 35-45 ετών.

Όπως επισημαίνει η Φωτεινή Τσαλίκου (1989) ο χαρακτηριστικός τύπος του μέσου βιαστή δεν είναι ούτε ο δράκος, ούτε ο ψυχοπαθής βιαστής. Αλλά όπως τονίζει ο Κλεάνθης Γρίβας (1987), η ψυχιατρικοποίηση του βιασμού χρησιμοποιείται από την ανδροκρατούμενη κοινωνία για την απενοχοποίηση του βιαστή και της κοινωνίας που τον

κατασκευάζει.

Κανένας από τους ερωτώμενους του δείγματος δεν θεώρησε ότι η εμφάνιση και η συμπεριφορά της γυναίκας ωθεί τον άντρα - δράστη στη πράξη του.

Όπως αναφέρει η Ρίτα Βελώνη (1993) σύμφωνα με τη Μαριέττα Ρήγα οι σημαντικότεροι παράγοντες που ωθούν τον άντρα - δράστη στη πράξη του είναι τραυματικές εμπειρίες από προηγούμενες σχέσεις του με γυναίκες, τραυματικές εμπειρίες από το οικογενειακό περιβάλλον και η επιθυμία να πραγματοποιήσει φαντασιώσεις κυριαρχίας, εξουσίας, επιθετικότητας και θριάμβου.

Κανένας από τους ψυχολογούς, κοινωνικούς λειτουργούς και δικηγόρους δεν θεωρεί ότι η σεξουαλική κακοποίηση προσφέρει σεξουαλική ικανοποίηση στον άντρα - δράστη. Αντίθετα η απάντηση αυτή ήταν πιο συχνή στους αστυνομικούς.

Γενικά πάντως ανεξάρτητα από φύλο και ηλικία η πλειοψηφία των ερωτωμένων υποστηρίζει ότι η σεξουαλική κακοποίηση προσφέρει στον άντρα - δράστη τη δυνατότητα επίδειξης κυρίως δύναμης, εξουσίας, ανδρισμού

Σύμφωνα με τη Φωτεινή Τσαλίκη (1989), η ανάλυση της συμπεριφοράς του βιαστή υποδηλώνει ότι στόχος του δεν είναι η σεξουαλική απόλαυση, αλλά η υποταγή, ο εξευτελισμός και η ταπείνωση της γυναίκας.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των Κοινωνικών Λειτουργών, Ψυχολόγων και δικηγόρων υποστηρίζουν ότι η σεξουαλική κακοποίηση δεν είναι αποτέλεσμα μιας παρόρμησης. Όσον αφορά τους αστυνομικούς οι γνώμες ως προς αυτό το ζήτημα διίστανται.

Άντρες και γυναίκες υποστηρίζουν ότι η σεξουαλική κακοποίηση δεν είναι αποτέλεσμα μιας παρόρμησης. Ενώ τα άτομα 25-35 ετών του πληθυσμού υποστηρίζουν την αντίθετη άποψη.

Ανάλογη ήταν και η στάση των ερωτωμένων στο θέμα του προσχεδιασμού της πράξης. Το 100% των ψυχολόγων και η πλειοψηφία των δικηγόρων, αστυνομικών και κοινωνικών λειτουργών υποστηρίζουν ότι ο άντρας - δράστης προσχεδιάζει την πράξη του. Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό αστυνομικών υποστηρίζει ότι η πράξη δεν προσχεδιάζεται.

Όπως αναφέρει η Anja Meulenbelt (1984), ο βιασμός δεν γίνεται επειδή ένας άντρας καταλαμβάνεται ξαφνικά από ακατανίκητες σεξουαλικές ορμές.

Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνει ο Amir (1971) το μεγαλύτερο ποσοστό των βιασμών είναι προσχεδιασμένο.

Η πλειοψηφία των ερωτωμένων υποστηρίζει ότι ο άντρας - δράστης επαναλαμβάνει την πράξη του.

Σύμφωνα με τον Amir (1971) ο άντρας - δράστης επαναλαμβάνει την πράξη του. Είναι χαρακτηριστικό ότι μια έρευνα που έγινε σε καταδικασμένους βιαστές αποδείχθηκε ότι οι βιαστές είχαν διαπράξει 11-12 κακοποιήσεις πριν να καταδικαστούν.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Η έκταση του φαινομένου του βιασμού είναι πολύ μεγαλύτερη απ'ότι συνηθώς παρουσιάζεται. Χιλιάδες γυναίκες ανά τον κόσμο βιώνουν αυτή την τραυματική εμπειρία και υφίστανται τις φοβερές συνέπειές της.

Μέσα από την μελέτη του φαινομένου εντοπίστηκε η έλλειψη εγκυρων στατιστικών δεδομένων. Ιδιαίτερα στην Ελλάδα η μελέτη του βιασμού, τόσο ως προς την έκταση όσο και ως προς τη σοβαρότητα των συνεπειών βρίσκεται ακόμα στα αρχικά στάδια. Επιπλέον, η αντιμετώπιση του φαινομένου γίνεται με τρόπο αποσπασματικό, χωρίς ενοποιημένα προγράμματα που να καλύπτουν τις ανάγκες όλης της χώρας. Ενώ τα άτομα που έρχονται σε επαφή με τις γυναίκες θύματα και μάλιστα όταν αυτές βρίσκονται στη φάση της κρίσης δεν έχουν τη κατάλληλη εκπαίδευση.

Οι επισημάνσεις αυτές οδήγησαν στην διατύπωση των εξής προτάσεων:

-Δημιουργία κέντρων για την υποδοχή των γυναικών - θυμάτων βιασμού, ανάλογα με τα Rape Crisis Centre που λειτουργούν εδώ και πολλά χρόνια σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Τα κέντρα αυτά σε πρώτη φάση θα έχουν ως στόχο την παροχή ψυχολογικής υποστήριξης στη γυναίκα ώστε να κατορθώσει να ξεπεράσει τη κρίση και να ανακτήσει τον έλεγχο της ζωής της, ενώ σε δεύτερη φάση να παρέχουν και οποιαδήποτε άλλη μορφή υποστήριξης χρειαστεί η γυναίκα.

Παράλληλα με τα κέντρα υποδοχής να λειτουργήσουν και Ξενώνες - καταφύγια για τις γυναίκες θύματα βιασμού, όπου θα μπορούν να καταφεύγουν όταν η παραμονή στο σπίτι τους είναι

αδύνατη.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην Ελλάδα ήδη λειτουργούν κάποια ανάλογα κέντρα. Όμως τα κέντρα αυτά αφ'ενός μόνο υπάρχουν στην Αθήνα, αφ'ετέρου αφορούν ως επί το πλείστον θύματα συζυγικής κακοποίησης και όχι θύματα βιασμού. Είναι βασικό ανάλογα κέντρα να υπάρχουν σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες όλης της χώρας. Βέβαια είναι δύσκολο να δημιουργηθούν κέντρα σε όλες τις περιοχές. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να αξιοποιηθούν και άλλες υπάρχουσες πηγές της κοινότητας, όπως τα Κέντρα Υγείας και οι Κοινωνικές Υπηρεσίες των Νοσοκομείων, που μπορούν κάλλιστα να προσφέρουν ανάλογες υπηρεσίες.

Επίσης η ίδια η κοινότητα μέσω της ευαισθητοποίησης και δραστηριοποίησης της είναι δυνατό να συμβάλλει ουσιαστικά στην προσπάθεια αυτή, με τη δημιουργία Κέντρων Πρώτων Κοινωνικών Βοηθειών.

Για τη σωστή και αποδοτική λειτουργία των παραπάνω, εκτός από τη σωστή οργάνωση κρίνεται απαραίτητο να υπάρχει κάποιος συντονισμός και συνεργασία τόσο μεταξύ τους, όσο και με άλλους φορείς της κοινότητας. Η σωστή στελέχωση με όλες τις ειδικότητες, θα λειτουργήσει ως ασφαλιστική δικλείδα για την επιτυχημένη έκβαση του σκοπού.

-Διασφάλιση της σωστής αντιμετώπισης των θυμάτων βιασμού από την αστυνομία και τους ιατροδικαστές. Έχει ήδη αναφερθεί ότι οι παραπάνω φορείς, σημαντικά επηρεασμένοι από τους μύθους που επικρατούν γύρω από το βιασμό, αντιμετωπίζουν τις γυναίκες - θύματα με αρνητική συμπεριφορά, που εκδηλώνεται κυρίως με την καχυποψία. Μια

σωστή αντιμετώπιση θα περιελάμβανε λεπτότητα, διακριτικότητα και ευαισθησία απέναντι στις γυναίκες - θύματα. Κάτι τέτοιο είναι δυνατό να επιτευχθεί μόνο μέσω της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των φορέων αυτών γύρω από το βιασμό. Μέσω της σωστής επιμόρφωσης και εκπαίδευσης καθώς και της αποκτησης εξειδικευμένων γνώσεων θα επιτευχθεί η σωστότερη υποδοχή και αντιμετώπιση των θυμάτων από τους αστυνομικούς και τους ιατροδικαστές.

-Συστηματική μελέτη του βιασμού. Για να μπορέσουν να ευδοκιμήσουν τα παραπάνω θα πρέπει να υπάρξει σωστός σχεδιασμός. Αυτό προϋποθέτει τη σαφή γνώση της έκτασης του προβλήματος. Κρίνεται λοιπόν απαραίτητο να υπάρξει μια υπεύθυνη και συστηματοποιημένη καταγραφή του προβλήματος. Αναμφίβολα υπάρχουν σημαντικά εμποδια για την επίτευξη του παραπάνω, αφού ένα πολύ μικρό ποσοστό γυναικών καταγγέλλουν το βιασμό. Παρ'όλα αυτά υπάρχουν πηγές πληροφοριών που αν αξιοποιηθούν είναι δυνατό να προσφέρουν σημαντικά στοιχεία για την ικανοποιητική αξιολόγηση της έκτασης του φαινομένου. Τέτοιες πηγές είναι τα αρχεία της αστυνομίας και των νοσοκομείων, των γυναικείων οργανώσεων και άλλων σχετικών φορέων.

- Η καλύτερη αντιμετώπιση οποιουδήποτε προβλήματος είναι η πρόληψη. Η πρόληψη στο πρόβλημα του βιασμού δεν περιλαμβάνει μέτρα όπως να μην βγαίνουν οι γυναίκες μόνες τους τη νύχτα, ή να μην ντύνονται προκλητικά, ή να μη μιλούν σε αγνώστους κ.τ.λ.

Δεν υπάρχει κάποιος οργανωμένος σχεδιασμός που να στοχεύει άμεσα στη πρόληψη. Υπάρχουν όμως ορισμένοι κατευθυντήριοι

άξονες που μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την ανάπτυξη ανάλογων προγραμμάτων. Οι άξονες αυτοί είναι οι εξής:

α) Η εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης σε βάρος των γυναικών. Είναι γνωστό ότι ο τρόπος που αντιμετωπίζεται η γυναίκα επιτρέπει τη δημιουργία σχέσεων εξάρτησης και υποταχής, και όχι σεβασμού και ισοτητας ανάμεσα στα δύο φύλα.

β) Η αλλαγή συνειδήσεων και στάσεων. Η επίτευξη κάτι τέτοιου είναι δυνατή με τη διάλυση των μύθων γύρω από το βιασμό καθώς και τη συνειδητοποίηση της υποχρέωσης απέναντι στις γυναίκες για σεβασμό τόσο της προσωπικότητάς τους, όσο και των επιθυμιών τους.

γ) Η σωστή διαπαιδαγώγηση. Δύο από τους σημαντικότερους φορείς διαπαιδαγώγησης είναι η οικογένεια και το σχολείο. Η συμμετοχή των γονέων στη διαδικασία αυτή, προϋποθέτει ότι είναι απαλλαγμένοι από ταμπού και προκαταλήψεις γύρω από το θέμα, πράγμα που είναι δύσκολο. Για το λόγο αυτό τον κύριο ρόλο εδώ θα παίξει το σχολείο. Στο χώρο αυτό θα πρέπει να λειτουργήσουν ειδικά προγράμματα σεξουαλικής αγωγής και αγωγής των διαπροσωπικών σχέσεων, με άριστα εκπαιδευμένο προσωπικό. Αυτό είναι σημαντικό, αφού μόνο η δημιουργία υγιών αντιλήψεων από την παιδική ηλικία, είναι δυνατό να επιφέρει κάποιες πραγματικά ριζικές αλλαγές.

- Η αλλαγή του ρόλου των Μ.Μ.Ε. Γνωρίζουμε ότι τα Μ.Μ.Ε. με τον τρόπο που λειτουργούν σήμερα συμβάλλουν στην καλλιέργεια μιας λανθασμένης εικόνας σε σχέση με το θέμα του βιασμού.

Επίσης είναι γνωστό ότι τα Μ.Μ.Ε. παίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης. Άρα μια απαλλαγμένη

από προκαταλήψεις παρουσίαση του προβλήματος του βιασμού από τον τύπο, το ραδιόφωνο και την τηλεόραση και με την παράλληλη διακοπή παρουσίας ταινιών και διαφημίσεων που ενισχύουν τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα των δύο φύλων, θα συντελέσει στην αλλαγή του πρίσματος κάτω από το οποίο αντιμετωπίζεται ο βιασμός.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ

Ο βιασμός αποτελεί ένα ευρύ κοινωνικό πρόβλημα.

Στην προσπάθεια τόσο της αντιμετώπισης, όσο και της πρόληψης του φαινομένου, είναι βασικής σημασίας η παρουσία κοινωνικού λειτουργού.

Ο κοινωνικός λειτουργός είναι δυνατόν να δράσει σε διάφορα επίπεδα:

α) Με τη γυναίκα-θύμα!

Η γυναίκα - θύμα αμέσως μετά τον βιασμό διέρχεται μια περίοδο κρίσης, κατά την οποία βιώνει έντονα αρνητικά συναισθήματα. Την χρονική αυτή περίοδο χρειάζεται όλη την υποστήριξη, που είναι δυνατόν να έχει. Παρ'όλα αυτά τις περισσότερες φορές η γυναίκα δεν θέλει να μιλήσει, σχετικά με το βιασμό, σε κάποιο συγγενικό ή φιλικό πρόσωπο. Έτσι το ρόλο του υποστηρικτή καλείται να καλύψει ο κοινωνικός λειτουργός. Επιπλέον ο κοινωνικός λειτουργός, με τις γνώσεις που διαθέτει, θα βοηθήσει τη γυναίκα στη φάση αυτή. Αφ'ενός με το να του μιλήσει για το συμβάν και αφ'ετέρου με το να του εκφράσει τα συναισθήματά της, συντελώντας έτσι στην εκτόνωση της έντασης. Επίσης ο κοινωνικός λειτουργός ενημερώνει την γυναίκα - θύμα σχετικά με την πορεία που ακολουθείται απ'την καταγγελία μέχρι το δικαστήριο. Ακόμη την παραπέμπει σε κάποιες υπηρεσίες, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο.

Στην περίπτωση που η γυναίκα αποφασίσει να καταγγείλει το βιασμό της, της προσφέρει υποστήριξη, τόσο κατά τη διάρκεια της καταγγελίας, όσο και κατά την γυναικολογική εξέταση. Βέβαια πολλές γυναίκες δηλώνουν ότι προτιμούν να

είναι μόνες τους, χωρίς την παρουσία άλλων, συγγενικών προσώπων, φίλων , κατά την διαδικασία αυτή. Παρ'όλα αυτά η ιδέα και μόνο ότι συνοδεύεται από κάποιον που ενδιαφέρεται γι'αυτήν, χωρίς να την κρίνει, λειτουργεί βοηθητικά για την ίδια.

Όταν η γυναίκα ξεπεράσει την φάση της κρίσης και περάσει στη φάση της αναδιοργάνωσης, ο κοινωνικός λειτουργός συνεχίζει τον υποστηρικτικό του ρόλο. Πέρα δηλαδή απ'την ατομική προσέγγιση του θύματος, η λειτουργία ομάδων από γυναίκες - θύματα, είναι δυνατόν να λειτουργήσει βοηθητικά στη χρήσιμη επάνοδο της γυναίκας στον προηγούμενο ρυθμό ζωής της.

β) Με την οικογένεια του θύματος!

Ο βιασμός επηρεάζει άμεσα το οικογενειακό περιβάλλον της γυναίκας - θύματος. Είδαμε ότι και η οικογένεια βιώνει τα αισθήματα ντροπής και θυμού, ενώ κάποιες φορές νοιώθει και ενοχές για ό,τι έχει συμβεί. Σε πρώτη φάση ο κοινωνικός λειτουργός θα έρθει σε επαφή με την οικογένεια του θύματος, με σκοπό την έκφραση των συναισθημάτων και των απόψεων τους για το συμβάν. Σε περίπτωση που κάποια απ'τα μέλη της οικογένειας παρουσιάζουν κάποιες έντονες αντιδράσεις, οι οποίες επηρεάζουν αρνητικά την πορεία του θύματος, θα χρειαστεί ο κοινωνικός λειτουργός να τα δει μεμονωμένα.

Πολλές φορές η γυναίκα - θύμα παρουσιάζει κάποιες αντιδράσεις, που είναι δύσκολο να γίνουν κατανοητές από την οικογένεια. Εδώ ο κοινωνικός λειτουργός θα δημιουργήσει χέφυρες επικοινωνίας, ερμηνεύοντας τις αντιδράσεις αυτές της γυναίκας στα υπόλοιπα μέλη. Επίσης οφείλει να επισημάνει,

ότι ο καλύτερος τρόπος για να βοηθήσει το θύμα, είναι η έκφραση απόδοχής του συμβάντος, του θύματος και των συναισθημάτων του, καθώς και η εκδήλωση υποστήριξης και αγάπης προς αυτό. Εδώ θα πρέπει να αποφευχθεί η υπερπροστατευτικότητα και η διάθεση - ανάληψη πρωτοβουλιών, από την μεριά της οικογένειας.

γ) Με τον σύντροφο του θύματος!

Η τραυματική εμπειρία του βιασμού είναι δυνατόν να προκαλέσει αρνητικές αντιδράσεις προς τον σύντροφο από την γυναίκα - θύμα. Ο σύντροφος τις περισσότερες φορές εκλαμβάνει τις αντιδράσεις αυτές της γυναίκας ως απόρριψη, βιώνει συναισθήματα ενοχής και θυμού για το συμβάν. Αυτή η κατάσταση είναι δυνατόν να κλονίσει την σχέση της γυναίκας - θύματος και του συντρόφου της. Ο άνδρας θα πρέπει να υποστηριχθεί απ'τον κοινωνικό λειτουργό, ώστε να βοηθηθεί, για να εκφράσει τα συναισθήματά του και να συνειδητοποιήσει πως οι όποιες αρνητικές αντιδράσεις από την γυναίκα δεν προκλήθηκαν απ'τον ίδιο, αλλά από το συμβαν. Ο κοινωνικός λειτουργός επίσης θα πρέπει να επισημάνει στον σύντροφο την αναγκαιότητα του να επιδείξει υπομονή και να μην γίνεται πλεστικός.

δ) Με τους φορείς που ερχονται σ'επαφή με το θέμα!

Οι φορείς, αστυνομικοί, ιατροδικαστές, δικαστές, θα πρέπει, όπως έχει τονιστεί και παραπάνω, να έχουν κάποια ειδική εκπαίδευση, ώστε να δημιουργηθεί ένα βοηθητικό κλίμα για το θύμα. Μ'αυτόν τον τρόπο οι γυναίκες θ'αποφασίζουν πιο εύκολα να καταγγέλλουν τον βιασμό τους. Στην προσπάθεια αυτή ο κοινωνικός λειτουργός είναι δυνατόν να συμβάλλει,

συμμετέχοντας στην εκπαίδευση των φορέων αυτών, προσφέροντας τις γνώσεις και την εμπειρία του, από την συνεργασία που έχει γενικά με τις γυναίκες - θύματα.

ε) Με την κοινότητα:

Ο κοινωνικός λειτουργός είναι δυνατόν να συμμετέχει σε διάφορα προγράμματα, με ενημερωτικό σκοπό γύρω απ'το θέμα του βιασμού. Καθώς επίσης και στο σχεδιασμό και την οργάνωση ανάλογων προγραμμάτων απο την κοινότητα. Τέλος ο κοινωνικός λειτουργός θα μπορούσε να συμβάλλει στη μελέτη του φαινομένου συμμετέχοντας ο ίδιος ως μέλος της ερευνητικής ομάδας.

П А Р А Р Т Н М А А

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Φύλο : Άντρας Γυναίκα

2. Επάγγελμα :

Ψυχολόγος
Κοιν. Λειτουργός
Δικηγόρος
Αστυνομικός

3. Ηλικία : 25 - 35
 35 - 45
 45 - 55
 55 - 65

4. Πιστεύετε ότι το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης
- α. ήταν σε έξαρση σε παλιότερες εποχές
 - β. είναι σε έξαρση στην εποχή που ζούμε
 - γ. είναι το ίδιο σε όλες τις εποχές
5. Κατά τη γνώμη σας, η σεξουαλική κακοποίηση :
- α. είναι στη φύση του ανθρώπου
 - β. είναι αποτέλεσμα των κοινωνικών δομών
 - γ. είναι ψυχοπαθολογικό σύμπτωμα
 - δ. κάτι άλλο _____
6. Πιστεύετε ότι κάποιοι παράγοντες στην οργάνωση και λειτουργία του κοινωνικού συστήματος συντελούν στην ύπαρξη και διαίωνιση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης ;
- ΝΑΙ ΟΧΙ
-
- Εάν ναι, πήγαινε ερώτηση με αριθμό 8.
7. Κατά τη γνώση σας, ποιοι από τους παρακάτω παράγοντες κοινωνικής οργάνωσης συντελούν στην ύπαρξη και διαίωνιση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης ;
- α. Η ύπαρξη των θεσμών ιδιοκτησία-εξουσίας
 - β. Η κυριαρχία των αντρών στη κοινωνία
 - γ. Ο διαφορετικός τρόπος κοινωνικής μάθησης σε τρόπους συμπεριφοράς
 - δ. κάτι άλλο _____
8. Που νομίζετε ότι το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης συναντάται πιο συχνά ;
(να δοθεί μια απάντηση)
- α. σε περιοχές που υπάρχει ελευθεριότητα των σεξουαλικών ηθών.
 - β. σε περιοχές συντηρητικές ως προς τους κανόνες σεξουαλικής συμπεριφοράς
 - γ. είναι ανεξάρτητο από τα παραπάνω

9. Που νομίζετε ότι το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης συμβαίνει συνήθως :

- α. Σε χωριό (< 2.000 κατοίκους)
- β. Σε κωμόπολη (2.000 - 10.000 κατοίκους)
- γ. Σε πόλη (> 10.000 κατοίκους)
- δ. Σε μεγαλούπολη (Αθήνα, Θεσ/νίκη)
- ε. Δεν έχει σημασία

10. Κατά τη γνώμη σας, συνήθως κακοποιούνται σεξουαλικά (να δοθεί μια απάντηση)

- α. Γυναίκες
- β. Άντρες
- γ. Άντρες και Γυναίκες

11. Κατά τη γνώμη σας, η σεξουαλική κακοποίηση είναι :

- α. έγκλημα σεξουαλικής βίας
- β. έγκλημα σωματικής βίας
- γ. έγκλημα ψυχικής βίας
- δ. κάτι άλλο _____

12. Πιστεύετε ότι για να θεωρηθεί μια περίπτωση ως υπόθεση σεξουαλικής κακοποίησης θα πρέπει να υπάρχουν απαραίτητα σωματικά σημάδια που να αποδεικνύουν το συγκεκριμένο γεγονός ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

13. Ποιες από τις παρακάτω περιπτώσεις θα χαρακτηρίζατε ως υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης ;

- | | ΣΙΓΟΥΡΑ
ΝΑΙ | ΜΑΛΛΟΝ
ΝΑΙ | ΜΑΛΛΟΝ
ΟΧΙ | ΣΙΓΟΥΡΑ
ΟΧΙ |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| α. Μια γυναίκα έχει καλέσει ένα φίλο της στο σπίτι και καταγγέλει ότι βιάστηκε | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| β. Μια προκλητικά ντυμένη γυναίκα περπατάει μόνη της στο δρόμο και καταγγέλει ότι βιάστηκε | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |

γ. Μια "κανονικά" ντυμένη γυναίκα περπατάει μόνη της στο δρόμο και καταγγέλει ότι βιάστηκε

δ. Μια γυναίκα είναι σε ραντεβού με έναν άντρα και καταγγέλει ότι βιάστηκε

14. Πιστεύετε ότι η πορνογραφία ωθεί περισσότερο στη σεξουαλική κακοποίηση ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

15. Ποια από τα παρακάτω Μ.Μ.Ε. πιστεύεται ότι ωθούν περισσότερο στη σεξουαλική κακοποίηση ;

	<i>ΠΟΛΥ</i>	<i>ΑΡΚΕΤΑ</i>	<i>ΛΙΓΟ</i>	<i>ΚΑΘΟΛΟΥ</i>
α. Το ραδιόφωνο	☐	☐	☐	☐
β. Η τηλεόραση	☐	☐	☐	☐
γ. Οι εφημερίδες	☐	☐	☐	☐
δ. Τα περιοδικά	☐	☐	☐	☐

16. Πιστεύετε ότι ο κινηματογράφος ωθεί περισσότερο στη σεξουαλική κακοποίηση ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

17. Πιστεύετε ότι η διαφήμιση ωθεί περισσότερο στη σεξουαλική κακοποίηση ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

18. Κατά τη γνώμη σας, ποιους από τους παρακάτω τύπους γυναικών αφορά η σεξουαλική κακοποίηση ;

- α. αυτές που ντύνονται προκλητικά
- β. αυτές που κυκλοφορούν μόνες τους βραδινές ώρες
- γ. αυτές που εργάζονται σε μπαρ
- δ. αυτές που είναι σεξουαλικά δραστήριες
- ε. όλες τις γυναίκες
- στ. κάτι άλλο _____

19. Συνήθως η γυναίκα - θύμα είναι ηλικιακά :

- α. 20 - 30 ετών
- β. 30 - 40 ετών
- γ. 40 - 50 ετών
- δ. 50 - 60 ετών
- ε. 60 ετών και άνω
- στ. Δεν εξαρτάται από την ηλικία

20. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα συναισθήματα που βιώνει η γυναίκα-θύμα ως αποτέλεσμα της σεξουαλικής κακοποίησης ;

- α. φόβο
- β. εξευτελισμό
- γ. θυμό
- δ. ενοχή
- ε. ντροπή
- στ. ευχαρίστηση
- ζ. κάτι άλλο _____

21. Συνήθως, κατά τη γνώμη σας η γυναίκα-θύμα καταγγέλει το συμβάν στην αστυνομία ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Εάν ναι, πήγαινε ερώτηση 23

Εάν όχι, πήγαινε ερώτηση 24

22. Για ποιούς λόγους, κατά τη δική σας γνώμη, η γυναίκα-θύμα καταγγέλει το συμβάν ;

- α. Για να τιμωρηθεί ο δράστης
- β. Για να μην επαναλάβει ο δράστης την πράξη του και σε άλλες γυναίκες
- γ. Για να νιώσει η ίδια ότι έκανε κάτι γι' αυτό που της συναίβει
- δ. κάτι άλλο _____

23. Για ποιούς λόγους, κατά τη δική σας γνώμη, η γυναίκα-θύμα δεν καταγγέλει το συμβάν ;

- α. Για να μην στιγματιστεί
- β. Φοβάται πως δεν θα γίνει πιστευτή
- γ. Φοβάται πως θα έχει αντίποινα από το βιαστή
- δ. Φοβάται την όλη διαδικασία που ακολουθεί την καταγγελία
- ε. Το θεωρεί ανώφελο
- στ. κάτι άλλο _____

24. Η γυναίκα-θύμα κατά τη γνώμη σας, αναζητά συνήθως υποστήριξη

- α. από την οικογένεια της
- β. από τον συντροφό της
- γ. από τους φίλους της
- δ. από κάποιον ειδικό
- ε. από κανέναν
- στ. κάτι άλλο _____

25. Πιστεύεται ότι η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης

- α. κάνει τη γυναίκα πιο επιφυλακτική απέναντι στους άντρες που δεν γνωρίζει
- β. κάνει τη γυναίκα πιο επιφυλακτική προς όλους τους άντρες γενικά
- γ. κάνει τη γυναίκα εχθρική προς όλους τους άντρες γενικά
- δ. δεν επηρεάζει τη σχέση της γυναίκας-θύματος με τους άντρες
- ε. κάτι άλλο _____

26. Με ποιο τρόπο, κατά τη γνώμη σας, επηρεάζει η σεξουαλική κακοποίηση την γυναίκα σε σχέση με :

ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΕΤΑΙ ΠΛΗΣΙΑΖΕΙ ΚΑΘΟΛΟΥ

α. την οικογενειά της	☐	☐	☐
β. τους φίλους της	☐	☐	☐
γ. τον συντροφό της	☐	☐	☐
δ. τους συναδέλφους της	☐	☐	☐
ε. τους γνωστούς της	☐	☐	☐

27. Πιστεύετε ότι η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης επηρεάζει τη σεξουαλική σχέση της γυναίκας-θύματος με τον σύντροφό της

- α. θετικά
- β. αρνητικά
- γ. δεν την επηρεάζει καθόλου

28. Πως, κατά τη γνώμη σας, επηρεάζεται η σεξουαλική ζωή της γυναίκας-θύματος ;

- α. δεν μπορεί να έχει σεξουαλικές σχέσεις τον πρώτο καιρό μετά την κακοποίηση
- β. δεν μπορεί να έχει σεξουαλικές σχέσεις για τη συνέχεια
- γ. έχει σεξουαλικές σχέσεις με όποιον τύχει
- δ. δεν επηρεάζεται
- ε. κάτι άλλο _____

29. Κατά τη γνώμη σας, η σεξουαλική κακοποίηση

- α. προκαλεί στη γυναίκα ψυχολογικά τραύματα που δύσκολα επουλώνονται
- β. επηρεάζει τη γυναίκα ψυχολογικά, αλλά το ξεπερνάει γρήγορα
- γ. δεν έχει καμμία ψυχολογική επίπτωση
- δ. κάτι άλλο _____

30. Πότε, κατά τη γνώμη σας, η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης είναι περισσότερο τραυματική ψυχολογικά ;

- α. αν η γυναίκα είχε προηγούμενη σεξουαλική ζωή
- β. αν η γυναίκα δεν είχε προηγούμενη σεξουαλική ζωή
- γ. είναι ανεξάρτητο από τα παραπάνω
- δ. κάτι άλλο _____

31. Πιστεύετε ότι συνήθως ο άντρας-δράστης σε σχέση με τη γυναίκα-θύμα είναι :
- α. απλός γνωστός
 - β. γείτονας
 - γ. φίλος
 - δ. συγγενικό πρόσωπο
 - ε. άγνωστος
 - στ. εργοδότης
 - ζ. κάτι άλλο _____
32. Κατά τη γνώμη σας, συνήθως ο άντρας-δράστης είναι ηλικιακά :
- α. 20 - 30 ετών
 - β. 30 - 40 ετών
 - γ. 40 - 50 ετών
 - δ. 50 - 60 ετών
 - ε. 60 ετών και άνω
 - στ. Δεν εξαρτάται από την ηλικία
33. Κατά τη γνώμη σας ο άντρας-δράστης είναι συνήθως :
- α. εργαζόμενος
 - β. άνεργος
 - γ. ανεξάρτητο επαγγελματική κατάσταση
 - δ. κάτι άλλο _____
34. Κατά τη γνώμη σας ο άντρας-δράστης ανήκει συνήθως :
- α. στην ανώτερη κοινωνική τάξη
 - β. στην μεσαία κοινωνική τάξη
 - γ. στην κατώτερη κοινωνική τάξη
 - δ. είναι ανεξάρτητο κοινωνικής τάξης
35. Σε πιο τύπο αντρών, πιστεύεται ότι ανήκει ο άντρας-δράστης ;
- α. ψυχοπαθείς
 - β. εγκληματίες
 - γ. ναρκωμανείς
 - δ. "κανονικούς" ανθρώπους
 - ε. κάτι άλλο _____

36. Πιστεύετε ότι ο άντρας-δράστης είναι

- α. ανύπαντρος
- β. παντρεμένος
- γ. διαζευγμένος
- δ. είναι ανεξάρτητο οικογενειακής κατάστασης

37. Κατά τη γνώμη σας, ο άντρας-δράστης έχει

- α. "κανονική" σεξουαλική ζωή
- β. είναι σεξουαλικά στερημένο άτομο
- γ. κάτι άλλο _____

38. Πιστεύετε ότι αυτό που ωθεί τον άντρα-δράστη στην πράξη του είναι :

- α. Τραυματικές εμπειρίες από προηγούμενες σχέσεις με γυναίκες
- β. Τραυματικές εμπειρίες κατά την παιδική του ηλικία από το οικογενειακό περιβάλλον
- γ. Φαντασιώσεις που έχει γύρω απ' αυτό το θέμα, οι οποίες καλλιεργούνται μέσα από πορνογραφικό υλικό, ταινίες, μυθιστορήματα, κ.τ.λ.
- δ. Η εμφάνιση και ο τρόπος συμπεριφοράς της γυναίκας
- ε. κάτι άλλο _____

39. Πιστεύετε ότι η σεξουαλική κακοποίηση προσφέρει στον άντρα-δράστη

- α. σεξουαλική ικανοποίηση
- β. επιβεβαίωση κύρους και γοήτρου
- γ. επιβεβαίωση ανδρισμού
- δ. δυνατότητα επίδειξης δύναμης-εξουσίας
- ε. δυνατότητα υποβιβασμού και ισοπέδωσης της γυναίκας
- στ. κάτι άλλο _____

40. Κατά τη γνώμη σας η σεξουαλική κακοποίηση θα μπορούσε να θεωρηθεί ως αποτέλεσμα μιας ισχυρότατης βιολογικά σεξουαλικής επιθυμίας που έχει ανάγκη άμεσης ικανοποίησης ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

41. Πιστεύετε ότι ο άντρας-δράστης προσχεδιάζει την πράξη του ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

42. Πιστεύετε ότι ο άντρας-δράστης επαναλαμβάνει την πράξη του ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

П А Р А Р Т Н М А В

Ι. ΟΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Το αγαθό της Ελευθερίας προστατεύεται από την Ελληνική Νομοθεσία, κατά τρόπο ικανοποιητικό. Ειδικότερα:

Α' ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Με το Σύνταγμα του 1975, προστατεύεται κατά τρόπο απόλυτο, η ελευθερία του ατόμου. Ειδικότερα, στο άρθρο 5 § 2 αυτού ορίζεται ότι:

«Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της Ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων...».

Στην έννοια του όρου «ελευθερία» περιλαμβάνεται αναμφισβήτητα και η γενετήσια ελευθερία, που σημαίνει ελευθερία:

α) Στο να έχει ή όχι κάποιος σεξουαλικές σχέσεις και

β) Να καθορίζει, με απόλυτα δική του επιλογή όχι μόνο αν θα έχει τέτοιες σχέσεις αλλά και με ποίο άτομο θα έχει και την έκταση και το είδος αυτών.

Παράλληλα, με άλλες συνταγματικές διατάξεις, όπως αυτές των άρθρων 5 § 1 («καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του») και 2 § 1 («ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας»), συμπληρώνεται η προστασία γενικότερα της προσωπικότητας του ανθρώπου.

Β' ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ

Ο Ελληνικός Ποινικός Κώδικας, στο 19ο κεφάλαιο

του, που έχει τον τίτλο «Έγκληματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής», όπως αντικειμενικά στάθηκε με το άρθρο 8 του Ν. 1419/1984 προβλεπεί και τιμωρεί, με τα παρακάτω άρθρα, όπως αυτά αντικαταστάθηκαν με τα άρθρα 9, 10 και 11 του Ν. 1419/84, κάθε ανώμαλη συμπεριφορά, που θα είναι αντίθετη με το δικαίωμα της γενετήσιας ελευθερίας

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ

α) Στο άρθρο 336 (βιασμός) ορίζεται ότι:

1) Όποιος με σωματική βία ή με απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου εξαναγκάζει άλλον σε συνουσία, εξώγαμη ή σε ανοχή ή επιχείρηση ασελγούς πράξης τιμωρείται με κάθειρξη.

2) Αν η πράξη της προηγούμενης παραγράφου έγινε από δύο ή περισσότερους δράστες που ενεργούσαν από κοινού, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών».

β) Στο άρθρο 340 (Γενική διάταξη) ορίζεται ότι: «Αν κάποια από τις πράξεις των άρθρων 336, 338 και 339 είχε ως συνέπεια το θάνατο του παθόντος, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών ή ισόβια κάθειρξη».

γ) Στο άρθρο 344 (έγκληση), ορίζεται ότι: «Στις περιπτώσεις των άρθρων 337, 338, 339, 341, 342 και 343 για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση. Στις περιπτώσεις του άρθρου 336 η ποινική δίωξη ασκείται αυτεπαγγέλτως, ο εισαγγελέας, όμως, μπορεί και εξάρτηση με αιτιολογημένη διαταγή του, ύστερα από έγκριση του Εισαγγελέα Εφετών, να απευθύνει οριστική από την άσκηση της ποινικής δίωξης ή αν έχει ασκήσει την ποινική δίωξη, να εισαγάγει την υποθεση στο αρμόδιο συμβούλιο πλημμελειοδικών. Αυτό μπορεί

σου
σου
που
έξανα
σω η
τη βία
σπουδ
στα τ
λου α
Η ο
βασμ
της π
πρόβ
σαν απ
στο δε
άρθρου
μεχο 2
σου ε
Με τ
κα, στη
συνδού
και α
τη επέ
Μαργαρί
ακοναν
Από
βιασμού
α. Ο βια
αντικ
δύο
ξη το
βια
θοντο
νου

δήλωση του θύματος ή των κατά το άρθρο 118 προσώπων ότι η δημοσιότητα από την ποινική δίωξη θα έχει σαν συνέπεια το σοβαρό ψυχικό τραυματισμό του θύματος».

δ) Ο ποινικός κώδικας προστατεύει, ακόμη, και την «προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας», που μπορεί να γίνει με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, με το άρθρο 337 (όπως τροπ. με το άρθρο 10 του Ν. 1419/1984), στο οποίο ορίζεται ότι:

- 1) «Όποιος με ασελγείς χειρονομίες ή προτάσεις, που αφορούν ασελγείς πράξεις, προσβάλλει θάναυσα την αξιοπρέπεια άλλου στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του, τιμωρείται, με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή.
- 2) Με φυλάκιση τριών μηνών μέχρι δύο ετών τιμωρείται η πράξη της προηγουμένης παραγράφου αν ο παθών είναι νεότερος των 12 ετών».

II. ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΥΝ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΟΥΝ ΤΟ ΒΙΑΣΜΟ

Σύμφωνα με την πιο πάνω διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 336 του Π.Κ. το έγκλημα του βιασμού πλέον αντίθετα από το προηγούμενο δικαίωμα (προ του Ν. 1419/84) πραγματοποιείται, όταν κάποιος εξαναγκάζει άλλον να υποβληθεί σε εξώγαμη συνουσία ή σε ανοχή ή επιχείρηση ασελγούς πρωξης, παρά τη θέληση του, με χρήση σωματικής βίας ή απειλή σπουδαίου και αμέσου κινδύνου, που στρέφεται είτε κατά του σωματός του είτε κατά της ζωής του ή άλλου φυσιώδους δικαιώματος του παθόντα.

Η συμπεριφορά αυτή τιμωρείται με πρόσκαιρη κάθειρξη από 5 μέχρι 20 ετών. Κατά τη διάταξη, όμως, της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου αν η παραπάνω πράξη έγινε από δύο ή περισσότερους, που ενήργησαν από κοινού, επιβάλλεται πρόσκαιρη κάθειρξη από δέκα μέχρι 20 ετών. Τέλος κατά τη διάταξη του άρθρου 340, επιβάλλεται πρόσκαιρη κάθειρξη από 10 μέχρι 20 ετών ή ισόβια κάθειρξη, αν η πράξη του βιασμού είχε σαν συνέπεια τον θάνατο του παθόντος.

Με τις διατάξεις περι βιασμού αποσκοπείται όπως και στην αρχή τονίστηκε, η προστασία του έννομου αγαθού της γενετήσιας ελευθερίας και της πρόσωπικής αξιοπρέπειας (περισσότερα βλέπε στην εισηγητική έκθεση του Ν. 1419/1984, σελ. 2 και 3 και Γ. Α. Μαγκάκη «Εγκλήματα περί την γενετήσιαν και την οικογενειακήν ζωήν» σελ. 19).

Από τη διατύπωση της πιο πάνω διατάξεως περί βιασμού, προκύπτει ότι:

- α) Ο βιασμός είναι έγκλημα «πολύπρακτο» γιατί η αντικειμενική του υπόσταση συγκροτείται από δύο μερικότερες πράξεις, δηλαδή α) από την πράξη του εξαναγκασμού, με τη χρήση της σωματικής βίας, η οποία πρέπει να στρέφεται κατά του παθόντος, ή απειλής σπουδαίου και αμέσου κινδύ-

οικείου του παθόντος) και ii) από την πράξη της εξώγαμης συνουσίας ή ασελγούς πράξης.

β) Ο βιασμός είναι έγκλημα «υπαλλακτικά μικτό», γιατί οι τρόποι τέλεσής του μπορούν να εναλλαχθούν, δηλαδή, αρκεί οποιοσδήποτε από τους τρόπους αυτούς, για την τέλεσή του.

γ) Το έγκλημα του βιασμού είναι «τετελεσμένο» όταν «επήλθε συνένωση των γεννητικών μορίων» ή τελέστηκε η ασελγής πράξη, ύστερα από εξαναγκασμό του θύματος. (Βλέπε Άρειον Πάγον 1131/1981, ποινικά χρονικά ΛΒ/478, 1971/1984 ποινικά χρονικά ΛΕ/598, ΑΠ 111/1987 π.χρ. ΛΖ/385).

δ) Υπάρχει απόπειρα βιασμού, όταν: α) υπάρχει δόλια προαίρεση στο δράστη, δηλαδή, γνώση και θέληση των περιστατικών, που συγκροτούν την έννοιά της επιχειρούμενης αξιόποινης πράξης που τιμωρείται ως κακούργημα και β) όταν τελείται κάποια πράξη, που περιέχει αρχή εκτέλεσης του κακούργηματος αυτού. Τέτοια πράξη είναι κάθε ενέργεια του δράστη η οποία, αποτελεί τμήμα, ολικά ή μερικά, της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος αυτού, που οδηγεί, τελικά οπωσδήποτε στην πραγμάτωσή του ή τελεί σε αναγκαία προς αυτή και σε άμεση σχέση συνάφειας, κατά τέτοιο, μάλιστα, τρόπο ώστε, κατά την κοινή αντίληψη, να θεωρείται τμήμα της (της αντικειμενικής υπόστασης), στην οποία οδηγεί, κατά τρόπο άμεσο, αν δεν ανακοπεί για οποιοδήποτε λόγο και γ) Να μην πραγματοποιηθεί πλήρως η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος αυτού, δηλαδή να μη γίνει τελική, συνένωση των γεννητικών μορίων ή να μην τελέστηκε η ασελγής πράξη. Επομένως, θα χαρακτηριστεί ως απόπειρα βιασμού, κάθε συμπεριφορά του δράστη, που αποβλέπει μεν στην εξώγαμη συνουσία ή σε ασελγή πράξη, που δεν πέτυχε στο στόχο της αυτό εξαιτίας της αντίδρασης του παθόντα, εφόσον, όμως, η συμπεριφορά περιέχει αρχή εκτέλεσης της πρώτης πράξης του εγκλήματος του βιασμού, δηλαδή, εφόσον επιχειρήθηκε με τον παραπάνω, φυσικά, στόχο, άσκηση σωματικής βίας ή απειλή σπουδαίου και αμέσου κινδύνου (βλ. περυσ. Χωραφά «Ποινικό Δίκαιο Τ.Α. έκδ. 1966, σελ. 322, ΑΠ 758/1981 Ποινικά Χρονικά ΛΒ σελ. 51, ΑΠ 1317/1984 Π. Χρ. Λε/337, ΑΠ 111/1987 Π.Χρ. ΛΖ/1987).

ε) Δράστης του βιασμού, δηλαδή ενεργητικό υποκείμενο, μπορεί να είναι οποιοδήποτε άτομο, ανεξάρτητα από το φύλο του, δηλαδή και άνδρας και γυναίκα.

στ) Θύμα του βιασμού δηλαδή παθητικό υποκείμενο μπορεί να είναι οποιοσδήποτε, ανεξάρτητα από την ηλικία του και το φύλο τους, δηλαδή και άνδρας και γυναίκα, αντίθετα απ' όσα όριζε το προϊσχύσαν δικαίο.

ζ) Ο βιασμός διώκεται κατ' αρχήν αυτεπάγγελα. (Βλ. μελ. Αλ. Κωσταρά «Ουτοπία και η πραγματικότητα στη δίωξη του βιασμού» Π.Χρ. ΛΖ/3 κ.ε.π.).

η) Υποκειμενική θεμελίωση Για την υποκειμενική

θεμελίωση του εγκλήματος αυτού χρειάζεται δόλος (αρκεί και ενδεχόμενος δόλος), γνώση, δηλαδή ότι το παθόν πρόσωπο δεν θέλει γι' αυτό αντιστέκεται και θέληση του δράστη να εξαναγκάσει σε εξώγαμη συνουσία ή ασελή πράξη.

θ) Αρμόδιο δικαστήριο για την πράξη αυτή είναι το Μ.Ο.Δ., για τους ενήλικους δράστες και το τριμελές δικαστήριο Ανηλίκων για τους ανήλικους.

ι) Στην επιβαρυντική περίπτωση του άρθρου 336 παρ. 2 (του ομαδικού βιασμού), είναι απαραίτητο οι δύο ή περισσότεροι δράστες να ενεργήσουν διαδοχικά και τις δύο πράξεις, δηλαδή να ασκήσουν χρήση βίας ή απειλή και να ενεργήσουν εξώγαμη συνουσία ή ασελή πράξη. Αν δεν ενεργήσουν έτσι, αλλά ο ένας τη μια πράξη π.χ. την άσκηση βίας ενώ ο άλλος την εξώγαμη συνουσία, υπάρχει συνευ-

τουργία βιασμού της παρ. 1 του άρθρου 336 ΠΚ (βλ. ΑΠ 111/1987 Π.Χρ. ΛΖ/1987).

ια) Για την περίπτωση που ένα άτομο βρίσκεται σε κατάσταση παραφροσύνης και κάποιος καταχράται από την ανικανότητά του αυτή για να έλθει σε εξώγαμη συνουσία μαζί του ή να ενεργήσει σ' αυτό ασελή πράξη, υπάρχει ειδική ρύθμιση στο άρθρο 338 ΠΚ (καταχρησή σε ασελή) και με κανόνες του Διεθνούς Δικαίου προστατεύεται η ελευθερία του ατόμου αρα και η γενετήσια ελευθερία του. Τέτοιες διατάξεις έχει το άρθρο 3 της Οικουμενικής Διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ΟΗΕ (1948), το άρθρο 5 της Συμβάσεως της Ρώμης (1910). Στην περίπτωση αυτή δεν γίνεται εξαναγκασμός του παθόντος.

με
κ
κ
κ
φ
κ
π
ζ
τ
π
σ
α
λ
β
κ
π

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γρίβας Κλεάνθης "Η εξουσία της βίας", Εκδόσεις ΙΑΝΟΣ, Θεσ/νίκη 1987
- Δημοκρατική ένωση νέων γυναικών "Η γυναίκα και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης", Εκδόσεις ΠΥΛΗ, Αθήνα 1979.
- Δουλκέρη Τέσα, Μέσα μαζικής επικοινωνίας και ισότητας, Β' Έκδοση, Εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗ
- Κίνηση Δημοκρατικών γυναικών, βία - βιασμός: κείμενα κοινωνικού και φεμινιστικού προβληματισμού, Β' Έκδοση, Εκδόσεις ΩΚΕΑΝΙΔΑ 1985
- Κουρκουβάτη Π. -Η πάλη των φύλων-, Εκδόσεις ΔΙΦΡΟΣ, Αθήνα 1975
- Μουσούρου Μ.Λουκία - Απασχόληση και οικογένεια στην Ελλάδα και αλλού, Εκδόσεις Ι.Δ.Κολλύρου και Σια Α.Ε., Αθήνα 1985
- Νικολαΐδου Μάγδα, Η Γυναίκα στην Ελλάδα: δουλειά και χειραφέτηση, Εκδ. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ, Β' Έκδοση, Αθήνα 1981.
- Ομάδα τύπου σπίτι των γυναικών, βιασμός - τυπος
Ο βιασμός από τον τύπο
- Παπαδάτος Α.Πέτρος, Η επιθετικότητα - η βία και η καταστροφικότητα στην κοινωνική διαβίωση, Εκδόσεις Αντώνη Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1980.
- Ραυτόπουλος Δ.Παναγιώτης, Πολιτικό Δίκαιο: Θεωρία και πράξη, Εκδόσεις ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ, Αθήνα, 1991.
- Τάκαρη Ντίνα "Η γυναίκα από την αρχαιότητα ως την τεχνολογική επανάσταση", Αθήνα, 1984
- ⊖ Πσαλικοχλου Φωτεινή, Μυθολογίες βίας και καταστολής, Εκδ. ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα 1989.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

- Benard Cheryl, Schaffer Edit. Η καθημερινή βία στο γάμο (Μετάφραση Αλίκη Δερβισοπούλου - Μπάχλερ), Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσ/νίκη
- Κέντρο Μαρξιστικών Ερευνών και Μελετών Γαλλίας, Το γυναικείο πρόβλημα, (Μετάφραση Πέτρος Πεντελίκος), Εκδόσεις Μνήμη, Αθήνα, 1980.
- Κόλλανς Κριστιαν, Θέλω να χυρίσω σπιτι (Μετάφραση Μαργαρίτα Κουλευτιανού), Εκδόσεις Θυμάρι, Αθήνα 1980.
- Μισέλ Λουίς, Ψωμί και τριαντάφυλλα - Μικροί και μεγάλοι αγώνες της γυναίκας" (Μετάφραση Μαρίνα Λώμη), Εκδόσεις Γλάρος
- ⊖ Meulenbelt Anja Για μας τις γυναίκες Το σωμα και η σεξουαλικότητα από τη σκοπιά των γυναικών (Μετάφραση Αγγελία Βερυκοκάκη - Αρτεμη), Εκδόσεις Νέα Σύνορα, Α.Α.Λιβάνη, Αθήνα 1984.
- Μπερλίνγκουερ Ενρίκο, Ο Ενρίκο Μπερλίνγκουερ για το γυναικείο ζήτημα (Μετάφραση Τούλα Δρακοπούλου), Εκδόσεις Ωκεανίδα, Αθήνα, 1984
- ⊖ Μπρέγκερ Σούζαν, Ελεύθερη για ... (Μετάφραση Α. Αιδινης), Εκδόσεις Κάκτος, 1984
- Ντέιβιλ Αντζελα, Γυναίκες, φυλή και τάξη, Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1984.
- Τικκάνεν Μάρτα, Βιασμός ενός άντρα (Μετάφραση Γεωργία Κυριακάκου), Εκδοτική Ομάδα Γυναικών, Αθήνα, 1980.
- Φαιερστόν Σουλαμίτ, Η διαλεκτική του σεξ, (Μετάφραση Γιωργος Κ.Χατζόπουλος) Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, 1977.
- Φαρζιελ Μαρί Οντίλ, Ο Βιασμός (Μετάφραση Βάσω

Νικολοπούλου), Εκδόσεις Νέα Σύνορα, Αθήνα 1983.

-Χάιερ Νόρμαν, Σεξουαλικά προβλήματα της καθημερινής ζωής (Μετάφραση Ν.Ανδρικοπούλου), Εκδόσεις Λευκία, Αθήνα.

-Το Κ.Κ. Ισπανίας για το γυναικείο ζήτημα. Άρθρα για την κατάσταση των γυναικών (Γαλλία, Αγγλία, Αλγερία, Ερυθραία) (Μετάφραση Κωστα Φιλίνη), Εκδόσεις Κ.Κ.Ε., Εσωτερικού.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

-Αντωνοπούλου Χριστίνα "Η γυναίκα σαν θύμα", Αστυνομική Επιθεώρηση, Αύγουστος 1989, σελ.499-501.

-Αρτινοπούλου Βασιλική, "Η βία στην οικογένεια, Ο αγώνας της γυναίκας, 1989, Τεύχος 38, σελ.23-26.

-Αρτινοπούλου Βασιλική, "Η αντιμετώπιση της γυναίκας από το σύστημα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης", Ο αγώνας της γυναίκας 1990, τεύχος 45, σελ.29-31.

-Βαρσαμοπούλου Μαρία "Αντιμετωπίζοντας την βία στο σπίτι", Κατίνα 1991, τεύχος 6, σελ.21-26.

-Γιωτοπούλου -Μαραγκοπούλου "Η Φεμινιστική άποψη ενός εγκλήματος", Ο αγώνας της γυναίκας 1985, τεύχος 27, σελ. 13-14.

-Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου "Το δικαίωμα της άμυνας στην γυναίκα", Ο αγώνας της γυναίκας 1989, τεύχος 38, σελ.1-2

-Δασκαλάκης Ηλίας "Η βία κατά της γυναίκας σαν κοινωνικό φαινόμενο", Ο αγώνας της γυναίκας 1980, τεύχος 5, σελ. 8-10

-Ιχγλέση Χρυσή "Πορνογραφία: αιτία διαμάχης στο φεμινιστικό κίνημα των ΗΠΑ", Δίλη 1987, τεύχος 2, σελ.42-46.

-Καλαϊτζής Εμμανουήλ, "Βιασμοί γυναικών", Αστυνομικά Χρονικά, Ιούλιος - Αύγουστος 1981, σελ.550-554.

- Καλαϊτζής Εμμανουήλ, "Βιασμοί γυναικών", Αστυνομικά Χρονικά, Νοέμβριος -Δεκέμβριος 1981, σελ.714-717.
- Καλαϊτζής Εμμανουήλ, "Βιασμοί γυναικών", Αστυνομικά Χρονικά, Ιανουάριος -Φεβρουάριος 1982, σελ.136-138.
- Καλτσούνη - Νοβα Χριστίνα "Εγκλήματα σε βάρος των γυναικών", Αστυνομική επιθεώρηση 1985- τεύχος 17-18, σελ. 276-279
- Καράμπελας Λάμπρος "Σεξουαλική κακοποίηση - βιασμός, Αστυνομική Επιθεώρηση, Ιανουάριος 1988, σελ.22-27.
- Κασμάτη Κούλα "οι διαφημιστικές εικόνες θέλουν την γυναίκα πλάσμα χωρίς αυτοτέλεια", Ο αγώνας της γυναίκας 1979, τεύχος 4, σελ.5-8
- Κορασίδου Μαρία Σαμίου Δήμητρα, Αλεβίζου Φωφη "Οι πρώτες κινητοποιήσεις" Δίλη 1987, τεύχος 2, σελ.5-16.
- Μοσχου - Σακορράφου Σάσα, "Βία-βιασμός" Ο αγώνας της γυναίκας 1984, τεύχος 22, σελ.4-5.
- Παπαϊωάννου Ηλίας "Βιασμός και ποινικός νόμος" Συγχρονα θέματα 1983, τεύχος 16, σελ.64-67.
- Σιδέρη Σπυρίδωνα "Όλη η αλήθεια γύρω από την σεξουαλική επίθεση, Αστυνομική Επιθεώρηση, Οκτώβριος 1992, σελ.623-626.
- Σιδέρη Σπυρίδωνα "Όλη η αλήθεια γύρω από την σεξουαλική επίθεση", Αστυνομική Επιθεώρηση, Νοέμβριος 1992, σελ. 699-701.
- Τσαλίκουχλου Φωτεινή, "Σεξουαλικός καταναγκασμός", Δίλη 1987, Τεύχος 2, σελ.51-55.
- ⊖ Τσαλίκουχλου Φωτεινή, "Ο Βιασμός και η μυθολογία του", Ο αγώνας της γυναίκας 1987, τεύχος 33, σελ.26-28.
- Τσουραμάνη Χριστίνα "Σχέσεις δράστη - θύματος", Αστυνομική

Επιθεώρηση, Αύγουστος 1989, σελ.491-494.

-Φερέτη Ειρήνη "Η γυναίκα θύμα συζυγικής κακοποίησης" Ο αγώνας της γυναίκας 1987, τεύχος 33, σελ.22-25.

-Χαιρέτη Κατερίνα "Εξαίρεση ή κανόνας" ΚΑΠΠΑ 1987, τεύχος 19, σελ.49-53.

Μεταφρασμένα άρθρα

-Cox Tom -"Βιασμός: η αγωνιστική συμπεριφορά του θύματος" Αστυνομική Επιθεώρηση, Σεπτέμβριος 1988, σελ.603-604.

-Hammer Jalna, "Βία και κοινωνικός έλεγχος των γυναικών", Σκούπα 1979, τεύχος 2, σελ.80-93.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

-Ασκητής Θάνος -"Ο Βιασμός: θύτης, θύμα, κοινωνία", Ελεύθερος τύπος, Αύγουστος 1993, σελ.39.

-Ασκητής Θάνος - "Βιασμός: το κοινωνικό κόστος", Ελεύθερος τύπος, 10 Αυγούστου 1993, σελ.33.

-Ασκητής Θάνος "Υπάρχουν σεξουαλικές διαστροφές", Η ψυχολογία, Ιανουάριος 1991, Τεύχος 8.

ΜΕΛΕΤΕΣ

Εθνική Έκθεση για τη σωματική και σεξουαλική βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα. Σημειώσεις από το κέντρο κακοποιημένων γυναικών.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Beneke Timothy, Men on Rape! What they have to say about sexual violence, St.Martins's Press, New York, 1982.

-Council of Equality between Women and Men, Sexual Violence Against Women - Contribution to a strategy for countering the various forms of such violence in the council of Europe

member states, Strasbourg, 1991.

- Dowdeswell Jane, Women on Rape - First hand Feelings, attitudes and experiences from the women involved backed up by the facts, Thorsons Publishing Group, Wellingbrough - New York, 1986.

-Wolbert Ann - Lynda Lytle "Rape Trauma Syndrome, Am S Psychiatry, September, 1974, p.72-76.

-Αποσπάσματα από το "Rape and Sexual abuse Torture and ill treatment of women in detention, AI INDEX, Δεκέμβριος 1991.